

Holy Bible

Aionian **Edition**®

Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
Uyghur Bible (pinyin script)
Gospel Primer

Table of Contents

Preface
Genesis 1-4
John 1-21
Revelation 1-4
66 Verses
Reader's Guide
Glossary
Maps
History
Destiny
Illustrations, Doré

Welcome to the *Gospel Primer*. Thank you for your interest in the *Holy Bible Aionian Edition*®, found at AionianBible.org. The Aionian Bible project invites you to reconsider popular Christian understanding. It may seem utterly ridiculous to suggest that the most well-known verse in the history of Christianity, John 3:16, was improperly translated. And it may seem preposterous to propose that a destiny of Heaven or Hell is not the complete picture. Yet have we or our forefathers ever carried ignorance and errors along for centuries in the past? We have. Even so, the Aionian Bible project does not abandon tradition or Christian heritage. We have much to learn from the belief and practice of godly men and women throughout all ages. And this booklet is a primer to the good news of Jesus Christ, the savior of all mankind.

Holy Bible Aionian Edition ®

Mukeddes Kalam (yāngi yezik)
Uyghur Bible (pinyin script)
Gospel Primer

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 10/1/2024

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0

Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee, 2010

Formatted by Speedata Publisher 4.19.26 (Pro) on 10/14/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Preface

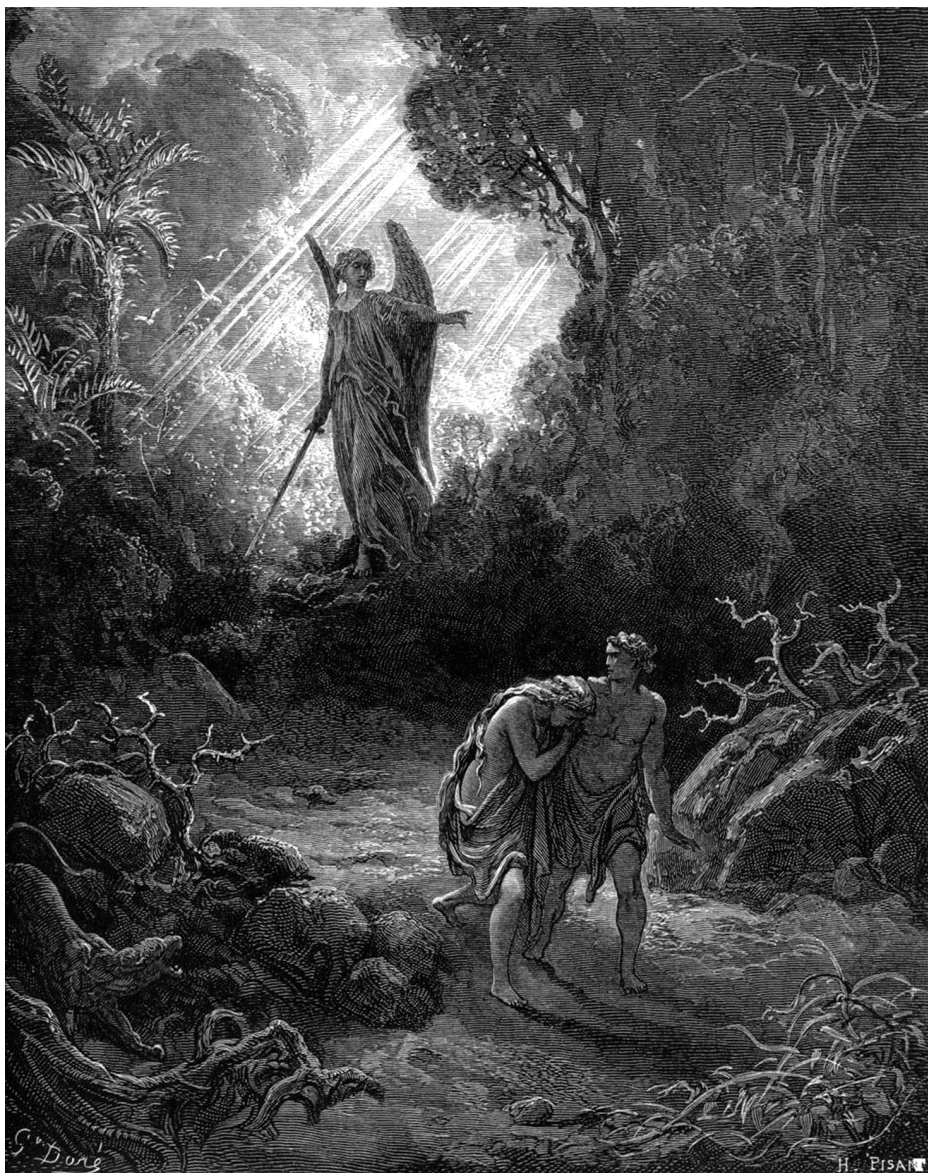
Uyghur tili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Adəmni qoşliwetip, həyatlıq dərihiğə barıdıoan yolni muhəpizət qılıx üqün, u Erəm beoşining məxriq təripigə kerublarni wə tət tərəkə pırqıraydıoan yalkunluq bir xəmxərnı qoyup qoydı.

Yarıtilix 3:24

Yaritilix

1 Mukəddəmdə Huda asmanlar bilən zeminni yaratti. **2** U qaojda yər bolsa xəkilsiz wə qupkuruq hələttə boldi; karangojuluk qongkur sularning yuzini kaplidi; Hudaning Rohi qongkur sular üstidə lərzan pərwaz kılatti. **3** Huda: «Yorukluk bolsun!» dewidi, yorukluk pəyda boldi. **4** Huda yoruklukning yahxi ikənlisini kərdi; Huda yorukluk bilən karangojulukni ayridi. **5** Huda yoruklukni «kündüz», karangojulukni «keqə» dəp atidi. Xu tərəkidə kəq bilən səhər ətти, bu tunji kün boldi. **6** Andin Huda: — Sularning arilikida bir boxluk bolsun wə sular [yukiri-təwən] ikkigə ayrilip tursun, dedi. **7** Xuning bilən Huda bir boxluk hasil kılıp, sularni boxlukning astioqa wə boxlukning üstigə ayriwətti; ix ənə xundak boldi. **8** Huda bu boxlukni «asman» dəp atidi. Xu tərəkidə kəq bilən səhər ətти, bu ikkinji kün boldi. **9** Andin Huda: «Asmanning astidiki sular bir yərgə yiojilsun, kuruq tuprak kəriunsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **10** Huda kuruq tuprakni «yər», yiojilojan sularni bolsa «dengizlar» dəp atidi. Huda bularning yahxi boləjanlikini kərdi. **11** Andin Huda yənə: «Yər hərhil əsümlüklərni, urukluk otyaxlarni, mewə beridiojan dərəhlərni türliri boyiqə əzidə ündürsun! Mewilərnin iqidə urukliri bolsun!» dewidi, dəl xundak boldi; **12** yərdiki əsümlüklərni, yəni uruk qikidiojan otyaxlarni əz türliri boyiqə, mewə beridiojan, yəni mewilirining iqidə urukliri boləjan dərəhlərni əz türliri boyiqə ündürdi. Huda bularning yahxi boləjanlikini kərdi. **13** Xu tərəkidə kəq bilən səhər ətти, bu üqinqi kün boldi. **14** Huda yənə: «Kündüz bilən keqini ayrip berix üqün asmanlarda yorukluk jisimlar bolsun. Ular künlər, pəsillar wə yillarni ayrip turuxqa bəlgə bolsun; **15** ular asmanlarda turup nur qikərojuqi bolup, yər yuzigə yorukluk bərsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **16** Huda ikki qong nur qikərojuqi jisimni yaratti; qong nur qikərojuqini kündüzni baxkuridiojan, kiqik nur qikərojuqni keqini baxkuridiojan kildi. Həmdə yənə yultuzlarnimu yaratti. **17** Huda bularni yərgə yorukluk bərip,

kündüz bilən keqini baxkurup, yorukluk bilən karangojulukni ayrisun dəp asmanlarning gümbizigə orunlaxturdi. Huda buning yahxi boləjanlikini kərdi. **19** Xu tərəkidə kəq bilən səhər ətти, bu tətinqi kün boldi. **20** Huda yənə: «Sularda mioj-mioj janiwarlar bolsun, uqar-qanatlar yərnin üstidə, asman boxlukida uqsun» dedi. **21** Xundak kılıp Huda sudiki qong-qong məhluklarni, xundakla sularda mioj-mioj janiwarlarni əz türliri boyiqə wə hərhil uqar-qanatlarni əz türliri boyiqə yaratti. Huda buning yahxi boləjanlikini kərdi. **22** Huda bu janliklarəja bəht-bərikət ata kılıp: «Nəsillinip, kəpiyip, dengiz sulirini toldurunglar, uqar-qanatlar mu yər yuzidə awusun» dedi. **23** Xu tərəkidə kəq bilən səhər ətти, bu bəxinji kün boldi. **24** Huda yənə: «Yər janiwarlarni əz türliri boyiqə qikərsun — mal-qarwilarni, əmüligüqi janiwarlarni wə yawayi həywanlarni əz türliri boyiqə apiridə kilsun» — dewidi, dəl xundak boldi. **25** Xundak kılıp Huda yərdiki yawayi həywanlarni əz türliri boyiqə, mal-qarwilarni əz türliri boyiqə wə yər yuzidə əmüligüqi barlik janiwarlarni əz türliri boyiqə yaratti. Huda buning yahxi boləjanlikini kərdi. **26** Andin Huda: «Əz sürət-obrazimizda, Bizgə ohxaydiojan kılıp insanni yaritayli. Ular dengizdiki beliklarəja, asmandiki uqar-qanatlarəja, barlik mal-qarwiləja, pütkül yər yuzigə wə yər yuzidiki barlik əmiligüqi janiwarlarəja igidarqilik kilsun» dedi. **27** Xundak kılıp, Huda insanni Əz sürət-obrazida yaratti; Uni Əzining süritidə yaratti; Ularni ərkək-qixi kılıp yaratti. **28** Huda ularəja bəht-bərikət ata kılıp: «Silər nəsillinip, kəpiyip, yər yuzini toldurup boysundurunglar; dengizdiki beliklar, asmandiki uqar-qanatlarəja, xuningdək yər yuzidə yuridiojan hər bir həywanlarəja igidarqilik kilinglar» dedi. **29** Andin Huda yənə: «Mana, Mən pütkül yər yuzidiki urukluk otyaxlar bilən urukluk mewə beridiojan hər bir dərəhlərni silərgə ozukluk bolsun dəp bərdim; **30** xundakla yərdiki barlik janiwarlar bilən asmandiki barlik uqar-qanatlar wə yər yuzidə barlik əmiligüqilərgə, yəni barlik jan-janiwarlarəja ozukluk bolsun dəp barlik gül-giyahlarni bərdim» dewidi, dəl xundak boldi. **31** Huda yaratkanlirining həmmisigə səpselip

qaridi, wə mana bularning həmmisi nahayiti yahxi boləjanidi. Xu tərīkidə kəq bilən səhər ətəti, bu altinqi kün boldi.

2 Xundak kılıp asman bilən zemin, pütkül məwjudatlıri bilən qoxulup yaritilip boldi. **2** Huda yəttinqi künigiqə kılıdiojan ixini tamamlidi. U yəttinqi küni barlıq yaritix ixini tohtitip aram aldi. **3** Yəttinqi küni Huda barlıq yaritix ixliridin aram alojan kün boləjanlıkī üqün, xu künni bəhtlik kün kılıp, uni «mukəddəs kün» dəp bekkitti. **4** Pərwərdigar Huda zemin bilən asmanni yaratqan künidə, asman-zeminning yaritilix jəryanining tarihliri mundak: — **5** Zeminda tehi heq gül-giyah, yərdə heq otyax ünmişənidi; qünki Pərwərdigar Huda yər yüzigə həl-yeoqin yaqdurmişənidi, xundakla yər teriydiojan adəmmu yok idi. **6** Lekin yərdin bulak süyi qıqıp, tamam yər yüzini suqardi. **7** Andin Pərwərdigar Huda adəmmi yərning topisidin yasap, həyatlık nəpəsini uning burnioja püwldi; xuning bilən adəm tirik bir jan boldi. **8** Andin keyin Pərwərdigar Huda məxriq tərəptə Erəm degən jayda bir baq bina kılıp, yasiojan adəmmi xu yərgə orunlaxturdı. **9** Pərwərdigar Huda yərdin kəzni qamlaxturidiojan qiraylık, [mewiliri] yeyixlik hərhil dərəhni ündürdi; u yənə baqning otturisida «həyatlık dərihi» wə «yahxi bilən yamanni bilgüzgüqi dərəh»ni ündürdi. **10** Baqni suqirixka Erəmdin bir dərya ekıp qıkti; andin bəlünp, tət ekın boldi. **11** Birinqi ekıning nami Pixon bolup, altun qıqıdiojan pütkül Həwilah zeminini aylinip ətidi. **12** Bu yurtning altuni nahayiti esil idi; xu yərdə puraklık dewirkay bilən aq həkikmu qıkidı. **13** İkkinqi dəryaning nami Gihon bolup, pütkül Kux zeminini aylinip ətidi. **14** Üqinqi dəryaning nami Dijlə bolup, Axurning xərکیدin ekıp ətidi, tətinqi dəryaning nami Əfrat idi. **15** Pərwərdigar Huda adəmmi elip Erəm beojoja ixləp, pərwix kılsun dəp uni xu yərgə qoyup qoydi. **16** Pərwərdigar Huda adəmgə əmr kılıp: baqdıki hər bir dərəh mewiliridin haliojiningqə yə; **17** əmma «yahxi bilən yamanni bilgüzgüqi dərəh»ning mewisidin yemigin; qünki uningdin yegən küningdə jəzmən əlisən, — dedi. **18** Andin Pərwərdigar Huda yənə səz

kılıp: — Adəmming yaloquz turuxi yahxi əməs; Mən uningəja mas kelidiojan bir yərdəmqi həmrəhni yasap berəy, — dedi. **19** Pərwərdigar Huda tupraqtin daladiki barlık janiwarlar bilən asmandiki həmmə uqar-qanatlarıni yasiojanidi; ularəja adəmming nemə dəp at qoyidiojanlıkını bilix üqün, U ularni adəmming aldioja kəltürdi. Adəm hər bir janiwarəja nemə dəp at qoyəjan bolsa, uning eti xu bolup qaldı. **20** Bu tərīkidə adəm həmmə mal-qarwilarəja, asmandiki uqar-qanatlarəja wə daladiki hər bir janiwarlarəja at qoydi; wəhələnki, adəm əzigə mas kelidiojan heq bir yərdəmqi həmrəh uqratmıdi. **21** Xuning bilən Pərwərdigar Huda adəmgə bir kattik uyku saldi; u uhlap kaldı. U uhlawatqanda, U uning bikişinidin bir az elip, andin uning ornını ət-gəx bilən etip qoydi. **22** Xuning bilən Pərwərdigar Huda adəmming bikişinidin alojan xu kişimdin bir ayalni yasap, uni adəmming qəxioja əkəldi. **23** Adəm'ata huxal bolup: — Mana bu səngəklirimdikı səngək, etimdikı ət boləjaq, «ayal» dəp atalsun; qünki u ərdin elinojandur, — dedi. **24** Xuning üqün ər kixi ata-anisidin ayrilip, əz ayalioja baqlinip bir bolup, ikkisi bir tən bolıdu. **25** Adəm'ata bilən ayali hər ikkisi yalingaq bolsimu, heq uyalmaytti.

3 Yər yüzidə yılan Rəb Pərwərdigar yaratqan daladiki həywanlarıning həmmisidin hıylıgər idi. U ayaldın: — Huda rasttinla baqdıki dərəhlərnıng heqkaysisining mewisidin yemənglar, dedimu? — dəp sorıdi. **2** Ayal yılanəja jawab berip: — Baqdıki dərəhlərnıng mewilirini yesək bolıdu. **3** Əmma baqning otturisidikı dərəhning mewisi toşrisida Huda: «Buningdin yemənglar, qolmu təgküzmənglar, bolmisa əlisilər» degən, dedi. **4** Yılan ayaloja: — Undak əməs! Hərgiz əlməysilər! **5** Bəki silər uni yegən küninglarda, Huda kəzünglarıning eqilip, Hudaəja ohxax yahxi bilən yamanni bilidiojan bolup qalidiojanlıkınıgılarnı bilıdu, — dedi. **6** Ayal dərəhning [mewisining] yeməklık üqün yaxxılıkını, uning kəzni qamlaxturidiojanlıkını kərüp, həmdə dərəhning adəmmi əkillik kılıdiojan jəlpkarlıkını kərüp, mewidin yedi wə uningdin yenida turojan erigimu bərdi; umu yedi. **7** Yeyixi bilənla hər ikkisining

kəzliri eqilib, əzlrining yalingaq ikənlikini bilip, ənjür yopurmaklirini elip bir-birigə ulap tikip, əzlrigə yapkuq kilip tartti. 8 Kün salkinliqanda, ular Pərwərdigar Hudaning baqda mangojan xəpisini anglap kelip, adəm ayali bilən Pərwərdigar Hudaning hazır boləjninidn keqip baqdik dərəhləning arisiqə yoxurunuwaldi. 9 Lekin Pərwərdigar Huda towlap adəmni qaqirip uningqə: Sən nədə? — dedi. 10 Adəm'ata jawab berip: — Mən baqda xəpəngni anglap, yalingaq turojinim üçün qorkup ketip, yoxuruniwaldim, — dedi. 11 [Huda] uningqə: — Yalingaq ikənlikingni sanga kim eytti? Mən sanga yemə, dəp əmr kıləjan dərəhning mewisidin yedingmu-ya? — dedi. 12 Adəm jawab berip: — Sən manga həmrəh boluxkə bərgən ayal dərəhning mewisidin manga bərgənidi, mən yedim, — dedi. 13 Pərwərdigar Huda ayaloqə: — Bu nemə kıləjining? — dedi. Ayal jawab berip: — Yılan meni aldap azdursa, mən yəp saptimən, — dedi. 14 Pərwərdigar Huda yilanoqə mundak dedi: — «Bu kıləjining üçün, Sən həmmə mal-qarwilardin, Daladiki barlik həywanatlardin bəkrək lənətkə kalisən; Kərsiking bilən beoqirlap mengip, Əmrüingning barlik künliridə topa yəysən. 15 Wə mən sən bilən ayalning arisiqə, Sening nəsling bilən ayalning nəslining arisiqə eqmənlik salimən; U sening bexingni dəssəp zəhimləndüridu, Sən qopup uning tapinini [qeqip] zəhimləndürisən». 16 Andin Huda ayaloqə: — «Sening həmilidarlikingning japamuxəkkətlirini kəpəyitimən; Sən kattik toloqə iqidə boxinisən; Sən eringdin üstün turuxkə həwəs kilsangmu, U üstüingdin hojilik kılidu» — dedi. 17 Andin U Adəm'atıqə: — «Sən ayalingning səzigə kulək selip, Mən sanga yemə, dəp əmr kıləjan dərəhtin yegining tıpəylidin, Sening tıpəyilingdin yər-tupraq lənitimgə uqraydu; Əmrüingning barlik künliridə pəkət japalik ixləpla, andin uningdin ozuklinisən. 18 Yər sanga tikən bilən kəmoqək ündüridu; Xundaktimu sən yərdiki ziraət-otyaxlarni yəysən. 19 Taki sən tupraqkə kaytkuqə yüz-kəzüing tərgə qümgəndə, andin nan yeyələysən; Qünki sən əsli tupraqtin elinoqənsən; Sən əslidə topa boləqə, Yənə topioqə kaytisən»

— dedi. 20 Uning ayali barlik jan igilirining anisi bolidiqini üçün adəm uningqə «Həwa» dəp at koydi. 21 Pərwərdigar Huda Adəm'ata bilən uning ayaloqə həywan teriliridin kiyim kılip kiydürüp koydi. 22 Pərwərdigar Huda söz kılip: — Mana, adəm Bizlərdin birigə ohxap qaldi, yaxxi bilən yamanni bildi. Əmdi kolini uzitip həyatlik dərühidin elip yəwelip, ta əbədgiqə yaxawərməsliki üçün [uni tosuximiz kerək], dedi. 23 Xuning bilən Pərwərdigar Huda uni Erəm baqdin qoqlap qikiriwətti; xundak kılip uni yərgə ixləydiqəjan, yəni əzi əsli apiridə kılinoqəjan tupraqkə ixləydiqəjan kılip koydi. 24 Adəmni koqqliwetip, həyatlik dərühigə baridiqəjan yolni muhəpizət kılax üçün, u Erəm beoqining məxriək tərıpigə kerublarni wə tət tərəkə pirkiraydiqəjan yalkunluk bir xəmxərnə koyup koydi.

4 Adəm'ata ayali Həwa bilən billə boldi; Həwa həmilidar bolup Qabilni tuqur: «Mən bir adəmgə igə boldum — U Pərwərdigardur!» — dedi. 2 Andin u yənə Qabilning inisi Həbilni tuqdi. Həbil padıqi boldi, Qabil bolsa terikqi boldi. 3 Bekitilgən xundak bir waqit-səttə xundak bir ix boldiki, Qabil tupraqning həsulidin Pərwərdigarqə hədiyə kəltürdi. 4 Həbilmu padisidin koqlirining tunjiliridin, yəni ularning yeoqidin hədiyə sundi. Pərwərdigar Həbilni wə uning sunoqəjan hədiyəsini qəbul kildi. 5 Lekin Qabil wə uning sunoqəjinoqə kərimidi. Xu wəjidin Qabilning tolimu aqqıki kelip, qirayi tutuldi. 6 Xuning bilən Pərwərdigar Qabiloqə: Nəmixkə aqqiklinisən? Nəmə üçün qiraying tutulup ketidu? 7 Əgər durus ix kilsang, sən kətürilməmsən? Lekin durus ix kilmisang, mana gunəh ixik aldida [seni paylap] beoqirlap yatidu, u seni əz iligə almaqki bolidu; ləkin sən uningdin oqalip kelixing kerək, dedi. 8 Qabil inisi Həbiloqə: «Dalioqə qikip kelayli!» dedi. Dalada xu wəkə boldiki, Qabil inisi Həbiloqə kol selip, uni öltürdi. 9 Pərwərdigar Qabiloqə: Ining Həbil nədə? — dəp soridi. U jawab berip: Bilməymən, mən iningning baqquqisimu? — dedi. 10 Huda uningqə: — Sən nemə kilding? Mana, iningning kəni yərdin manga pəryad kətürüwatidu! 11 Əmdi iningning kolungda təkülgən kəninə

köbul kılıxka aozini aqқан yərdin qoşlinip, Enox dəp at koydi. Xu waqittin tartip adəmlər lənətkə uqraysən. **12** Sən yərgə ixlisəngmu u Pərwərdigarning namioja nida kılıxka baxlıdi. buningdin keyin sanga kuwwitini bərməydu; sən yər yüzidə sərsən bolup, sərgərdan bolisən, — dedi. **13** Buni anglap Qabil Pərwərdigarəja jawab kilip: — Mening bu jazayimni adəm kətürəlmigüdək! **14** Mana, Sən bügün meni yər yüzidin qoşlıding, mən əmdi Sening yüzüingdin yoxurunup yürimən; yər yüzidə sərsən bolup sərgərdanlikta yürimən; xundak boliduki, kimla meni tepiwalsa, ɵltürüwetidu!, — dedi. **15** Ləkin Pərwərdigar uningəja jawab berip: — Xundak boliduki, kimki Qabilni ɵltürsə, uningdin yəttə həssə intikam elinidu, — dedi. Xularni dəp Pərwərdigar Qabiləja uqriəjan birsi uni ɵltürüwətmisun dəp uningəja bir bəlgə koyup koydi. **16** Xuning bilən Qabil Pərwərdigarning huzuridin qikip, Erəmning məxriq tərpidiki Nod degən yurtta olturaqlixip qaldı. **17** Qabil ayali bilən billə bolup, ayali hamilidar bolup Hənohni tuədi. U waqıtta Qabil bir xəhər bina kiliwatatti; u xəhərning namini oşlining ismi bilən Hənoh dəp atidi. **18** Hənohtin Irad tərəldi, iradtin Məhuyail tərəldi, Məhuyaildin Mətuxail tərəldi, Mətuxaildin Ləməh tərəldi. **19** Ləməh əzigə ikki hotun aldi. Birining ismi Adah, yənə birining ismi Zillah idi. **20** Adah Yabalni tuədi. U qedirda olturidiəjan kəqmən malqilarning bowisi idi, **21** uning inisining ismi Yubal idi. Bu qiltar bilən nəy qaloquqilarning bowisi idi. **22** Zillah yənə Tubal-qayin degən bir oşulni tuədi. U mis-təmür əswablarni soqkuqi idi. Tubal-qayinning Naamah isimlik bir singlisi bar idi. **23** Ləməh bolsa ayalliriəja səz kilip: — «Əy Adah bilən Zillah, səzümni anglanglar! Əy Ləməhning ayalliri, gepimgə kulak selinglar! Meni zəhimləndürgini üqün mən adəm ɵltürdüm, Tenimni zedə kiləjanliki üqün bir yigitni ɵltürdüm. **24** Əgər Qabil üqün yəttə həssə intikam elinsa, Ləməh üqün yətmix yəttə həssə intikam elinidu!» — dedi. **25** Adəm'ata yənə ayali bilən billə boldi. Ayali bir oşul tuəup, uningəja Xet dəp at koyup: Qabil Həbilni ɵltürüwətkini üqün Huda uning ornioja manga baxka bir əwlad tikləp bərdi, dedi. **26** Xettinmu bir oşul tuəuldi; u uningəja

Əysa: — I Ata, ularni kəqürgin, qünki ular özining nemə qiliwatqanlığını bilməydu, — dedi.

[Ləxkərlər] qək taxlap, uning kiyimlərini bəlüxüwəldi.

Luka 23:34

Yuhanna

1 Mukəddəmdə «Kalam» bar idi; Kalam Huda bilən billə idi həm Kalam Huda idi. **2** U mukəddəmdə Huda bilən billə idi. **3** U arkilik barlik məvjudatlar yaritildi və barlik yaritiloqanlarning heqbiri uningsiz yaritiloqan əməs. **4** Uningda həyatlik bar idi və xu həyatlik insanlarəja nur elip kəldi. **5** Wə nur qarangoşulukta parlaydu və qarangoşuluk bolsa nurni heq besip qüxəligən əməs. **6** Bir adəm Hudadin kəldi. Uning ismi Yəhya idi. **7** U guwahlik berix üqün, yəni həmmə insan ezi arkilik ixəndürülsun, dəp nuroja guwahqi boluxka kəlgənidi. **8** [Yəhyaning] ezi xu nur əməs, bəlkə pəkət xu nuroja guwahlik berixkə kəlgənidi. **9** Həkiqiy nur, yəni pütkül insanni yorutquqi nur dunyaəja keliwatkanidi. **10** U dunyada boləjan və dunya u arkilik barlikka kəltürülgən bolsimu, ləkin dunya uni tonumidi. **11** U əziningkilərgə kəlgən bolsimu, birək uni əz həlki qəbul kilmidi. **12** Xundaktimu, u əzini qəbul kiləjanlar, yəni əz namioja etiqad kiləjanlarning həmmisigə Hudaning pərzənti bolux həqükini ata kildi. **13** Uni qəbul kiləjan muxular ya kəndin, ya ətlərdin, ya insan iradisidin əməs, bəlkə Hudadin tərəlgən bolidu. **14** Kalam insan boldi həm arimizda makanlaxti və biz uning xan-xəripigə qariduk; u xan-xərap bolsa, Atining yenidin kəlgən, mehir-xəpəkət və həkiqətə toləjan birdinbir yeganə Oqliningkidur. **15** (Yəhya uningəja guwahlik berip: — Mana, mən [silərgə]: «Məndin keyin kəlgüqi məndin üstündür, qünki u mən dunyaəja kelixtin burunla boləjanidi» deginim dəl muxu kixidur! — dəp jar kildi) **16** Qünki həmmimiz uningdiki tolup taxqanlardin iltipət üstigə iltipət alduk. **17** Qünki Təwrat qənanuni Musa [pəyojəmbər] arkilik yətküzülgənidi; ləkin mehir-xəpəkət və həkiqət əysə Məsih arkilik yətküzüldi. **18** Hudani heqkim kərüp bəqқан əməs; birək Atining kuqikida turojuqi, yəni birdinbir Oqul Uni ayan kildi. **19** Yerusalemdiki Yəhudiylar Yəhyadin «Sən kimsən?» dəp sürüxtə kəlixka kəhinlar bilən Lawiylarni uning yenioja əwətkəndə, uning ularəja jawabən bərgən guwahliki mundək idi:

20 U etirap kəlip, heq ikkilənməy: — «Mən Məsih əməsmən» — dəp enik etirap kildi. **21** Ular uningdin: — Undəkta əzüng kim bolisən? Ilyas [pəyojəmbər]musən? — dəp soridi. — Yak, mən u əməsmən, — dedi u. — Əmisə, sən həliki pəyojəmbərmusən? — dəp soridi ular. U yənə: — Yak! — dedi. **22** Xunga ular uningdin: — Undəkta, sən zadi kim bolisən? Bizni əwətkənlərgə jawab beriximiz üqün, [bizgə eytkin], əzüng toşruluk nemə dəysən? — dəp soridi. **23** Yəhya mundək jawab bərdi: — Yəxaya pəyojəmbər burun eytkəndək, qəldə «Rəbning yolini tüz kilinglar» dəp toşlaydiəjan awəzdurmən! **24** Əmdi [Yerusalemdin] əwətilgənlər Pərisiylərdin idi. Ular yənə Yəhyadin: — Sən ya Məsih, ya Ilyas yaki həliki pəyojəmbər bolmisəng, nemə dəp kixilərnə suoja qəməldürisən? — dəp soridi. **26** Yəhya ularəja mundək dəp jawab bərdi: — Mən kixilərnə suojila qəməldürimən, ləkin aranglarda turojuqi silər tonumiojan birsi bar; **27** u məndin keyin kəlgüqi bolup, mən hətta uning kəxining boşquqini yexixkimu layik əməsmən! **28** Bu ixlar İordan dəryasining xərkiy kətidiki Bəyt-Aniya yezisida, yəni Yəhya pəyojəmbər kixilərnə [suoja] qəməldürüwatқан yərdə yüz bərgənidi. **29** Ətisi, Yəhya əysaning əzigə qarap keliwatқанlikini kərüp mundək dedi: — Mana, pütkül dunyaning gunəhlirini elip taxlaydiəjan Hudaning kəzisi! **30** Mana, mən [silərgə]: «Məndin keyin kəlgüqi birsi bar, u məndin üstündür, qünki u mən dunyada boluxtin burunla boləjanidi» deginim dəl muxu kixidur! **31** Mən burun uni bilmisəmmu, ləkin uni İsrailəja ayan bolsun dəp, kixilərnə suoja qəməldürgili kəldim. **32** Yəhya yənə guwahlik berip mundək dedi: — Mən Rohning pahtək həlitidə asmandin qüxüp, uning üstigə qənojanlikini kərdüm. **33** Mən əslidə uni bilmigənədim; ləkin meni kixilərnə suoja qəməldürüxkə əwətküqi mənə: «Sən Rohning qüxüp, kimning üstigə qənojanlikini kərsəng, u kixilərnə Mukəddəs Rohka qəməldürgüqi bolidu!» degenidi. **34** Mən dərwəkə xu ixni kərdüm, xunga uning həkiqətən Hudaning Oqli ikənlikigə guwahlik bərdim! **35** Ətisi, Yəhya ikki muhlisi bilən yənə xu yərdə turatti. **36** U [u yərdin] mengip ketiwatқан əysani kərüp: —

Karanglar! Hudaning kōzisi! — dedi. **37** Uning bu sōzini angliōan ikki muhlis ḡysaning kāynidin mengixti. **38** ḡysa kāynigə burulup, ularning əgixip keliwatqinini kōrūp ulardin: — Nemə izdəysilər? — dəp soridi. Ular: — Rabbi (bu [ibraniyqə sōz bolup], «ustaz» degən mənida), kāyərəda turisən? — dedi. **39** — Berip kōrūnglar, — dedi u. Xuning bilən, ular berip uning kāyərəda turidiōanlikini kōrdi wə u kōni uning bilən billə turdi (bu wāqit xu kōnning oninqi saiti idi). **40** Yəhya [pəyōəmbərning] yukiriki sōzini anglap, ḡysaning kāynidin mangoan ikkiyləning biri Simon Petrusning inisi Andriyas idi. **41** Andriyas awwal əz akisi Simonni tepip, uningōja: — Biz «Məsiḡ»ni taptuq! — dedi («Məsiḡ» ibraniyqə sōz bolup, grek tilida «Hristos» dəp tərjimə kilinidu) **42** wə akisini ḡysaning aldiōja elip bardı. ḡysa uningōja qarap: Sən Yunusning oōli Simon; buningdin keyin «Kifas» dəp atilisən, — dedi (mənisi «tax»tur). **43** ḡtisi, ḡysa Galiliyə əlkisigə yol almakqı idi. U Filipni tepip, uningōja: — Manga əgixip mang! — dedi **44** (Filip Bəyt-Saidalıq bolup, Andriyas bilən Petrusning yurtdixi idi). **45** Filip Nataniyəlni tepip, uningōja: — Musa pəyōəmbər Təwratta wə baxqə pəyōəmbərlərnu [yazmilirida] bexarət kilip yazōan zatni taptuq. U bolsa Yūsūpning oōli Nasarətlik ḡysa ikən! — dedi. **46** Birak Nataniyəl: — Nasarət degən jaydin yahxi birnemə qikəmdu?! — dedi. Kelip kōrūp bak! — dedi Filip. **47** ḡysa Nataniyəlning əzining aldiōja keliwatqanlikini kōrūp, u toōruluk: — Mana, iqidə kilqə ḡiyələ-mikrisi yok ḡəkiqiy bir Israillik! — dedi. **48** Nataniyəl: — Meni kāyerimdin bilding? — dəp soridi. ḡysa uningōja jawab berip: — Filip seni qakirixtin awwal, sening ənjūr dərinihning tūwidə olturoanlikingni kōrgənədim, — dedi. **49** Nataniyəl jawabən: — Ustaz, sən Hudaning Oōli, Israilning Padixəhisən! — dedi. **50** ḡysa uningōja jawabən: — Seni ənjūr dərinihning tūwidə kōrgənlikimni eytkanlikim üqün ixiniwatəmsən? Buningdinmu qong ixlarni kōrisən! — dedi **51** wə yənə: — Bərḡək, bərḡək silərgə eytip qoyayki, silər asmanlar eqilip, Hudaning pərixtilirining Insan'oōliining üstidin qikip-qūxūp yūridiōanlikini kōrisilər! — dedi.

2 Üqinqi kōni, Galiliyədiki Kana yezisida bir toy boldi. ḡysaning anisi [Məryəm] u yərdə idi **2** həm ḡysa wə uning muhlisirimu toyōja təklip kilinōjanidi. **3** Toyda xarab tūgəp qəloqanda, ḡysaning anisi uningōja: — Ularning xarabliri tūgəp qəptu, — dedi. **4** ḡysa uningōja: — Hanim, mening sən bilən nemə karim? Mening wāqit-saitim tehi kəlmidi, — dedi. **5** Anisi qakarlarōja: — U silərgə nemə kil desə, xuni qilinglar, — dedi. **6** Əmdi xu yərdə Yəḡudiylarning taharət aditi boyiqə ixlitilidiōan, ḡərbirigə ikki-üq tungdin su siōjidiōan altə tax küp koyulojanidi. **7** ḡysa qakarlarōja: — Küplərgə su toldurunglar, — dedi. Ular küplərni aōzsiōiqə tolduruxti. **8** Andin u ularōja yənə: — Əmdi buningdin usup toy baxquroquqōja beringlar, — dedi. Ular uni apirip bərdi. **9** Toy baxquroquqı xarabqə aylənduruloan sudin tetip kōrgəndə (u uning kāyərədin kəltürülgənlikini bilmidi, əmma buni su toxuōan qakarlar bilətti) toy baxquroquqı toyi boluwatqan yigitni qakirip, **10** uningōja: — Hərbir [toy qiloquqı] yahxi xarabni toyning bexida quyidu, andin mehmanlar qənoquqə iqkəndin keyin, naqirini quyidu. Əjəba, sən yahxi xarabni muxu qəoqıqə sakləpsən! — dedi. **11** Bu bolsa, ḡysa kōrsətkən məjizilik alamətləning dəsəlpkisi bolup, Galiliyənning Kana yezisida kōrsitilgənidi. Buning bilən u əzining xan-xəripini ayan qildi, wə uning muhlisliri uningōja etikad qildi. **12** Bu ixtin keyin u, anisi, iniliri wə muhlisliri bilən Kəpərnaḡum xəḡirigə qūxūp, u yərdə birnəqqə kün turdi. **13** Yəḡudiylarning «ətüp ketix ḡeyti»ōja yəkin qəloqanda, ḡysa Yerusalemoja bardı. **14** U ibadəthana [ḡoylilirida] kala, qoy wə kəptər-pahtək satqūqılarni həm u yərdə olturoan pul tegixkūqılərni kōrdi. **15** U tanidin qəmqa yasap, ularning həmmisini koy-kaliliri bilən qoxup ibadəthanidin ḡəydəp qikərdi. Pul tegixkūqılərləning pullirini qeqip, xirələrini ərūwətti **16** wə pahtək-kəptər satqūqılarōja: — Bu nərsilərni bu yərdin elip ketix! Atamning əyini soda-setik əyi qilixiwəlmə! — dedi. **17** Buni kōrgən muhlisliri [Zəburda] mundək pütülginini esigə elixti: «Sening [mukəddəs] əyüggə bolōan otluk muḡəbbitim əzümni quloqıwəldi!». **18** Xuning bilən Yəḡudiylar u

ixlaroʻja inkas bildürüp uningdin: — Bundak ixlarni qiloljanikansən, keni, bizgə nemə mejjizilik alamətni kərsitip berisən?! — dəp soridi. **19** Əysa ularoʻja jawab berip: — Uxbu ibadəthanini quwuwətsənglar, mən üq kün iqidə uni yengiwaxtin kurup qikimən, — dedi. **20** Xuning bilən bu Yəhudiylar yənə uningoʻja: — Bu ibadəthanini yasawatkili haziroʻjiqə kirik altə yil boləjan tursa, sən uni kəndəksigə üq kündila kurup qikalaysən?! — dedi. **21** Həlbuki, uning «ibadəthana» degini uning əz tenini kərsətkənidi. **22** Xunga, u əlümdin tirilgəndin keyin, muhlisliri uning bu deginini esigə aldi wə xundakla mukəddəs yazmilardiki bu həktiki bexarətkə həmdə Əysaning eytkən səzigə ixəndi. **23** Ətüp ketix həytida, nuroʻjun kixilər uning Yerusalemda kərsətkən mejjizilik alamətləni kərgən bolup, uning namiəja etikəd kilixti. **24** Lekin Əysa pütkül insanlarning [kəlbining] kəndək ikənlikini bilgəqkə, əzini ularoʻja tapxurmeytti. **25** İnsan toʻqʻruluk həqkimning uningəja guwahlik berixining həjiti yok idi; qünki u insanlarning kəlbidə nemə bar ikənlikini əzi bilətti.

3 Yəhudiylar [kəngəxmisining] Pərisiylərdin boləjan Nikodim isimlik bir yolbaxqisi bar idi. **2** Bu adəm bir keqisi Əysaning aldiəja kelip: — Ustaz, sening Hudadin kəlgən təlim bərgüqi ikənlikingni bilimiz. Qünki Huda uning bilən billə bolmisa, həqkimning sən kərsətkən bu mejjizilik alamətləni kərsitixi kət'iy mumkin əməs, — dedi. **3** Əysa uningəja jawabən: — Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip koyayki, həqkim yukiridin tuəjulmioʻjiqə, Hudaning padixahlikini kərahməs! — dedi. **4** Nikodim: — Adəm kerioʻjinida kəndəkmu kaytidin tuəjulsun? Anisining kərsikioʻja kayta kirip tuəjuluxi mumkinmu?! — dəp soridi. **5** Əysa mundək jawab bərdi: — Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip koyayki, həm sudin, həm Rohtin tuəjulmioʻjiqə, həqkim Hudaning padixahlikioʻja kirəlməs! **6** Əttin tuəjuləjan bolsa əttur; rohtin tuəjuləjan bolsa rohtur. **7** Sanga: «Yukiridin tuəjuluxunglar kərahkə» deginimgə həyran qalma. **8** Xamal halioʻjan tərahpkə soqıdu, sən uning awazini anglaysən, lekin kəyərdin

kelip, kəyərgə baridioʻjinini bilməysən. Rohtin tuəjuləjan hər birimu xundəktur. **9** Nikodim yənə jawabən Əysaəja: — Bu ixlər kəndəkmu mumkin bolar? — dedi. **10** Əysa uningəja jawabən mundək dedi: — «Sən Israilning əlimasi turup, bunimu bilməmsən? **11** Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip koyayki, biz bilginimizni eytimiz wə kərginimizgə guwahlik berimiz, lekin silər bizning guwahlikimizni kəbul kilməysilər. **12** Silərgə zemindiki ixlarni eytsam ixənmigən yərdə, ərxteki ixlarni eytsam kəndəkmu ixinisilər? **13** Əzi ərxte bolup, ərxтин qüxküqidin, yəni İnsan'oolıidin baxkə həqkim ərxkə qikmıdi. **14** Musa qəldə [tuq] yilanni kətürgəndək, İnsan'oolıimu ohxaxla xundək egiz kətürülüxi kərahkə. **15** Xundək boləjanda, uningəja etikəd qiləjanlarning həmmisi həlak bolmay, mənggülik həyatka erixələydu». (aiōnios g166) **16** Qünki Huda dunyadiki insanlarni xu kədəp səyiduki, Əzining birdinbir yeganə Ooʻqlini pida boluxkə bərdi. Məksiti, uningəja etikəd qiləjan hər birining həlak bolmay, mənggülik həyatka erixixi üqündur. (aiōnios g166) **17** Huda Ooʻqlini dunyadiki insanlarni gunahkə bekitix üqün əməs, bəlki ularning u arkilik kutkuzuluxi üqün dunyaəja əwətti. **18** Kimki uningəja etikəd qiləjuqi bolsa, gunahkə bekitilməydu; lekin etikəd kilmiəjuqi bolsa allikaqan gunahkə bekitilgəndur; qünki u Hudaning yəkkə-yeganə Ooʻqlining namiəja etikəd kilmiəjan. **19** Wə gunahkə bekitix səwəbi mana xuki, nur dunyaəja kəlgən bolsimu, insanlar nurni əməs, bəlki kərangəjuluxni yahxi kərdi; qünki ularning əməlliri rəzil idi. **20** Qünki rəzillik qiləjuqi hər biri nurni yaman kərup wə əzining qiləjan-ətkənirining axkara kilinmasliki üqün nuroʻja kəlməydu; **21** lekin həqikətni yürgüzgüqi bolsa, əməllirini Hudaəja tayinip qiləjanliki ayan bolsun dəp, nuroʻja kelidu. **22** Bu ixlərdin keyin, Əysa muhlisliri bilən Yəhudiə zeminiəja bardi; u u yərdə ular bilən billə turup, kixiləni qəməldürdi. **23** Xu qaoʻjda Yəhya [pəyoʻəmbərrmu] Salim yezisining yenidiki Aynon degən yərdə kixiləni qəməldürəwatatti. Qünki u yərninɡ süyi mol idi. Kixilər uning aldiəja kelixip, qəməldürəxni kəbul kilixatti **24** (qünki xu qaoʻjda Yəhya tehi

zindanoq taxlanmioqanidi). 25 [xu waqitlarda] Yəhyaning muhlisliri bir Yəhudiy kixi bilən taħarət kaidiliri toqrisida bəs-munazirə kilixip kaldi. 26 Andin muhlislar Yəhyaning yenioq kelip: — Ustaz, Iordan dəryasining u qetida sən bilən birgə boloqan, əzüng [təripləp] guwahlik bərgən həlikə kixi mana hazır əzi kixilərnə qəmüldürüwatidu, wə həmmə adəm uning yenioq ketixiwatidu, — dedi. 27 Yəhya mundaq jawab bərdi: — Əgər uningə ərxtin ata kilinmioqan bolsa, insan heqnrəsigə igə bolalmaydu. 28 Mening silərgə: «Mən Məsih əməs, pəkət uning aldidə əwətilgənmən» deginimə əzünglar guwahqisilər. 29 Kəlinqəknə əmrigə aloquq yigittur; koldixi yigitning awazini kütidu; koldax uning awazini anglap, kəlbidə tolimu hursən bolidu. Xuningə ohxax, məndimu hursənlik toluq taxidu. 30 Uning yüksilixi, mening əjizlixim muqərrərdur. 31 Üstündin kəlgüqə həmmidin üstündur. Zemindin kəlgüqə zeminoq təwə bolup zemindiki ixlarni səzləydu. Ərxtin kəlgüqə həmmidin üstündur; 32 əzining [ərxtə] kərgən wə anglioqlirni bolsa, u bular toqruluk guwahlik beridu; birak heqkim uning guwahlikini kəbul qilmaydu. 33 [Həlbuki], kimki uning guwahlikini kəbul kiləqan bolsa, Hudaning hək ikənlikigimu məhürini baskan bolidu. 34 Qünki Huda əwətəknə Hudaning səzlrini səzləydu; qünki Huda Rohni [uningə] əlqəm bilən kəmləp bərməs. 35 Ata Ooqulni səyidu wə həmmə ixlarni uning kolioq tapxuroqandur. 36 Ooquloqə etiqaq kiləquqə mənggülik həyatqə igidur. Lekin Ooquloqə itaət qilmioquqə həyatni heq kərməydu, bəlki Hudaning oqəzipi xundəqlarning üstidə turidu. (aiōnios g166)

4 Əmdi Pərisiylərnəng «əysaning muhlis kilip qəmüldürgənliri Yəhyaningkidin kəp ikən» degən həwərnə anglioqlirni Rəb uqkəndin keyin 2 (əməliyətə əysə əzi əməs, muhlisliri qəmüldürətə) 3 u Yəhudiya əlkisidin qikip yənə Galiliyağə kəttə. 4 Əmdi u yol üstidə Samariya əlkisidin etüxi kərək idi. 5 Xuning bilən u Yəqub əz ooqli Yüsüpkə bərgən yərgə yəqin boləqan Samariyaing Sihar degən bir xəhriyə kəldi. 6 Xu yərdə «Yəqubning kuduqi» bar idi.

Əysə səpiridə qarqioqlirninin kuduqning kəxioqə kelip olturdi. Bu təhminən altinqə sət idi. 7 Əysaning muhlisliri yeməklik setiweləx üqün xəhərgə kirip kətkənidi. Xu qaşda, Samariyaəlik bir ayal su aloqili kəldi. Əysə uningə: — Manga iqkili su bərgin, — dedi. 9 Ayal uningdin: — Əzingiz Yəhudiy tursingiz, məndək Samariyaəlik bir ayaldin qəndəqlərgə iqkili su tələp kilip qəldingiz? — dəp soridi (qünki Yəhudiylar Samariyaəliklə bilən heqkəndək bərdi-kəldi qilmaytti). 10 Əysə uningə jawabən: — Əgər sən Hudaning sowoqitining nemiliki wə səndin su sorioquqining kim ikənlikini bilsəngidi, undəqta sən uningdin tiləytting wə u sanga həyatlik süyini bərətə. 11 Ayal uningdin: — Təksir, su tartkudək heqnrəsingiz bolmisa, uning üstigə kuduq qongkur tursa, həyatlik süyini nədin alisiz? 12 Əjəbə, bu kuduqni bizgə [miras] qəlduroqan atimiz Yəqubtin uluqumusz? Bu kuduqtin əzi, ooqulliri wə mal-waranlirimu su iqkən — dedi. 13 Əysə uningə jawabən: — Bu suni iqkən hərkim yənə ussaydu. 14 Əmma mən beridoqan suni iqküqə hərkim mənggügə ussimaydioqan bolidu wə bəlki mən uningə beridoqan su uning iqidə uni mənggülik həyatlikqə elip baridoqan, uroqup qikidoqan bir bulək bolidu, — dedi. (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Ayal: — Təksir, manga bu sudin bərgəysizki, mən yənə ussimaydioqan wə muxu yərgə su tartkili ikkinqə kəlgüqə bolmaydioqan bolay! — dedi. 16 Əysə: — Bərip eringni bu yərgə qəkirip kəlgin, — dedi. 17 — Erim yoq, — dəp jawab bərdi ayal. — Erim yoq dəp, rast eyting. 18 Qünki bəx ərgə təgding wə hazır səndə boləqini sening ering əməs. Buni toqra eyting! — dedi əysə. 19 Ayal uningə: — Təksir, əmdi kərdümki, siz əslidə pəyoqəmbər ikənsiz! 20 Atəbowilirimiz bu taşda ibadət kilip kəlgən, lekin silər [Yəhudiylar] «İbadətəni Yerusalemə qilix kərək!» dəwalisiləroqu? — dedi. 21 Əysə uningə mundaq dedi: — Hanim, manga ixəngin, xundək bir waqti-saiti keliduki, silərnəng Atioqə ibadət qilixinglar üqün nə bu taşda yəki nə Yerusalemə boluxunglarning həjiti qəlmaydu. 22 Silər ibadət qiloqiniglarni bilməysilər; birək biz kimə ibadət qiloqinimizni bilimiz. Qünki nijat-kutkuzulux Yəhudiylar arqilik bolidu. 23

Lekin xundak bir vaqit kelidu — wə xundakla hazir kəldiki, həkikiy ibadət qilouqilar Atioqa roh wə həkikət bilən ibadət kilidu. Ata Əzigə ənə xundak həkikiy ibadət qilouqilarni izdiməktə.

24 Huda rohtur wə uningəya ibadət qilouqilar roh wə həkikət bilən Uningəya ibadət kilixi kerəktur. **25** Ayal uningəya: — Məsihning, yəni «Hristos» degənning kelidiojanlikini bilimən. U kəlgəndə, bizgə həmmə ixlarni eytip beridu — dedi. **26** Əysa uningəya: — Sən bilən səzlixiatkuqi mən dəl xudurmən! — dedi. **27** Xu qaşda uning muhlisiri kaytip kəldi. Ular uning bir ayal bilən səzlixiatkanlikioqa hang-tang kelixti; lekin heqkaysisi uningdin: «Uningdin nemə izdəysən?» yaki «Nemixka uning bilən səzlixisən?» dəpmu sorimidi. **28** Xuning bilən ayal kozisini taxlap koyup, xəhərgə kaytip berip, kixilərgə: **29** — Yürüŋlar, hayatimda qiləjanlirimning həmmisini manga eytip bərgən bir kixini kərip kelinglar. Əjəba, Məsih xumidu? — dedi. **30** Buning bilən halayik xəhərdin qikip, Əysaning aldioqa kelixti. **31** Xu arilikta muhlisiri uningəya: — Ustaz, bir nərsə yəwalsangu? — dəp etünixti. **32** Lekin u ularəya: — Mening silər bilməydiojan bir yeməklikim bar, — dedi. **33** Muhlislar bir-birigə: — Əjəba, birsi uningəya yegili bir nərsə əkelip bərgənmidu? — deyixti. **34** Əysa ularəya mundak dedi: — Mening yeməklikim — meni əwətküqining iradisini əməlgə axurux wə uning [manga tapxurojan] hizmitini tamamlaxtur. **35** — Silər: «Həsul yeoxixka yənə tət ay kaldi» dəwatmamsilər? Mana, silərgə eytayki, bexinglarni kətürüp etizlarəya qaranglar, ziraətlər sarəyiyip oruxka təyyar boldi! **36** Wə ormiqi ix həkikini alidu wə mənggülik hayatka toplənojan həsulni yioqidu, xuning bilən terioquqi bilən ormiqi təng xadlinidu. (aiōnios g166) **37** Qünki bu ixta «biri teriydu, yənə biri yioqidu» degən səz əməlgə axurulidu. **38** Mən silərnə əzüŋlar əmgək singdürmigen həsulni yioxixka əwəttim; baxkilar əmgək kildi wə silər ularning əmgikining mewisini elixka nesip boldunglar. **39** Xu xəhərdiki nuroqun Samariyəliklər heliki ayalning: «U hayatimda qiləjanlirimning həmmisini manga eytip bərdi» degən guwahlik səzini anglap, Əysəya etikad kildi. **40** Xunga, ular uning aldioqa kelip, uning əzliri bilən billə turuxini etünükili turdi; xuning bilən u u yərdə ikki kün turdi. **41** Uning səz-kalami arkilik tehimu kəp adəm uningəya etikad kildi. **42** Ular ayaləya: — Bizning etikad kiliximiz əmdi sening səzling səwəbidin əməs, qünki əzimiz uni angliduk wə bildukki, dunyaning Kutkuzəyiqisi dəl xu kixidur! — deyixti. **43** Bu ikki kündin keyin u xu yərdin qikip Galiliyəgə qarap mangdi **44** (qünki Əysa əzi: «Heqbir pəyoqəmbərnəning əz yurtida izziti yoktur» dəp guwahlik bərgənidi). **45** Xuning bilən u Galiliyəgə kəlginidə, Galiliyəliklər uning [ətüp ketix] heytida Yerusalemda qiləjan əməllirining həmmisini kərgəqkə, uni qarxi elixti (qünki ularmu heytkə qikkənidi). **46** Əmdi Əysa bu kətim Galiliyədiki Kana yezisioqa ayləndurojanidi. [Xu künlərdə], Kəpərnəhum xəhəridə oqlı kesəl bolup yatқан bir orda əməldari bar idi. **47** U Əysaning Yəhədiyədin Galiliyəgə kəlgənlikini anglap, uning aldioqa bardı wə: — [Əyümgə] qüxüp, səkratta yatқан oqlumni sakaytip bərgəyla! — dəp tohtimay iltija kildi. **48** Xuning bilən, Əysa uningəya: — Silər [Galiliyəliklər] mejjizilik alamətlər wə karamətlərnə kərmigüqə, heq etikad kılmaysilər! — dedi. **49** Orda əməldari Əysəya: — Təksir, balam əlməstə qüxkəyla! — dedi. **50** Əysa uningəya: — Barəjin, oqlung hayat kaldi! — dedi. Heliki adəm Əysaning eytkən səzigə ixinip, əyigə qarap mangdi. **51** Yolda ketip barəjinida, uning kulliri aldioqa qikip, baliliri hayat, dəp ukturdi. **52** Əməldar ularin oqlining kaysi saəttin baxlap yahxilənixka yüzləngənlikini soriwidi, ular: — Tünügün yəttinqi saəttə kizitmisi yandi, — deyixti. **53** Balining atisi buning dəl Əysaning əzigə: «Oqlung hayat kaldi!» degən saat ikənlikini bilip yətti. Xuning bilən əzi pütkül ailisidikilər bilən billə etikad kilixti. **54** Bu Əysaning Yəhədiyədin Galiliyəgə kəlgəndin keyinki kərsətkən ikkinqi mejjizilik alamiti idi.

5 Bu ixlərdin keyin, Yəhədiylərnəning bir heyti yetip kəldi wə Əysa Yerusaleməya qikti. **2** Yerusalemdiki «Qoy dərwazisi»ning yenida

ibraniy tilida «Bəyt-Əsda» dəp atilidigan bir kəlqəq bolup, uning ətrapida bəx pexaywan bar idi. **3** Bu pexaywanlar astida bir top bimarlar, yəni kəriqə, tokur wə paləqlər yetixatti. Ular u yərdə yetip kəlqəqning süyining qaykixilixini kütətti. **4** Qünki bir pərixtə məlum wəqitlarda kəlqəkkə qüxüp suni urəqutidikən; su urəqəqənda kəlqəkkə birinçi bolup qüxkən kixi əzini bəşqan həkəndəq kesəldin səkiyidikən. **5** Əmdi u yərdə ottuz səkkiz yildin beri əqriq azabi tartqan bir bimar bar idi. **6** Əysa bu adəmnin xə yərdə yatqinini kərdi wə uning uzundin xə hələttə ikənlikini bilip, uningdin: — Səkiyixni haləmsən? — dəp soridi. **7** Bimar uningəqə jawabən: — Təksir, su qayqələqənda meni suəqə qüxüridigəq adimim yok. Mən qüxəy degüqə, bəxkilar mening aldimda qüxüwalidu, — dedi. **8** Əysa uningəqə: — Ornungdin tur, orun-kərpəngni yəqixturup mangojin! — dedi. **9** Həliki adəm xuan səkiyip, orun-kərpisini yəqixturup kətürüp mangdi. Xu küni xabat küni idi. **10** Xunga [bəzi] Yəhudiylar səqəyəqan kixigə: — Bügün xabat küni tursa, orun-kərpəngni kətürüx [Təwratta] sanga mən'i kilinoqan! — dedi. **11** Ləkin u ularəqə jawabən: — Meni səqəytqan kixi əzi manga: «Orun-kərpəngni yəqixturup mangojin» degənidi! — dedi. **12** Ular uningdin: — Əmdi sanga: «Orun-kərpəngni yəqixturup mangojin» degən kixi kim ikən? — dəp soraxti. **13** Birəq səqəyəqan adəm uning kim ikənlikini bilməytti. Qünki u yərdə adəm kəp boləqanlıqtin, əysa əzini daldigəq elip, astigəqina ketip qaldi. **14** Bu ixlərdin keyin əysa həliki adəmnə ibadəthanida tēpəp uningəqə: — Mana, səqəyding. Əmdi qəyta gunəh sadir qilma, bəxingəqə tehimu əqir külpət qüxüp qəlmisun! — dedi. **15** Həliki adəm Yəhudiylərdin qəxiəqə bərip, əzini səqəytqan əysa ikənlikini uqturdi. **16** Əysa bu ixlərdin xabat küni qiləqanlıqə üqün, Yəhudiylar uningəqə ziyənkəxlik kixixqə baxlidi. **17** Ləkin əysa ularəqə: — Atam ta həziroqəqə tohtiməstin ix kilip kəlməktə, mənmu ixləymən! — dedi. **18** Xu səwəbtin Yəhudiylar uni əltürüxkə tehimu urunətti; qünki u xabat künininq qədisini buzupla qəlməstin, yənə Hudəni «Atam» dəp qəqirip, əzini Hudəqəqə barəwər qiləqanidi. **19** Xunga əysa ularəqə

jawabən mundəq dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qəyayki, Oqul əzlükidin həqnemə qiləlməydu, bəlki pəkət Atininq nemə qiliwətkənlikini kərip, andin xu ixni qilidu. Ata nemə ix qilsa, Oqulmu xu ixni ohxəqlə qilidu. **20** Qünki Ata Oqulni səyidu wə Əzining qilidigəqan bərləq ixlirini uningəqə ayan qilidu həm silərdni həyran qəlduruxqə bulərdin tehimu zor wə uluq ixlərdni uningəqə ayan qilidu. **21** Qünki əlgənlərdni Ata qəndəq tirildürüp, ularəqə həyatlıq ata qiləqan bolsa, Oqulmu xuningəqə ohxəq əzi həliqəqan kixilərgə həyatlıq ata qilidu. **22** Xuningdəq, Ata Əzi həqkimninq üstidin həküm qikərməydu, bəlki bərləq həküm ixlirini Oquləqə tərxurəqan. **23** Buningdin məqsət, — insanləninq həmmissi Atigəqə hərmət qiləqəndəq, Oquləqimə ohxəqlə hərmət kixi üqündur. Kimki Oqulni hərmətlimə, uni əwətküqə Atinimə hərmətlimigənlərdin bolidu. **24** — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qəyayki, səzümni əngləp, meni əwətküqəqə ixəngən hərkim mənggülik həyatqə erixkən bolidu; u adəm sorəqəqə tartilməydu, bəlki əlümdin həyatlıqəqə ətkən bolidu. (aiōnios q166) **25** — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qəyayki, əlüklərdin Hudənininq Oqulninq əwəzini əngləyidigəqan wəqit-səiti yetip kəlməktə, xundəqlə həzir kəldiki, əngliəqanlar həyatlıqəqə igə bolidu. **26** Qünki Ata Əzidə qəndəq həyatlıqəqə igə bolsa, Oquləqimə əzidə xundəq həyatlıqəqə igə boluxni ata qildi **27** wə yənə uningəqə sorəqə qilix həqəqinimə bərdi, qünki u İnsan'əqlidur. **28** Buningəqə təəjjüp qilmənglər; qünki bərləq gərdə yatqanlar uning əwəzini əngləyidigəqan wəqit kelidu **29** wə ular xuan yərləkliridin qikixidu, yəxhəlik qiləqanlar həyatqə tirilidu, yəmənləq qiləqanlar sorəqəqə tartilixqə tirilidu. **30** Mən əzlükümdin həqnemə qiləlməymən, pəkət [Atəmdin] əngliəqinim boyiəqə həküm qilimən; wə mening həkümüüm həqkəniydu, qünki mening izdiginim əzümning irədisi əməs, bəlki meni əwətküqəqininq irədisini əməlgə əxuruxtu. **31** — Əgər əzüm üqün əzüm guwəhlik bərsəm guwəhlikim həqikət həsəblənməydu. **32** Ləkin mən üqün guwəhlik bəridigəqan bəxqəqə bərsi bar. Uning manga bəridigəqan guwəhlikininq rəstlikini bilimən. **33** Silər Yəhəyəqəqə əlqi

əwətkininglarda, u həkikətə guwahlik bərgən 34 ([əməliyətə], manga insanning guwahlikini qəbul kiliximning keriki yok; mening [Yəhya toqruluk] xundaq eytiwaqinim pəkətlə siləning kutkuzuluxunglar üqündur). 35 [Yəhya] bolsa keyüp nur qeqip turoqan bir qiraq ididi wə silər uning yorukida bir məzgil xadlinixka razi boldunglar. 36 Lekin Yəhyaning mən üqün bərgən guwahlikidinmu uluq bir guwahlik bar. U bolsimu, ata manga ada kilixka tapxuroqan əməllər, yəni mən kiliwatkan əməllər, bular mening toqramda Atining meni əwətkinigə guwahlik beridu. 37 Wə meni əwətkən Ata Əzimu mən üqün guwahlik bərgəndur. Silər heqqaqan uning awazini anglimidinglar, kiyapitini kərmidinglar 38 wə uning səz-kalami siləning iqinglardin orun almidi; qünki Uning əwətkini bolsa, uningoqə ixənməysilər. 39 Mukəddəs yazmilarni kətirkenip okup olturisilər; qünki ulardin mənggülik həyatka igə bolduk, dəp qarasilər. Dəl bu yazmilar mən üqün guwahlik bərgüqidur. (aiōnios g166) 40 Xundaqtimu silər yənila həyatlikka erixix üqün mening yenimoqə kelixni halimaysilər. 41 Mən insanlarning mahtixini qəbul kilmaymən; 42 lekin mən siləni bilimənkə, iqinglarda Hudaning muhəbbiti yok. 43 Mən Atamning nami bilən kəlgənmən, əmma silər meni qəbul kilmaysilər. Həlbuki, baxka birsi əz nami bilən kəlsə, silər uni qəbul kilisilər. 44 Silər bir-biringlardin izzət-xəhrət qəbul kilisiləryu, yeganə Hudadin kəlgən izzət-xəhrətke intilmisənglər, undaqa silər kandaqmu etikad kilalaysilər?! 45 Biraq meni üstimizdin Atioqə xikayət kilidu, dəp oylimanglar. Üstünglardin xikayət kiləuqi mən əməs, bəlki silər ümid baqlioqan Musa [pəyoqəmbərdur]. 46 Qünki əgər silər rasttin Musa [pəyoqəmbərgə] ixəngən bolsanglar, mangimu ixəngən bolattinglar. Qünki u [mukəddəs yazmilarda] mən toqruluk pütəkəndur. 47 Lekin uning pütəkənlirigə ixənmisənglar, mening səzlimigə kandaqmu ixinisilər?!

6 Bu ixlardin keyin, Əysa Galiliyə dengizi (Tiberiyas dengizi dəpmu atilidu)ning u ketioqə etti. 2 Zor bir top halayik u kesəllərnə

saqaytkan məjizilik əlamətlirini kərdi wə uning kəynidin əgixip mangdi. 3 Əysa taqka qiqip, u yərdə muhlisliri bilən billə olturdi. 4 U qaşda Yəhudiylarning həyti, yəni «ətüp ketix həyti»oqə az qaloqan waqit idi. 5 Əysa bəxini kətürüp, zor bir top halayikning əzining aldioqə keliwatkanlikini kərup, Filiptin: — Bularoqə yəydiyənoqə nanni nədin alimiz? — dəp soridi. 6 (lekin u bu səzni Filipni sinax üqün eytkənidi). 7 Filip jawabən: — Ikki yüz dinaroqə nan əlsakmu, hər birigə kiqikinə bir qixləmdin yeyixkimu yətməydu! 8 Muhlislardin biri, yəni Simon Petrusning inisi Andriyas Əysaoqə: 9 — Bu yərdə kiqik bir oşul bala bar, uningda bəx arpa nan bilən ikki kiqik belik bar. Lekin xunqə kəp həlkəkə bu nemə bolidu?! — dedi. 10 Əysa: — Kəp qilikni olturoquzunglar, — dedi (u yərdə ot-qəp mol əskənidi). Xuning bilən ər kixilər olturdi; ularning sani bəx mingqə bar idi. 11 Əysa nanlarni qolioqə elip, [Hudaqə] təxəkkür eytkəndin keyin, olturoqanlaroqə üləxtürüp bərdi. Beliklarnimu xundaq kildi; kəp qilik halioqanqə yedi. 12 Həmməylən yəp toyunoqanda, u muhlislirioqə: — Axkan parqilarni yioqinglar, heq nərsə zayə bolmisun, — dedi. 13 Xuning bilən ular bəx arpa nenidin yəp axkan parqilirini on ikki səwətkə toldurup yioqiwalidi. 14 Əmdi halayik Əysaning kərsətkən bu məjizilik əlamitini kərup: «Dunyaqə kelixi mukərrər bolioqan pəyoqəmbər həkikətən muxu ikən!» deyixti. 15 Xuning bilən Əysa ularning kelip əzini padixah boluxka zorlimaqki bolioqanlikini bilip, ulardin ayrilip, kaytidin taqka yaloquz qiqip kətti. 16 Kəqkərun, Əysaning muhlisliri dengiz boyioqə qüxüxti. 17 Ular bir kemigə olturup, dengizning u kətidiki Kəpərnaqum xəhriqə qarap yol elixti (karangoqə qüxüp kətkənidi wə Əysa tehiqə ularning yenioqə kəlmigənidi). 18 Kəttik boran qiqip, dengiz dolkunlap kətürüləwatatti. 19 Muhlislar palak urup on-on bir qakirimqə mangoqanda, Əysaning dengizning üstidə mēgip kemigə yəqinlixiwatkanlikini kərup, kərkuxup kətti. 20 Lekin u ularoqə: — Bu mən, kərkənglar! — dedi. 21 Xuni anglap ular uni kemigə qiqiriwəloqusi kəldi; u kemigə qiqipla,

kemə dərhal ular baridojan yərgə yetip bardı. 22 Ətisi dengizning u tərpidə kəlojan halayik [aldınki küni] u yərdə əysaning muhlisliri qıkkən kemidin baxka kemining yoqluqini, əysaning muhlisliri xu kemigə qıkkənda, əysaning ular billə qıkmiojanlıqini, bəlki muhlislirining əzlrila kətkənlikini kərgənidi. 23 Həlbuki, birnəqqə kemə-kəlwəq Tiberiyas xəhridin Rəb təxəkkür eytkəndin keyin həlkənan yegən yərgə yekın kelip tohtidi. 24 Xuning bilən halayik əysaning wə muhlislirining u yərdə yoqluqini kərupla, kemilərgə olturup, əysani izdigili Kəpərnahum xəhriyə mangdi. 25 Ular uni dengizning u tərpidə tepip uningə: — Ustaz, bu yərgə kaqan kəlding? — dəp soraxti. 26 Əysa ularəja jawabən: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, silər meni məjizilik əlamətləni kərgənlikinglar üqün əməs, bəlki nanlardin yəp toyunojininglar üqün izdəysilər. 27 Buzulup ketidojan pəniy ozuqluqka əməs, bəlki mənngü həyatlıqka bəkiy kəlidiojan ozuqluqka intilip ixlənglar; buni İnsan'ooqli silərgə beridu; qünki uni Ata, yəni Huda Əzi məhürləp təstikliojan, — dedi. (aiōnios g166) 28 Xuning bilən ular uningdin: — Nemigə intilip ixlisək andin Hudaning ix-hizmitidə ixligen bolimiz? — dəp soraxti. 29 Əysa ularəja jawab berip: — Hudaning ix-hizmiti dəl xuki, U əwətkinigə etiqađ kilixinglardur, — dedi. 30 Xuning bilən ular yənə: — Undək bolsa sən bizni kəruip əzünggə ixəndürgüdək kəndək məjizilik əlamət yaritisən? Zadi nemə ix kilip berisən? 31 Ata-bowilirimiz qəldə yürgəndə, [Zəburda]: «U ularəja ərxtin qüxürülgən nan təkdim kildi» dəp pütülgəndək, «manna»ni yegən — deyixti. 32 Əysa ularəja mundək dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, silərgə asmandin qüxkən nanni bərgüqi Musa əməs, bəlki mening Atamdur; U [həzirmu] silərgə asmandin qüxkən həkikiy nanni beriwatidu. 33 Qünki Hudaning neni bolsa pütkül dunyaəja həyatlık ata kilidojan, ərxtin qüxküqidur. 34 — Təksir, həmixə bizgə xu nanni berip turojaysən! — deyixti ular. 35 Əysa ularəja mundək dedi: — Həyatlık neni əzümdurmən! Mening yenimoja kəlgən hərkim heqkaqan aq kəlməydu, mənə etiqađ kəlojan hərkim heqkaqan ussiməydu. 36

Lekin silərgə eytkinimdək, silər meni kərgən bolsanglarmu, etiqađ kilməywətisilər. 37 Ata mənə tapxurojanlarning hərbi yenimoja kelidu wə mening yenimoja kəlgənlərdin heqkəysisini hərgiz təxləwətməymən. 38 Qünki əz iradəmni əməs, bəlki meni əwətküqining iradisini əməlgə axurux üqün ərxtin qüxtüm. 39 Mənə əwətküqining iradisi bolsa dəl xuki, uning mənə tapxurojanliridin heqbirini yittürməy, bəlki ahirki küni ularning həmmisini tirildürüxümdin ibarət. 40 Qünki mening Atamning iradisi xuki, Ooqluəja kəz tikip kərap, uningəja etiqađ kəlojanlarning hərbirini mənngülüq həyatka erixtürüxtur; wə mən ahirki küni ularni tirildürimən. (aiōnios g166) 41 Əmdi Yəhudiylar əysaning: «Ərxtin qüxkən nan əzümdurmən!» degini üqün uningəja narazi bolup oqotuldixixka bəxlidi: 42 — «Bu Yüsüpnig ooqli Əysa əməsmu? Atisinimu, anisinimu tonuydojan tursək, yənə kəndəklerqə: — «Ərxtin qüxtüm!» desun?» — deyixətti ular. 43 Əysa jawabən ularəja mundək dedi: — [Mening toqramda] əzərə oqotuldaxmanglar. 44 Mənə əwətkən Ata Əzi kixilərnig kəlbini tartkuzmisa, heqkim mening yenimoja kəlməydu; mening yenimoja kəlgən hərbirini ahirki küni tirildürimən. 45 Pəyoqəmbərlərnig yazmilirida: «Ularınig həmmisigə Huda tərpidin oğitilidu» dəp pütülgəndur. Xunga, Atining [sezini] tingxiojan wə uningdin oğəngən hərbi mening yenimoja kelidu. 46 Biraq bu birərkim Atini kərgən degənlik əməs; pəkət Hudaning yenidin kəlgüqi bolsa, u Atini kərgəndur. 47 Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, mənə etiqađ kəlojuqi mənngülüq həyatka igidur. (aiōnios g166) 48 Həyatlık neni əzümdurmən. 49 Ata-bowiliringlar qəllərdə «manna» yegini bilən yənila əldi. 50 Lekin mənə, ərxtin qüxkən nan dəl xundəkki, birsi uningdin yegən bolsa əlməydu. 51 Ərxtin qüxkən həyatlık neni əzümdurmən; kimdəkim bu nandin yəsə, əbədil'əbədgiqə yaxaydu. Mən beridojan xu nan bolsa mening ət-tenimdur, pütkül dunyadikilər həyatka igə bolsun dəp, mən uni atiməkqimən. (aiōn g165) 52 Bu səz bilən Yəhudiylar əzərə talax-tartix kilixixka bəxlap: — Bu adəm bizning yeyiximizgə əzining ət-tenini

kandak berəlisun?! — deyixatti. **53** Xunga Əysa ularoşa mundak dedi: — Bərħək, bərħək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, silər Insan'ooqlining ət-tenini yemigüqə wə qenini iqmigüqə, silərdə həyatlik bolmaydu. **54** Ət-tenimni yegüqi wə kenimni iqtüqi mænggülik həyatka erixkən bolidu wə mən uni ahirki küni tirildürimən. **(aiōnios g166)** **55** Qünki ət-tenim həqikiy ozukluk, kenim bolsa həqikiy iqimliktur. **56** Ət-tenimni yegüqi wə qenimni iqtüqi məndə yaxaydu wə mənmu uningda yaxaymən. **57** Həyat Ata meni əwətkən wə mən Atining boləqanlikidin yaxawatkinimdək, meni yegüqi kixi həm mening wasitəm bilən yaxaydu. **58** Mana bu ərxin qüxkən nandur. Bu nan ata-bowiliringlar yegən «[manna]»dək əməs; qünki ular «[manna]»ni yeyixi bilən əldi; birək bu nanni istemal kıləuqi bolsa mænggü yaxaydu! **(aiōn g165)** **59** Bu səzlərnəni u Kəpərnaħumdiki sinagogda təlim bərginidə eytkənidi. **60** Xuning bilən uning muhlislriridin nuroşunliri buni angliəşanda: — Bu təlim bək eoşir ikən! Buni kim anglap kətürəlisun? — deyixti. **61** Birək öz iqidə muhlislririning bu toəşrisida oşotuldaxkinini bilgən Əysa ularoşa: — Bu səzüm silərnəni taydurdimu? **62** Əmdi mubada Insan'ooqlining əsli kəlgən jayəşə kətürüləwatkinini kəşənglar, kandak bolar?! **63** [Insanoşa] həyatlik bərgüqi — Roħtur. Insanning ətliri bolsa həqkəndək payda bərməydu. Mən silərgə eytkən səzlim bolsa həm roħtur wə həm həyatliktur. **64** Lekin aranglardin etikad kilmioşan bəzilər bar, — dedi (qünki Əysa etikad kilmioşanlarning wə əzigə satkənlik kildioşanning kim ikənlikini baxtila bilətti). **65** Xuning bilən u mundak dedi: — Mən xu səwəbtin silərgə xuni eyttimki, Atamdin ata kılınmisa, həqkim mening yenimoşa keləlməydu! **66** Xu waqtin tartip muhlislriridin heli kəpi qekinip qikip, uning bilən yənə mangmaydioşan boldi. **67** Xunga Əysa on ikkiyləndin: — Silərmu, həm [məndin] ketixni halamsilər? — dəp soridi. **68** Simon Petrus uningəşə jawab kılıp: — I Rəb, biz kimning yenioşa kətəttük? Mənggü həyatlik səzli rəndilidur! **(aiōnios g166)** **69** Wə xuningəşə ixəndük wə xuni bilip yəttükki, sən Hudaning Mukəddəs Boləquşisidursən! — dedi. **70** Əysa ularəşə jawabən: — Mən silər on ikinglarni

tallidim əməsmu, birək aranglarda birsi İblistur! — dedi **71** (uning bu degini İxkariyotluk Simonning ooşli Yəħudani kərsətkənidi, qünki Yəħuda on ikkiylənnin biri boləşini bilən, keyin əzigə satkənlik kılıdu).

7 Bu İxlərdin keyin, Əysa Galiliyədə aylinip yürdi. U Yəħudiyədə aylinip yürüxnəni halimaytti, qünki [xu yərdiki] Yəħudiylar uningəşə kəst kılmaqki idi. **2** Bu qaşda, Yəħudiylarning «kəpilər həyti»əşə az kələşənidi. **3** Xunga Əysanın iniliri uningəşə: — Muxu yərdin ayrilip Yəħudiyəşə barəşin, xuning bilən muhlislriringmu [karamət] əməlliringni kəşəşəydu! **4** Qünki əşini həlk-ələmgə tonutmaqki boləşan həqkim yoxurun jayda ix kilməydu. Bu əməllərnəni kiliwatkanikənsən, əşüingni dunyaəşə kəşət! — deyixti. **5** Qünki uning inilirimu uningəşə etikad kilmioşənidi. **6** Xunga Əysa ularəşə: — Mening waqt-saitim tehi kəlmidi. Lekin silərgə nisbətən hərwaqt munasiptur. **7** Bu dunyadiki kixilər silərgə hərgiz əq bolmaydu; lekin meni əq kəridu. Qünki mən ularning kilmixlirini rəzil dəp guwahlik beriwatimən. **8** Silər bu həytka beriweringlar. Mən bu həytka barmaymən, qünki mening waqt-saitim tehi yetip kəlmidi, — dedi. **9** Əysa bu səzlərnəni kılıp, Galiliyədə kəldi. **10** Əysanın iniliri həytka qikkəndin keyin, u əşümü uningəşə bardı. Əmma axkara əməs, yoxurun bardı. **11** Həytta Yəħudiylar uni izdəp: «U kəşəşəydidur?» dəp sorawatatti. **12** Kixilər arisida uning toəşrisida kəp oşuloşula boldi. Bəzilər uni: «Yəħxi adəm!» desə, yənə bəzilər: «Yək, u halayikni azduruwatidu!» deyixti. **13** Birək Yəħudiy [qongliridin] kərkəp, həqkim oquq-axkərə uning gəşini kilmaytti. **14** Həytning yerimi ətkəndə, Əysa ibadəthana həyiliriəşə kirip həlkəkə təlim berixkə baxlıdi. **15** Yəħudiylar: — Bu adəm həqkəndək təlim almioşan turukluk, uning kəndəkmu munəşə kəp bilimi bolsun? — dəp həng-tang kəlixti. **16** Əysa ularəşə: — Bu təlimlər mening əməs, bəlkə meni əwətküqiningkidur. **17** Uning iradisigə əməşə kılıxkə əşə iradisini bəşliəşən hərkim bu təlim toəşrulək — uning Hudadin kəlgənlikini yəki əşlükümdin eytiwatkanlikimni bilidu. **18** Əşə əşliəşən

kixi öz xan-xəripini izdäydu, lekin özini əwətküqining xan-xəripini izdäydiöjan kixi hək-sadiktur, uningda həkkanıyisizlik yoxtur. 19 Musa [pəyöjəmbər] silərgə Təwrat kanunini tapxurojan əməsmu? Lekin heqkaysinglar bu kanunoja əməl kılmaywatisilər! Nemixka meni əltürməkqi bolisilər? — dedi. 20 Kəpçilik: — Sanga jin qaplixiptu! Seni əltürməkqi bolöjan kim ikən? — deyixti. 21 Əysa ularoja mundak jawab bərdi: — Mən bir karamətni yaritixim bilən həmninglar hang-tang kelixtinglar. 22 — Əmdi Musa [pəyöjəmbər] silərgə hətnə kilix toşruluk əmr kaldurojan (əməliyətə bolsa hətnə kilix Musa pəyöjəmbərdin əməs, ata-bowilərdin qəlojan), xunga silər xabat küniyə [toşra kelip qəlsimu] xu künidə adəmning hətnisini kiliwerisilər. 23 Əmdi Təwrat kanunoja hiləplik kilinmisun dəp xabat künidə adəm hətnə kiliöjan yərdə, mən xabat künidə bir adəmni səllimaza sakaytsam, silər nemə dəp mənə aqçiklinisilər? 24 Sirtki kıyapətkə qarap həküm kılmanglar, bəli həkkanıy həküm kılinglar! 25 U waqıtta Yerusalemliklarning bəziliri: — [Qonglar] əltürməkqi bolöjan kixi bu əməsmidi? 26 Axxara səzləwatsimu, uningöja qarxi heq nərsə demidiöju! Dərwəka, əksəqəllarning uning Məsih ikənlikini bilip yətkənmu? 27 Həlbuki, bu adəmning kəyərdin kəlgənlikini biz enik bilimiz. Lekin Məsih kəlgəndə, uning kəyərdin kəlgənlikini heqkim bilməstiöju, — deyixti. 28 Xunga əysa ibadəthana həylisida təlim beriwetip, yukiri awaz bilən mundak dedi: — Silər meni tonuymiz həmdə mening kəyərdin kəlgənlikimnimu bilimiz, [dəwatisilər]?! Birək mən əzlükümdin əməs, mən meni əwətküqidin [kəldim], U həktur; birək silər Uni tonumaysilər. 29 Mən Uni tonuymən. Qünki mən Uning yenidin kəldim, meni U əwətti. 30 Xunga ular uni tutux yolini izdəytti, lekin heqkim uningöja kəl salmidi; qünki uning waqıt-saiti tehi yetip kəlmigənidi. 31 Lekin halayik arisidiki nuroqun kixilər uningöja etikad kildi. Ular: «Məsih kəlgəndə bu kixi kərsətkən məjizilik əlamətlərdin artuk [məjizə] yaritalarmu?!» deyixti. 32 Pərisiyələr halayikning u toşruluk oşulöjula boluwatқан bu gəp-səzlini anglidi; xuning bilən Pərisiyələr bilən bax kaşınlar uni tutux üqün birnəqqə qarawullarni əwətti. 33 Xuning bilən Əysa: — Yənə bir'az waqıt silər bilən billə bolimən, andin meni əwətküqining yenioja ketimən. 34 Meni izdəysilər, lekin tapalmaysilər. Mən baridiöjan yərgə baralmaysilər, — dedi. 35 Buning bilən, Yəhudiylar bir-birigə: — U biz tapalmiojudək kəyərlərgə barar? Greklər arisidiki tarkək Yəhüdiy muhəjirlarning yenioja berip, grekləroja təlim bəməndiojandı? 36 «Meni izdəysilər, lekin tapalmaysilər. Mən baridiöjan yərgə baralmaysilər» degini nemisidu? — deyixti. 37 Həytning ahirkı həm əng katta küni, Əysa ornidin turup, yukiri awaz bilən: — Kimdəkim ussisa, mening yenioja kelip iqsun! 38 Manga etikad kılöjuqi kixining huddi muqəddəs yazmilarda eytilöjindək, iq-bəqridin həyatlik süyining dəryaliri ekip qikidu! — dəp jakarlidi 39 (u bu səzni əzigə etikad kılöjanlaroja ata kilinidiöjan Muqəddəs Rohka karita eytkənidi. [Hudaning] Rohi tehi heqkimgə xəripigə kirmigənidi). 40 Halayik iqidə bəzilər bu səzni anglap: — [Kelixi muqərrər bolöjan] pəyöjəmbər həkikətən muxu ikən! — deyixti. 41 Bəzilər: «Bu Məsih ikən!» deyixətti. Yənə bəzilər bolsa: «Yək, Məsih Galiliyədin keləttimu? 42 Muqəddəs yazmilarda, Məsih [padixah] Dawutning nəslidin həm Dawutning yurti Bəyt-Ləhəm yezisidin kelidu, deyilmigənmidi?» — deyixti. 43 Buning bilən, halayik uning wəjidin ikkigə bəlünöp kətti. 44 Bəziliri uni tutayli degən bolsimu, lekin heqkim uningöja kəl salmidi. 45 Qarawullar [ibadəthanidin] bax kaşınlar bilən Pərisiyələrdin yenioja kaytip kəlgəndə, ular qarawullaröja: — Nemə üqün uni tutup kəlmidinglar? — dəp soraxti. 46 Qarawullar: — Heqkim heqqaqan bu adəmdək səzligən əməs! — dəp jawab berixti. 47 Pərisiyələr ularöja jawabən: — Silərmu əzduruldunglarmu? 48 Axxəqəllərdin yəki Pərisiyələrdin uningöja etikad kılöjanlar bolöjanmu?! 49 Lekin Təwrat kanunini bilməydiöjan bu qüprəndilər lənətkə qalidu! — deyixti. 50 Ularning arisidin biri, yəni burun əhxamda əysaning əldioja kəlgən Nikodim ularöja: 51 — Təwrat kanunimiz əwwal kixining nemə kılöjini əzidin anglap bilməy

turup, uningorja hokum qikiramdu! 52 Ular jawab kilip: — Senmu Galiliyadinmu? [Mukaddas yazmilarni] kor, ketirkinip oqup bak, Galiliyadin heqkandak payoqambor qikmaydu! — dedi. 53 Xuning bilon [ularning] harbiri oz oyigə kattı.

8 Əysa bolsa Zaytun teoqorja qikip kattı. 2 Ətisi səhərdə, u yonə ibadəthana hoyliliriqorja kirdi wə halayikning həmmisi uning yeniqorja kelixkənidi. U olturup, ularorja təlim berixkə baxlıdi. 3 [Xu qaorja], Təwrat ustazliri bilon Pərisiylər zina kilip tutulup qalorjan bir ayalni uning aldiorja elip kelixti. Ular ayalni otturiorja qikirip, 4 uningdin: — Ustaz, bu ayal dəl zina üstidə tutuwelindi. 5 Musa [payoqambor] Təwrat qanunida bizgə muxundak ayallarni qalma-kesək kilip oltürixni əmr kilorjan. Əmdi sənqə, uni kandak kilix kerək? — dəp soraxti. 6 Əmdi ularning bundak deyixtiki niyiti, uni tuzakka qüxürüp, uning üstidin ərz kilorjudək birər bahənə izdəx idi. Əmma Əysa engixip, barmiki bilon yərgə bir nemilərnı yazoqili turdi. 7 Ular xu soalni tohtimay sorawatatti, u ruslinip ularorja: — Aranglardiki kim gunahsiz bolsa, [bu] [ayalorja] birinqi taxni atsun! — dedi. 8 Andin u yonə engixip, yərgə yezixni dawamlaxturdi. 9 Ular bu səzni anglap, aldi bilon yaxanoqanliri, andin qalorjanliri bir-birlər [həmmisi] u yərdin qikip ketixti. Ahirida Əysa otturida orə turoqan heliki ayal bilon yalozuz qaldi. 10 Əysa ruslinip turup, xu ayaldin baxka heqkimni kormigən bolup, uningdin: Hanim, sanga heliki xikayət kilorjanlar qeni? Seni gunahka bekitidiorjan heqkim qikmidimu? — dəp soriwidi, 11 — Həzrətliri, heqkim qikmidi, — dedi ayal. Əysa: — Mənmı seni gunahka bekitməymən. Baroqin, buningdin keyin yonə gunah kilmioqin! — dedi. 12 Xunga Əysa yonə kəpqulikkə səz kilip: — Dunyaning nuri ozümdurmən. Manga əgəxkənler qarangoqulukta mangmaydu, əksiqə hayatlik nuriqorja erixidu, — dedi. 13 Pərisiylər: — Sən ozünggə ozüng guwahlik beriwatisən. Xunga sening guwahliking rast hesablanmaydu, — deyixti. 14 Əysa ularorja jawabən mundak dedi: — Hətta mən ozümgə guwahlik bərsəmmı, guwahlikim həktur, qünki mən ozümning kəyərdin kəlgənlikimni

wə kəyərgə baridiorjanlikimni bilimən. Lekin silər kəyərdin kəlgənlikimni wə kəyərgə baridiorjanlikimni bilməysilər. 15 Silər ət igilirining olqimi boyiqə hokum kilisilər. Birak mən heqkimning üstigə hokum kilməymən. 16 Mən hokum kilsəmmı, hokümüm həkikiydu; qünki mən yalozuz əməs, bəlki meni əwətkən Ata [bu ixta] mən bilon billidur. 17 Silərgə təwə bolorjan Təwrat qanunida: «Ikki adəmnıng guwahliki bolsa rast hesablinidu» dəp pütülgəndur. 18 Rast, mən ozüm toqramda ozüm guwahlik berimən, wə meni əwətkən Atimu mening toqramda guwahlik beridu. 19 Ular uningdin: — Atang kəyərdə? — dəp soraxti. Əysa ularorja jawab berip: — Silər ya meni tonumaysilər, ya Atamni tonumaysilər; meni tonuqan bolsanglar, Atamnımu tonuyttunglar, — dedi. 20 Əysa bu səzlərnı ibadəthanida təlim bərginidə, sədikə sanduqining aldida turup eytkənidi. Birak heqkim uni tutmidi, qünki uning waqit-saiti tehi yetip kəlmigənidi. 21 Xuning bilon u ularorja yonə: Mən bu yərdin ketimən; silər meni izdəysilər, lekin əz gunahinglar iqidə əlisilər. Mən ketidiorjan yərgə silər baralmaysilər, — dedi. 22 Buning bilon Yəhudiyar: — U: «Mən ketidiorjan yərgə silər baralmaysilər» dəydu. Bu uning əzini oltürüwalimən deginimidu? — deyixti. 23 Əysa ularorja: — Silər təwəndindursilər, mən yukiridindurmən. Silər bu dunyadindursilər, mən bu dunyadin əməsmən. 24 Xuning üqün silərgə: «Gunahlinglar iqidə əlisilər» dedim. Qünki silər mening «[Əzəldin] Bar Boloquqi» ikənlikimgə ixənmişənglar, gunahlinglar iqidə əlisilər, — dedi. 25 Sən zadi kim? — dəp soraxti ular. Əysa ularorja: — Baxta silərgə nemə degən bolsam, mən xu. 26 Ozümning silərnıng toqranglarda wə üstinglardin hokum kilidiorjan nuroqun səzlim bar; lekin meni əwətküqi həktur wə mən Uningdin nemini angliorjan bolsa, bularnıla dunyadikilərgə ukturup eytimən, — dedi. 27 Ular uning əzligə eytkanlirining Ata toqruluk ikənlikini qüxinəlmidi. 28 Xunga Əysa mundak dedi: Silər Insan'ooqlini kətürgəndin keyin, mening «[Əzəldin] Bar Boloquqi» ikənlikimni bilisilər wə xundakla heq

ixni ezlikümdin kilmioqanlikimni, pəkət Atining manga egətkininila sözligənlikimmimu bilisilər. 29 Meni əwətküqi mən bilən billidur, U meni əsla yalojuz qoymidi, qünki mən həmişə Uni hursən kılıdioqan ixlarni kılımən. 30 Əysa bu sözlərni kiliwatqan qaoqning əzidə, nuroqun kixilər uningqə etiqađ kıldı. 31 Əysa əzigə etiqađ kılqan Yəhudiylarqə: — Əgər mening səz-kalamimdin qıkmay tursanglar, mening həkikiy muhlisirim bolqan bolisilər, 32 wə həkikətəni bilisilər wə həkikət silərni azadlıqqa erixtüridu, — dedi. 33 Ular jawabən: — Biz İbrahımning nəslimiz, — heqqaqan heqkımnıng kullukıda bolmiduk, Sən kandaqsıgə: Azadlıqqa erixsilər, dəysən? — dedi. 34 Əysa ularqə jawab berip: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, gunah sadir kılqan kixi gunahning kulidur. 35 Kul ailidə mənggü turmaydu, lekin oşul mənggü turidu. (aiōn q165) 36 Xuning üqün Oşul silərni azad kılsa, həkikiy azad bolisilər. 37 Silərning İbrahımning nəslı ikənlikinglarni bilimən. Birək meni əltürməkqi boluwatisilər, qünki mening səzüm iqinglardın orun almidi. 38 Mən Atamning yenidə kərgənlimni eytiwatimən; silər bolsanglar əz atanglardın kərgənlinglarni kiliwatisilər! 39 Ular jawab berip: — Bizning atimiz İbrahımdur, — dedi. Əysa ularqə: — Əgər İbrahımning pərzəntliri bolsanglar, İbrahımning əməllirini kılqan bolattinglar! 40 Birək hazır əksiqə meni, yəni Hudadın angliqan həkikətəni silərgə yətküzgən adəmni əltürüxkə kəstləysilər. İbrahım undađ ixni kılmioqan. 41 Silər əz atanglarning kılqinini kiliwatisilər! — dedi. — Biz haramdın bolqan əməsmiz! Bizning pəkət birlə atimiz bar, U bolsa Hudadur! — deyixti ular. 42 Əysa ularqə: — Atanglar Huda bolqan bolsa, meni səygən bolattinglar; qünki mən Hudaning başridin qıqip, bu yərgə kəldim. Mən ezlikümdin kəlgən əməsmən, bəlki Uning tərripidin əwətilgənmən. 43 Səzlimni nemixkə qüxənməysilər? Enikki, mening səz-kalamim kulıqinglarqə kirməywatidu! 44 Silər atanglar İblistin bolqansilər wə uning arzu-həwəslirigə əməl kılıxni halaysilər. U aləm apiridə bolqandın tartıp katil idi wə uningda həkikət bolmioqaqqa, həkikətə turmioqan. U yaloqan sözligəndə, əz təbiitidin sözləydu,

qünki u yaloqanqi wə xundakla yaloqanqilıknıng atisidur. 45 Ləkin mən həkikətəni sözliginim üqün, manga ixənməysilər. 46 Kaysinglar meni gunahı bar dəp dəlilliyələysilər, keni? Həkikətəni sözlisəm, nemə üqün manga ixənməysilər? 47 Hudadın bolqan kixi Hudaning səzlrini anglaydu; silər ularni angliməysilər, qünki silər Hudadın bolqan əməssilər! 48 Yəhudiylar uningqə jawabən: — Əjəba, bizning seni: «Samariyəlik həm jin qaplxqan adam»sən deginimiz toşra əməsmu? — deyixti. 49 Əysa jawabən: — Manga jin qaplxqini yok, bəlki mən Atamni hərmət kılımən; ləkin silər manga hərmətsizlik kiliwatisilər. 50 Mən əz xan-xəripimni izdiməymən; ləkin buni izdigüqi həm [uning üstidin] həküm kılquqi Birsı bar. 51 Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, mening səz-kalamimni tutidıqan kixi əbədil'əbəd əlüm kərməydu. (aiōn q165) 52 Xuning bilən Yəhudiylar uningqə: — Sanga dərwəkə jin qaplxqanlıkini əmdi bilduk! Hətta [həzriti] İbrahım wə pəyoqəmbərlərmu əlgən tursa, sən kandaqsıgə: «Mening səz-kalamimni tutidıqan kixi əbədil'əbəd əlüm tetimaydu» dəysən? (aiōn q165) 53 Əjəba, sən atimiz İbrahımdın uluqmusən? U əldi, pəyoqəmbərlər həm əldi!? Sən əzüngni kim kılməqisən? 54 Əysa jawabən mundađ dedi: — Əgər mən əzümni uluqlısam, undaқта uluqlukum heqnersə həsəblanmaytti. Birək meni uluqlıquqi — silər «U bizning Hudayimiz» dəp ataydıqan Atamning Əzidur. 55 Silər Uni tonumidinglar, ləkin mən Uni tonuymən. Uni tonuməymən desəm, silərdək yaloqanqi bolattim; birək mən Uni tonuymən wə Uning səz-kalamini tutimən. 56 Atanglar İbrahım mening künümüni kəridioqanlıkidin yayrap-yaxnidı həm dərwəkə uni əldin'ala kərup xadlandı. 57 — Sən tehi əllik yaxkə kirməy turup, İbrahımni kərdüngmu? — deyixti ular. 58 Əysa ularqə: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, İbrahım tuoşulmastıla, mən Bar Boluquqidurmən! — dedi. 59 Buning bilən ular uni qalma-kesək kılqılı kollirioqə yərdin tax əldi; ləkin Əysa ularqə kərinməy, ularning otturisidin ətup ibadəthanidin qıqip kətti.

9 Wə u yolda ketiwetip, tuoqma qarioru bir adəmni kerdı. **2** Muhlisiri uningdin: — Ustaz, kim gunah kilip uning qarioru tuqulujinioqa sawəb bolojan? U ezimu ya ata-anisimu? — dəp soraxti. **3** Əysa mundak jawab bərdi: — Əzi yaki ata-anisining gunah sadir kilojanlikidin əməs, bəlki Hudaning Əz əməlliri uningda ayan kilinsun dəp xundak bolojan. **4** Kunning yorukida, meni əwətküqining əməllirini ada kilixim kerək. Kəq kirsə, xu qaojda heqkim ix kilalmaydu. **5** Mən dunyada turojan waqtimda, dunyaning nuri ezümdurmən. **6** Bu sezlərni kilojandin keyin, u yərgə tükürüp, tükürüktin lay kilip, layni həliki adəmning kəzlrigə sürüp koydi **7** wə uningoj: «Siloam kəlqiki»gə berip yuyuwətkin» dedi («Siloam» [ibraniyqə səz bolup], «əwətilgən» degən məninini bildüridu). Xuning bilən həliki adəm berip yuyuwidi, kəzi kəridiojan bolup kaytip kəldi. **8** Xoxnilirı wə u ilgiri tiləmçilik kilojinida uni kərgənlər: — Bu olturup tiləmçilik kilidiojan həliki adəm əməsmu? — deyixip kətti. **9** Bəzilər: «Həə, xu ikən» desə, yənə bəzilər: «Yaq, u əməs, lekin uningojə ohxaydikən» deyixti. Biraq u ezi: — Mən dəl xu kixi bolımən! — dedi. **10** — Undakta kəzling qandak eqildi? — dəp soraxti ular. **11** U jawabən mundak dedi: — U mundak jawab bərdi: — U gunahkarmu, əysa isimlik bir kixi [tükürükidin] lay kilip kəzlimigə sürüp koyuwidi, manga: «Siloam kəlqikigə berip yuyuwətkin» degənidi. Mən berip yuyuwidim, kərələydiojan boldum. **12** — U hazır kəyərdə? — dəp soraxti ular. — Bilməymən, — dedi u. **13** Halayik ilgiri qarioru bolojan bu adəmni Pərisiylərnin aldioja elip berixti **14** (əslidə əysa lay kilip bu adəmning kəzlrini aqқан күн дәл xabat күни idi). **15** Xuning bilən Pərisiylər kaytidin bu adəmdin kəndak kərələydiojan bolojinini soriwidi, u ularojə: — U kəzlimigə lay [sürüp] koydi, mən yuyuwidim wə mana, kərələydiojan boldum! — dedi. **16** Xuning bilən Pərisiylərdin bəziliri: — U adəm Hudaning yenidin kəlgən əməs, qünki u xabat күnini tutmaydu, — deyixti. Yənə bəziliri: — U gunahkar adəm bolsa, kəndaklarqə bundak məjizilik alamətlərni yaritalaytti? — deyixti. Buning bilən ularning arisida bəlünux pəyda boldi. **17** Ular qarioru adəmdin yənə: — U kəzlingni eqiptu, əmdi sən u toqruluk nemə dəysən? — dəp soraxti. U: — U bir pəyoqəmbər ikən, — dedi. **18** Yəhudiylər kərələydiojan kilinojan kixining ata-anisini tepip kəlmigüqə, burun uning qarioru ikənlikigə wə hazır kərələydiojan kilinojanlikioja ixənməytti. Xunga ular uning ata-anisini qakirtip, **19** ulardin: — Bu silərnin oqılunqlarmu? Tuqma qarioru, dəwatattinqlar? Əmdi hazır kəndaklarqə kərələydiojan bolup qaldi? — dəp soraxti. **20** Ata-anisi ularojə: — Uning bizning oqlimiz ikənliki, xundakla tuquluxidinla qarioru ikənlikini bilimiz; **21** lekin hazır kəndaklarqə kərələydiojan bolup qəlojanlikini, kəzlrini kim aqқанlikini bilməymiz. U qong adəm tursa, [buni] əzidin soranqlar, u əzi dəp bərsun, — dəp jawab bərdi. **22** Ata-anisining xundak deyixi Yəhudiylərdin kərkəkanlikü üqün idi; qünki Yəhudiylər kimdəkim əysani Məsih dəp etirap kilsə, u sinagog jamaitidin koqılup qikirlisun dəp qarar kilojanidi. **23** Xu sawəbtin uning ata-anisi: «U qong adəm tursa, [buni] əzidin soranqlar» degənidi. **24** Pərisiylər əslidə qarioru bolojan adəmni yənə qakirip uningojə: — Hudaojə xan-xərap berip [kəsəm kil]! Biz bu adəmning gunahkar ikənlikini bilimiz, — deyixti. **25** — U mundak jawab bərdi: — U gunahkarmu, əməsmu, bilməymən. Biraq mən xu birlə ixni bilimənki, qarioru idim, hazır kərələydiojan boldum. **26** Ular uningdin yənə bir qətim: — U seni kəndak kildi? Kəzlingni kəndak aqti? — dəp soraxti. **27** U jawabən: — Silərgə allikaqan eyttim, biraq kulak salmidinqlar. Silər nemə dəp kaytidin anglaxni halap qaldinqlar? Silərmu uning muhlisiri bolay dəwatamsilər?! — dedi. **28** Buning bilən, ular uni kattik tillap: — Sən həliqining muhlisi! Biz bolsak Musa [pəyoqəmbərnin] muhlisirimiz. **29** Hudaning Musaoja səzligənlikini bilimiz; lekin bu nemining bolsa kəyərdin kəlgənlikinimu bilməymiz, — deyixti. **30** Həliki adəm ularojə mundak jawab kayturdi: — Ajayip ixku bu! Gərqə silər uning kəyərdin kəlgənlikini bilmiginqlar bilən, u mening kəzliminni aqti. **31** Biz bilimizki, Huda gunahkarlarınin tiləklirini anglimaydu; biraq Əzigə ihlasmən bolup iradisigə əməl kiləuqilarningkini anglaydu. **32**

Dunya apiridə boləjandin tartip, birərsining tuəjma kəriəjuning kəzini aqқанlikini anglap bakқан əməs. (aiōn q165) 33 Əgər bu adəm Hudadin kəlmigən bolsa, heqnemə kılalmiojan bolatti. 34 Ular uni: — Sən tüptin gunah iqidə tuəjulojan turukluk, bizgə təlim bərməqimusən? — deyixip, uni [sinagogtin] koşlap qikiriwetixti. 35 Əysa ularning uni [sinagogtin] koşlap qikərojanlikini anglap, uni izdəp tepip: Sən, Hudaning Oşliəja etikad kılamsən? — dəp soridi. 36 U jawabən: — Təksir, u kim? Mən uningəja etikad kıləy, — dedi. 37 — Sən həm uni kərdüing həm mana, hazır sən bilən səzlixiwatқан dəl xuning əzi, — dedi Əysa uningəja. 38 Həlikə adəm: — I Rəb, etikad kılilmən! — dəp, uningəja səjdə kildi. 39 — Mən korlarni kəridiojan bolsun, kəridiojanlarni kor bolsun dəp bu dunyaəja həküm qikirixқа kəldim, — dedi Əysa. 40 Uning yenidiki bəzi Pərisiyələr bu səzlərnə anglap uningdin: — Bizmu kormu? — dəp soraxti. 41 Əysa ularəja: — Kor boləjan bolsanglar, gunahinglar bolmaytti; lekin silər hazır «kəriwətimiz» degininglar üçün silərgə gunah hesabliniwəridu, — dedi.

10 Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, koy kotinioja ixiktin kirməy, baxқа yərdin yamixip kirgən xixi oşri wə karəqqidur. 2 Ixiktin kiridiojan xixi bolsa koylarning padiqisidur. 3 Ixik baқar uningəja ixikni eqip beridu wə koylar uning awazini anglap tonuydu; u öz koylirining isimlirini bir-birləp qəkirip ularni sirtқа baxlap qikidu. 4 U koylirining həmmisini sirtқа qikirip bolup, ularning aldida mangidu, koylarmu uning kəynidin əgixip mengixidu; qünki ular uning awazini tonuydu. 5 Lekin ular yat adəmning kəynidin mangmaydu, bəlki uningdin qaқidu; qünki ular yatların awazini tonumaydu. 6 Əysa bu təmsilni ularəja səzləp bərgini bilən, lekin ular uning əzlrigə nemə dəwatқанlikini heq qüxənmidi. 7 Xunga Əysa ularəja yənə mundəq dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, koylarning ixiki əzümdurmən. 8 Məndin ilgiri kəlgənlərnəing həmmisi oşri wə karəqqidur, lekin koylar ularəja kulak salmidi. 9 Ixik əzümdurmən.

Mən arkilik kirgini kutқuzulidu həm kirip-qikip, ot-qəplərnə tepip yeyəlaydu. 10 Oşri bolsa pəkət oşrilax, əltürüx wə buzux üçünla kelidu. Mən bolsam ularni həyatlikқа erixsun wə xu həyatlikə mol bolsun dəp kəldim. 11 Yahxi padiqi əzümdurmən. Yahxi padiqi koylar üçün öz jenini pida kildi. 12 Lekin mədikar undəq kilmaydu. U bəlki nə koylarning igisi nə padiqisi bolmiojaqқа, bərinəing kəlginini kərsə, koylarni taxlap qaқidu wə bərə kelip koylarni titip tiripirən kiliwetidu. 13 Əmdi mədikar bolsa pəkət həkқini dəp ixləp, koylarəja kəngül bəlməy bədər qaқidu. 14 Yahxi padiqi əzümdurmən. Ata meni toniojinidəq mən atini tonuəjinimdəq, mən əzümməngkilərnə tonuymən wə əzümməngkilərmu meni tonuydu; koylar üçün jenim pida. 16 Bu kotəndin bolmiojan baxқа koylirimmu bar. Ular nimu elip baxlixim kerək wə ularmu awazimni anglaydu; xuning bilən bir pada bolidu, xundəqla ularning bir padiqisi bolidu. 17 Ata meni xu səwəbtin səyiduki, mən jenimni qayturuwelixim üçün uni pida kilmən. 18 Jenimni heqkim məndin alalmaydu, mən uni öz ihtiyarim bilən pida kilmən. Mən uni pida kiliхқа həkuklukmən wə xundəqla uni qayturuwelixkimu həkuklukmən; bu əmrni Atəmdin tapxuruwəlojanmən. 19 Bu səzlər tüpəylidin Yəhudiylar arisida yənə bəlünüx pəyda boldi. 20 Ular din kəp adəmlər: — Uningəja jin qaqlixiptu, u jəylüwatidu, nemə üçün uning səzigə kulak saləjudəksilər? — deyixti. 21 Yənə bəzilər bolsa: — Jin qaqlaxқан adəmning səzliri bundəq bolmaydu. Jin kəndəqmü kəriəjularning kəzlrini aqalisun?! — deyixti. 22 Kix pəsli bolup, Yerusalemdə «Qayta beoşixlax həyti» ətküzülüwatatti. 23 Əysa ibadəthanidiki «Sulaymanning pexaywini»da aylinip yürətti. 24 Yəhudiylar uning ətrəpioja olixiwelip: — Bizni qaқanoqiqə tit-tit kiliп tutuklukқа kəldurməqisən? Əgər Məsih bolsang, bizgə oquқini eyt, — deyixti. 25 Əysa mundəq jawab bərdi: — Mən silərgə eyttim, lekin ixənməysilər. Atəmnəing nami bilən kiliəjan əməllirimməing əzi mənə guwahlik beridu. 26 Birəq mən silərgə eytkinimdəq, silər etikad kilmidinglar, qünki mənəing koylirimdin əməssilər. 27 Mənəing

koylirim mening awazimni anglyaydu, mən ularni tonuymən wə ular manga əgixidu. **28** Mən ularoşa mənnggülik hayat ata qilimən; ular əsla həlak bolmaydu. Heqkim ularni kolumdin tartiwalalmaydu. (aiōn g165, aiōnios g166)

29 Ular ni manga təkdim qilōjan atam həmmidin üstündür wə heqkim ularni atamning qolidin tartiwalalmaydu. **30** Mən wə Ata [əslidinla] birdürmiz. **31** Buning bilən Yəhudiylar yənə uni qalma-kesək qilixmaqçı bolup, yərdin kollirioşa tax elixti. **32** Əysa ularoşa: — Atamdin kəlgən nuroşun yahxi əməllərni silərgə kərsəttim. Bu əməllərnin kəysisi üqün meni qalma-kesək qilmaqçisilər? — dedi. **33** — Seni yahxi bir əməl üqün əməs, bəli kupurluk qilōjining üqün qalma-kesək qilimiz. Qünki sən bir insan turukluk, əzüngni Huda kilip kərsəttim! — dedi Yəhudiylar jawabən. **34** Əysa ularoşa mundak jawab bərdi: — Silərgə təwə mukəddəs kəruna «Mən eyttim, silər ilahlırsilər» dəp pütülgən əməsmu? **35** Huda əz sez-kalamini yətküzgənlərni «ilahlar» dəp atioşan yərdə (wə mukəddəs yazmilarda eytilōjini hərgiz küqtin qəlmaydu) **36** nemə üqün Ata Əzigə has-mukəddəs kilip pəniy dunyoşa əwətkən zat «Mən Hudaning Oşlımən» desə, u toşruluk «kupurluk qilding!» dəysilər? **37** Əgər Atamning əməllirini qilmisam, manga ixənmənglar. **38** Birək kilsam, manga ixənmigən hələttim, əməllərnin əzligigə ixininglar. Buning bilən Atining mənə ikənlikini, meningmu Atida ikənlikimni hək dəp bilip etikad kilidioşan bolisilər. **39** Buning bilən ular yənə uni tutmaqçı boldi, birək u ularning kolliridin kutulup, u yərdin kətti. **40** Andin u yənə İordan dəryasining u ketioşa, yəni Yəhya [pəyoşəmbər] dəslipidə adəmlərni qəməldürgən jayoşa berip, u yərdə turdi. **41** Nuroşun kixilər uning yenioşa kəldi. Ular: — Yəhya heq məjizilik əlamət kərsətmigən, lekin uning bu adəm toşrisida barlik eytkənli ri rast ikən! — deyixti. **42** Xuning bilən nuroşunlioşan kixilər bu yərdə uningoşa etikad kildi.

11 Lazarus degən bir adəm kesəl bolup kəloşanidi. U Məryəm wə hədisi Marta turoşan, Bəyt-Aniya degən kənttə turatti **2** (bu

Məryəm bolsa, Rəbgə huxbuy mayni sürkigən, putlirini əz qəqliri bilən ertip kurutқан həliki Məryəm idi; kesəl bolup yatқан Lazarus uning inisi idi). **3** Lazarusning hədiliri Əysaşa həwərqı əwətip: «I Rəb, mana sən səygən [dostung] kesəl bolup qəldi» dəp yətküzdi. **4** Lekin Əysa buni ənglap: — Bu kesəldin əlüp kətməydu, bəli bu arқilik Hudaning Oşlı uluşlinip, Hudaning xan-xəripi ayan qilinidu — dedi. **5** Əysa Marta, singlisi wə Lazarusni tolimu səyətti. **6** Xunga u Lazarusning kesəl ikənlikini ənglioşan bolsimu, əzi turuwatқан jayda yənə ikki kün turdi. **7** Andin keyin u muhlisliroşa: — Yəhudiyəgə qayta barayli! — dedi. **8** Muhlisli ri uningoşa: — Ustaz, yekindila [u yərdiki] Yəhudiylar seni qalma-kesək qilmaqçı bolōjan tursa, yənə u yərgə qayta baramsən? — deyixti. **9** Əysa mundak dedi: — Kündüzdə on ikki sət bar əməsmu? Kündüzi yol mənōşan kixi putlaxmas, qünki u bu dunyaning yorukini kəridu. **10** Lekin keqisi yol mənōşan kixi putlixar, qünki uningda yorukluk yoktur. **11** Bu səzlərni eytkəndin keyin, u: — Dostimiz Lazarus uhlap qəldi; mən uni uykusidin oyoşatқili barimən, — dəp qoxup qoydi. **12** Xunga muhlislar uningoşa: — I Rəb, uhlōşan bolsa, yahxi bolup qəlidu, — dedi. **13** Həlbuki, Əysa Lazarusning əlümi toşruluk eytkənidi, lekin ular u dəm elixtiki uyquni dəwatidu, dəp oylaxti. **14** Xunga Əysa ularoşa oquқini eytip: — Lazarus əldi, — dedi. **15** — Birək silərni dəp, silərnin etikad qilixinglar üqün, [uning kəxida] bolmioşanlikimōşa huxalmən. Əmdi uning yenioşa barayli, — dedi. **16** «Qoxkezək» dəp atilidioşan Tomas bəxқə muhlisdaxliroşa: — Bizmu uning bilən billə barayli həm uning bilən billə ələyli, — dedi. **17** Əysa muhlisli ri bilən Bəyt-Aniyaşa baroşanda, Lazarusning yərlikkə koyuloşinioşa allıkaşan tət kün bolōşanliki uningoşa məlum boldi. **18** Bəyt-Aniya Yerusalemōşa yekin bolup, uningdin altə qəқirimqə yirəqlikta idi, **19** xuning bilən nuroşun Yəhudiylar Marta bilən Məryəmgə inisi toşrisida təsəlli bərgili ularning yenioşa kəlgənidi. **20** Marta əmdi Əysaning keliwatқinini ənglapla, uning əldioşa qıқti. Lekin Məryəm bolsa əyidə olturup qəldi. **21** Marta əmdi Əysaşa: — I Rəb, bu yərdə bolōşan bolsang, inim

ölmigən bolatti. 22 Həlihəm Hudadin nemini tilisəng, Uning sanga xuni beridoqanlikini bilimən, — dedi. 23 — Ining qayta tirilidu, — dedi Əysa. 24 Marta: — Ahirki künidə, yənə tirilix künidə uning jəzmən tirilidoqanlikini bilimən, — dedi. 25 Əysa uningə: — Tirilix wə həyatlik mən əzümdurmən; manga etikad qiloquci kixi əlsimu, həyat bolidu; 26 wə həyat turup, manga etikad qiloquci əbədil'əbəd əlməs; buningə ixinəmsən? (aiōn g165) 27 U uningə: — Ixinimən, i Rəb; sening dunyaya kelixi mukərrər boləjan Məsilh, Hudaning Ooqli ikənlikingə ixinimən. 28 Buni dəp bolup, u berip inglisi Məryəmni astiojina qakirip: — Ustaz kəldi, seni qakiriwatidu, — dedi. 29 Məryəm buni anglap, dərhal ornidin turup, uning aldioja bardi 30 (xu pəyttə Əysa tehi yezioja kirmigən bolup, Marta uning aldioja mengip, uqrixip qalojan yərdə idi). 31 Əmdi [Məryəmgə] təsəlli beriwatkan, əydə uning bilən olturojan Yəhudiylar uning aldirap qopup sirtka qikip kətkinini kərip, uni kəbrigə berip xu yərdə yioja-zar qilolili kətti, dəp oylap, uning kəynidin mengixti. 32 Məryəm əmdi Əysa bar yərgə baroqanda uni kərip, ayiojioja əzini etip: — I Rəb, bu yərdə boləjan bolsang, inim ölmigən bolatti! — dedi. 33 Əysa Məryəmning yioja-zar qilojinini, xundakla uning bilən billə kəlgən Yəhudiylar həkning yioja-zar qilixkəninini kərgəndə, rohida kattik piəjan qekip, kəngli tolimu biaram boldi wə: 34 — Uni kəyərgə qoydunlar? — dəp soridi. — I Rəb, kelip kərgin, — deyixti ular. 35 Əysa kəz yexi kildi. 36 Yəhudiylar hək: — Qarənglar, u uni qanqilik səygen! — deyixti. 37 Wə ulardin bəziliri: — Qariojuning kəzini aqkan bu kixi kesəl adəmni əlümdin saqlap qalalmasmidi? — deyixti. 38 Əysa iqidə yənə kattik piəjan qekip, kəbrining aldioja bardi. Kəbri bir ojar idi; uning kirix aozioja qong bir tax qoyukluk idi. 39 Əysa: — Taxni eliwetənglar! — dedi. Ölgüqining hədisi Marta: — I Rəb, yərlikkə kəyojili tət kün boldi, hazır u purap kətkəndu, — dedi. 40 Əysa uningə: — Mən sanga: «Etikad qilsang, Hudaning xan-xəripini kərisən» degənədimə? — dedi. 41 Buning bilən halayik taxni eliwətti. Əysa kəzlini asmanə tikip mundak dua kildi: — I Ata, tilikimni angliəning

üqün sanga təxəkkür eytimən. 42 Tiləklirimni həmixə anglyaidioqanlikingni bilimən; lekin xundak bolsimu, ətrapimdiki muxu halayik sening meni əwətkənlikingə ixənsun dəp, buni eytiwatimən! 43 Bu sözləni qiloqandin keyin, u yukiri awazda: — Lazarus, taxqirioja qik! — dəp towlidi. 44 Ölgüqi qol-putliri kəpənləngən, engiki tengilojan həlda taxqirioja qikti. Əysa ularə: — Kəpəni yexiwetip, uni azad qilinglar! — dedi. 45 Məryəmning yenioja pətə kilip kelip, uning əmillirini kərgən Yəhudiylar iqidin nurojunliri uningə etikad kildi. 46 Lekin ularning iqidə bəziliri Pərisiyləning yenioja berip, Əysaning qilojan ixlirini məlum qilixti. 47 Xunga bax kahinlar wə Pərisiylər Yəhudiylarning kəngəxəmisini yiojip: — Qandak qiliximiz kərek? Bu adəm nurojun məjizilik alamətləni yaritiwatidu. 48 Uningə xundak yol qoyup beriwərsək, həmmə adəm uningə etikad kilip ketidu. Xundak boləqanda, Rimliklar kelip bu bizning jayimiz wə kəwmimizni wəyran qilwetidu! — deyixti. 49 Ularning iqidə biri, yəni xu yili bax kahin boləjan Qayafa: — Silər həqnemini bilməydikənsilər! 50 Pütün həkning həlak boluxining ornioja, birlə adəmning ular üqün əlüxining əwəzlikini qüxinip yətməydikənsilər, — dedi 51 (bu sözni u əzlükidin eytmiojanidi; bəli u xu yili bax kahin boləjanlik üqün, Əysaning [Yəhudiylar] hək üqün, xundakla pəkət u hək üqünlə əməs, bəli Hudaning hər yanə tarqilip kətkən pərzəntlirining həmmisini bir kilip uyuxturux üqün əlidioqanlikidin aldin bəxarət berip xundak degənidi). 53 Xuning bilən ular məsləhətləxip, xu kündin baxlap əysani əltürüwetixni kəstlidi. 54 Xuning üqün Əysa əmdi Yəhudiylar arisida axkara yürməytti, u u yərdin ayrilip qəlgə yekin rayondiki Əfraim isimlik bir xəhriyə berip, muhlisiri bilən u yərdə turdi. 55 Əmdi Yəhudiylarning «ətüp ketix həyti»ə az qalojanidi. Nurojun kixilər təhərətəni ada qilix üqün, həyttin ilgiri yezilərdin Yerusaleməyə kelixti. 56 Xuning bilən billə xu kixilər əysani izdəxti. Ular ibadəthanida yiojiloqanda bir-birigə: — Qandak oylawətsilər? U həyt ətküzgili kəlməsmu? — deyixti. 57 Bax kahinlar bilən Pərisiylər bolsa uni tutux üqün, həkning

uning kəyərdilikini bilsə, məlum kilixi toquruluk pərman qikarəjanidi.

12 Ətüb ketix heytidin altə kün ilgiri, Əysa əzi əlümdin tirildürgən Lazarus turuwatқан jay — Bəyt-Aniyaşa kəldi. **2** Xu wəjədin ular u yərdə uningəşa ziyapət bərdi. Marta mehmanlarni kütüwatatti; Lazarus bolsa Əysa bilən həmdastihan boləjanlarning biri idi. **3** Məryəm əmdi nahayiti kimmət bahalik sap sumbul ətiridin bir kədaқ əkilip, əysaning putliriəşa kuydi andin qaqłiri bilən putlirini ertip kurutti. Ətirning hux purikə əyni bir aldi. **4** Lekin uning muhlisłiridin biri, yəni uningəşa pat arida satқunluk kılıjuqi, Simonning oşlı Yəhuda İxkariyot: **5** — Nemixka bu [kimmət bahalik] ətir kəmbəşəllərgə sədikə kılıp berilixkə üq yüz dinarəşa setilmidi? — dedi **6** (u bu səzni kəmbəşəllərnin gəminini yegənliki üqün əməs, bəłki oşrı boləjanliki üqün degənidi; qünki u [muhlıslarning ortak] həmyanini saklıjuqi bolup, daim uningəşa selinəninidin oşrıwalatti). **7** Əmdi Əysa: — Ayalni əz ihtiyariəşa qoyəşin! Qünki u buni mening dəpnə künüm üqün təyyarlık kılıp saklıəandur; **8** qünki kəmbəşəllər həmixə silər bilən billə bolidu, lekin mən həmixə silər bilən billə bolmaymən, — dedi. **9** Zor bir top Yəhudiylar uning xu yərdə ikənlikidin həwər tepip, xu yərgə kəldi. Ularning kelixi yaləjuz əysani dəpla əməs, yənə u əlümdin tirildürgən Lazarusnimu kəriş üqün idi. **10** Lekin bax kaşınlar bolsa Lazarusnimu əltürüşni məslihətłəxkənidi; **11** Qünki uning səwəbidin nuroşun Yəhudiylar əzlıridin qekinip əysaşa etiqad kiliwatatti. **12** Ətisi, «[ətüb ketix] heyti»ni ətküzüxkə kəlgən zor bir top halayik əysaning Yerusaleməşa keliwatқanlıkini anglap, **13** kolliriəşa horma xahlirini tutuxқан halda uni kərxi aloşlı qikixti wə: «Təxəkkür-əhosanna! Pərwədigarning namida kəlgüqi, İsrailning padixahəşa mubarək boləy!» dəp warkiraxti. **14** Əysa bir təhəyni tepip, uningəşa mindi; huddi [muqəddəs yazmılarda] mundaқ pütülgəndək: — **15** «Korқma, i Zion kizi! Mana, Padixahing exək təhiyigə minip keliwatidul!». **16** Əyni qaqda uning muhlisłiri bu ixlarni qüxənməytti,

lekin Əysa xan-xərapətə uluşlanəşandin keyin, bu səzlərnin uning toquruluk pütülgənlikini, xundakla bu ixlarning dərwəxə uningda xundak yüz bərgənlikini esigə kəltürdi. **17** Əmdi u Lazarusni kəbridin qakirip tirildürgən qaqda uning bilən billə boləjan halayik bolsa, bu ixka guwahlık beriwatatti. **18** Əysa yaratқан bu məjizilik əlamətnimu angliəaqқа, uni kərxi elixka xu bir top adəmlər qikixқанidi. **19** Pərisiylər bolsa bir-birigə: — Kəranglar, [barlık] kılıəinlar bikar kətti! Mana əmdi pütkül jəhan uningəşa əgəxməktə! — deyixti. **20** Ətüb ketix heytida ibadət kılıəili kəlgənlər arisida birnəqqə greklarmu bar idi. **21** Bular əmdi Galiliyəning Bəyt-Saida yezisidin boləjan Filipning yenioşa kelip: — Əpəndim, biz Əysa bilən kərişsək, — dəp tələp kilixti. **22** Filip berip buni Andriyaska eytti. Andin Andriyas wə Filip ikkisi əysaşa məlum kildi. **23** Lekin Əysa ularəşa jawabən mundaқ dedi: — «İnsan'əşlinin xan-xərapətə uluşlinidəşan wakit-saiti yetip kəldi. **24** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, buəşday deni tuprak iqigə qüxüp əlmigüqə, əzi yənəla yaləjuz qalidu; lekin əlsə, mol əşsul beridu. **25** Kimdəkim əz həyatini ayisa uningdin məhrum bolidu; lekin bu dunyada əz həyatidin nəpətlənsə, uni mənggülik həyatlıkқа saklıyalaydu. (aiōnios g166) **26** Kimdəkim hizmitimdə boluxni halisa, mənə əgəşsun. Mən kəyərdə bolsam, mening hizmətəqimmu xu yərdə bolidu. Kəmdəkim mening hizmitimdə bolsa, Ata uningəşa izzət kiliidu. **27** Həzir jenim kəttik əzabliniwatidu. Mən nemə deyixim kərek? «Ata, meni bu səəttin kutқuzəşin!» dəymu? Lekin mən dəł muxu wakit-səət üqün kəldim. **28** Ata, namingəşa xan-xərapə kəltürgin!». Xuan, əşmandin bir əwaz anglinip: — Uningəşa xan-xərapə kəltürdüm wə yənə uningəşa xan-xərapə kəltürimən!» — deyildi. **29** Buni angliəşan xu yərdə turoşan halayik: — Həwa güldürłidi, — deyixti. Yənə bəzilər bolsa: — Bir pərixətə uningəşa gəp kildi, — deyixti. **30** Əysa bolsa jawabən: — Bu əwaz meni dəp əməs, siləni dəp qüxti. **31** Əmdi dunyaning üstigə həküm qikirilix wakti kəldi; həzir bu dunyaning həkūmdarining taxkiriəşa qoşlinix wakti kəldi. **32** Wə mən bolsam, yərnin üstidin

kötürülginimdə, pütkül insanlarni özümgə jəlp kılıp tartimən, — dedi **33** (uning buni degini özining qandaq ölüm bilən elidioanlığını kərsətkini idi). **34** Halayik buningoşa jawabən uningdin: — Biz muqəddəs kanundin Məsihning əbədgiqə kalidioanini angliojan; sən kandaqsigə «Insan'oşli kətürülüxi kerək» dəysən?! Bu kandaqmu «Insan'oşli» bolsun? — dəp soridi. **(aiōn g165)** **35** Xunga Əysa ularoşa: — Nurning aranglarda bolidioan waqti uzun bolmaydu. Xunga karangoşlukning silərni besiwalmalıki üqün, nur bar waqtida [uningda] menginglar; karangoşlukta mangoşan kixi özining kəyergə ketiwatqanlığını bilməydu. **36** Nur aranglarda bar waqıtta, uningoşa ixininglar; buning bilən nurning pərzəntliri bolisilər, — dedi. Əysa bu sözlərni kılıqandin keyin, ulardin ayrılıp yoxurunuwaldi. **37** Gərqə u ularning kəz aldida xunqə tola məjizilik alamət kərsətkən bolsimu, ular tehi uningoşa etikaq kilmidi. **38** Xuning bilən Yəxaya pəyoşəmbərnin yazmisida aldin'ala kərsitilgən bexarət dəl əməlgə axurdi: «I Pərwərdigar, bizning yətküzgən həwirimizgə kimmu ixəngən? Həm «Pərwərdigarning biliki» Boləşuqi kimgimu ayan kiliyojan?» **39** Halayikning etikaq kilmiojanining səwəbi dəl xuki (huddi Yəxaya pəyoşəmbər yənə aldin'ala eytkəndək): «[Pərwərdigar] ularning kəzlrini kor, Kəlbini tax kildi; Məksət, ularning kəzlrininin kərup, Kəlbining qüxinip, [Gunahlıridin] yenixining aldin elix üqündur; Bolmisa, Mən ularni saqaytqan bolattim, — [dəydu Pərwərdigar]». **41** Bu sözlərni Yəxaya [pəyoşəmbər] [Məsihning] xan-xəripini kərup uningoşa karita aldin'ala səz kılıojinida eytkənanidi. **42** Wəhələnki, gərqə hətta Yəhəduy aqsakalliridinmu nuroşunliyojan adəmlər uningoşa etikaq kılıyojan bolsimu, ular Pərisiylər wəjidin kərkup, əzlrininin sinagogtin koşlap qikiriwetilməsliki üqün uni etirap kilmidi. **43** Buning səwəbi, ular insanlardin kelidiojan izzət-xəhrətni Hudadin kelidiojan izzət-xəhrəttin yaxxi kərətti. **44** Biraq Əysa yukiri awaz bilən mundək dedi: — Manga etikaq kılışuqi mangila əməs, bəlki meni əwətküqigə etikaq kılışuqidur. **45** Kimki meni kərgüqi bolsa, meni əwətküqini kərgüqi bolidu. **46** Mən manga

etikaq kılışuqılar karangoşlukta kalmisun dəp, nur süpitidə dunyaoşa kəldim. **47** Birsı səzlrimni anglap, ularni tutmisa, uni sorakqə tartmaymən; qünki mən dunyadikilərnı sorakqə tartkili əməs, bəlki dunyadikilərnı kutquzojili kəldim. **48** Biraq meni qətkə kakquqini, xundəkla səzlrimni kobul kilmiojanni bolsa, uni sorakqə tartkuqi birsi bar. U bolsimu, mən eytkən səz-kalamimdur. U ahirkı küni uni sorakqə tartidu. **49** Qünki mən əzlikümdin səzliginim yok, bəlki meni əwətkən Ata mening nemini deyixim wə kandaq səzlixim kerəklikigə əmr bərgən. **50** Uning əmrininin mənggüllük həyatlik ikənlikini bilimən. Xunga nemini səzlisəm, Ata manga buyruşojinidək səzləymən. **(aiōnios g166)**

13 Ətüp ketix həytidin ilgiri, Əysa bu dunyadin ayrılıp, Atining yenioşa baridiojan waqıt-səətning yetip kəlgənlikini bildi wə xuning üqün bu dunyadiki əz adəmlirigə kərsitip kəlgən məhır-muəhəbbitini ahiroşiqə toluq kərsitip turdi. **2** Əmdi kəqlik tamək yeyiliwatqanidi; Iblis alliburun Simonning oşli Yəhəda İxkariyotning kəngligə Əysaoşa satkunluk kılıx wəswəsisini saləjanidi. **3** Əysa Atining hər ixni uning kılıoşa tapxuroşojinini, wə özining Hudaning yenidin kelip, Hudaning yenioşa kəytidioanlığını bilgəqkə, **4** dastihandin turup, ton-kənglikini yexip, bir lənggə bilən belini başlıdi. **5** Andin jawuroşa su kuyup, muhlislarning putlirini yuyuxka wə beligə başlıyojan lənggə bilən sürtüp kurutuxka baxlıdi. **6** Nəwət Simon Petruska kəlgəndə, Petrus uningoşa: — I Rəb, putumni sən yusang kandaq boləjini?! — dedi. **7** Əysa uningoşa: — Nəmə kılıwatqinimni hazır bilməysən, lekin keyin bilisən, — dedi. **8** Petrus: — Sən mening putumni yusang hərgiz bolmaydu! — dedi. Əysa uningoşa jawabən: — Seni yumisam, mening bilən təng nesiwəng bolmaydu, — dedi. **(aiōn g165)** **9** Simon Petrus: — I Rəb, undakta pəkət putlirimnilə əməs, kəllirimnimu, bəximnimu yuoşaysən! — dedi. **10** Əysa uningoşa: — Bədinı yuyulup, tamamən pakiz boləjan adəm pəkət putlirini yusila kəyta yuyunuxininin həjiti bolmaydu. Silər pakiz, lekin həmminglar əməs, — dedi **11** (qünki u əzini kimning tutup beridioanlığını bilətti;

xuning üqün u «Həmminglarla pakiz əməs» degənidi). 12 Xuning bilən u ularning putlirini yuyup boləqandin keyin, tən-kənglikini kiyip, yənə dastihanoja olturup ularoja mundak dedi: — Silərgə nemə kıləjinimni uktunglarmu? 13 Silər meni «Ustaz» wə «Rəb» dəysilər wə rast eytisilər, mən xundakturmən. 14 Əgər mən Rəb wə ustazınglar turukluk, putliringlarni yuojanikənmən, silərmu bir-biringlarning putlirini yuyuxunglar kerək. 15 Mən silərgə kıləqandak siləningmu həm xundak kılilinglar üqün bu ülgini kaldurdum. 16 Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, kul hojayinidin üstün turmaydu, əlqimu əzini əwətküqidin üstün turmaydu. 17 Bu ixlarni bilgənəkənsilər, xundak kilsanglar bəhtlikisilər! 18 Mən bularni həmminglaroja karitip eytimdim. Mən talliojanlirimni bilimən, lekin [rukəddəs yazmilarda] aldın pütülgən: «Mən bilən həmdastihan bolup nenimni yegənmu manga put atti!» degən bu söz əməlgə axurulmay qalmaydu. 19 Mən bu ix yüz berixtin awwal uni silərgə eytip koyayki, u ixlər yüz bərgəndə mening «Bar Boləquqi» ikənlikimgə ixinisilər. 20 Bərhək, bərhək, silərgə xuni eytip koyayki, kimki mən əwətkən hərəkəndak birsini qəbul kıləqan bolsa, meni qəbul kıləqan bolidu; wə meni qəbul kıləquqılar meni əwətküqini qəbul kıləqan bolidu. 21 Əysa bu sözləрни eytkəndin keyin, rohta kattik piəqan qekip, mundak guwahlik bərdi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, aranglarda birəylən manga satkənlik kılidu! 22 Muhlislar kimni dəwatqanlikini biləlməy, bir-birigə qaraxti. 23 Əmdi dastihanda muhlislrinin biri Əysaning məydisigə yəlinip yatqanidi; u bolsa «Əysa səyidoqan muhlis» idi. 24 Simon Petrus uningdin [Əysaning] kimni dəwatqinini sorap bəqixini ixarət kildi. 25 Xuning bilən u Əysaning məydisigə yəlinip turup uningdin: — I Rəb, u kimdur? — dəp soridi. 26 Əysa jawab berip: — Bu bir qixləm nanni axka təgürüp kimgə sunsam, xudur, — dedi. Xuning bilən u bir qixləm nanni [axka] təgürüp, Simonning oqlı Yəhuda İxkarıyotka sundi. 27 Yəhuda nanni eliwidi, Xəytan uning iqigə kirdi. — Kılidojiningni qapsan kıl, — dedi Əysa

uningoja. 28 (Əmdi dastihanda olturojanlarning heqkəysisi uning [Yəhudaqə] bu sözləрни nemə üqün deginini bilmidi. 29 Yəhuda ularning ortaq həmyanini tutkını üqün, bəzilər Əysa uningoja: «Bizgə kerəklik heytlık nərsiləрни elip kəl» yaki «Kəmbəqəllərgə birər nərsə bər» dəwatsa kerək, dəp oylaxti. 30 Yəhuda bu bir qixləm nanni eliplə taxkırıqə qıqıp kətti (bu qəq keqə idi). 31 Yəhuda taxkırıqə qıqıp kətkəndin keyin, Əysa mundak dedi: — Əmdi İnsan'oqlı uluqlinidoqan waqit-səət yetip kəldi wə Huda u arkilik uluqlinidu. 32 Wə əgər Huda uningda uluqlansa, Hudamu Əzidə uni uluqlaydu, xundakla dərhəl uni uluqlaydu. 33 Balilirim, silər bilən billə bolidoqan yənə azoqına waqtim qaldi. Silər meni izdəysilər, lekin mening Yəhudiylarə: «Mən baridoqan yərgə silər baralmaysilər» dəp eytkinimdək, buni silərgimu eytimən. 34 Silərgə yəngi bir əmr tapxurimənki, «bir-biringlarni səyüinglar». Siləрни səyginimdək, silərmu bir-biringlarni səyüinglar. 35 Aranglarda bir-biringlarə mehir-muhəbbitinglar bolsa, həmmə adəm siləning mening muhlislrini ikənlikinglarni bilidu. 36 Simon Petrus uningdin: — I Rəb, kəyərgə barisən? — dəp soridi. Əysa jawabən: — Mən ketidoqan yərgə həzirə əgixip baralmaysən, lekin keyin manga əgixip barisən, — dedi. 37 Petrus uningə: — I Rəb, nemə üqün həzir sening kəyningdin əgixip baralmaymən? Sən üqün jenimni pida kıləy! — dedi. 38 Əysa jawabən mundak dedi: — Mən üqün rasttinlə jeningni pida kıləmsən? Bərhək, bərhək, sanga eytip koyayki, horaz qillioquqə, sən məndin üq ketim tanisən!

14 Kənglünglarni parakəndə kılənglar!

Hudaqə ixinisilər, mangimu ixininglar. 2 Atamning əyidə nuroqun makanlar bar. Bolmioqan bolsa, buni silərgə eytkən bolattim; qünki mən hərbinglarə orun təyyarlar üqün xu yərgə ketip barimən. 3 Mən silərgə orun təyyarlıqılı baridoqanikənmən, qəqum kaytip kelip, siləрни əzümgə alimən; xuning bilən, mən kəyərdə bolsam, silərmu xu yərdə bolisilər. 4 Silər mening kəyərgə ketidoqanlikimni wə u yərgə baridoqan yolni bilisilər. 5

Tomas uning o'ya: — I Rəb, sening kəyərğə ketidioanlikingni bilməymiz. Xundak ikən, yolni kəndak bilimiz? — dedi. 6 Əysa uning o'ya: — Yol, həkikət wə həyatlik özümdurmən. Meningsiz heqkim Atining yenioa baralmaydu. 7 Əgər meni tonuoan bolsanglar, Atamnimu tonuoan bolattinglar. Həzirdin baxlap uni tonudunglar həm uni kərdunglar, — dedi. 8 — I Rəb, Atini bizgə kərsitip koysangla, xu kupayə, — dedi Filip. 9 Əysa uning o'ya mundak dedi: — [I Filip, silər bilən birgə bolojinimoa xunqə wəqit boldi, meni tehiqə tonumidingmu? Meni kərgən kixi Atini kərgən bolidu. Xundak turukluk, sən nemixka yənə: «Bizgə Atini kərsətkəysən» dəysən? 10 Mən Atida, Ata məndə ikənlikigə ixənməmsən? Silərgə eytkən səzlimni əzlükümdin eytkinim yok; bəlki məndə turuwatқан Ata Əz əməllirini kiliwatidu. 11 Mening Atida bolojanlikimoa, Atining məndə bolojanlikioa ixininglar. Yaki heqbolmioanda, mening kiləjan əməllirimdin manga ixininglar. 12 Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, manga ixəngən kixi mening kiliwatқан əməllirimni kilalaydu; wə bulardinmu tehimu uluə əməllərnə kilidu, qünki mən Atining yenioa [kaytip] ketimən. 13 Wə Atining Ooqulda uluəlinixi üqün, hərnemini mening namim bilən tilisənglar, xularni ijəbət kilimən. 14 Mening namim bilən hərəkəndak nərsini tilisənglar, mən silərgə xuni ijəbət kilimən». 15 — «Meni səysənglar, əmrlirimgə əməl kilisilər. 16 Mənmə Atidin tiləymən wə U silərgə bəxka bir Yardəmqi ata kilidu. U silər bilən əbədigiə birgə bolidu. (aiōn g165) 17 U bolsimu Həkikətning Rohidur. Uni bu dunyadikilər qəbul kilalmaydu, qünki Uni nə kərməydu, nə tonumaydu. Birək silər Uni tonuysilər, qünki U silər bilən billə turuwatidu həm silərdə məkən kilidu. 18 Mən silərnə yetim kəldurməymən, yeninglarəya yənə kaytip kelimən. 19 Azojina wəqittin keyin, bu dunya meni kərməydu, ləkin silər kərusilər. Mən həyat bolojanlikim üqün, silərmə həyat bolisilər. 20 Xu kündə mening Atamda bolojanlikim, silərnə məndə bolojanlikinglar wə mənmu həm silərdə bolojanlikimni bilisilər. 21 Kim əmrlirimgə igə bolup ularni tutsa, meni səyğüqi xu bolidu. Meni

səyğüqini Atammə səyidu, mənmu uni səyimən wə özümni uning o'ya ayan kilimən». 22 Yəhuda (Yəhuda Ixkariyot əməs) uningdin: — I Rəb, sən əzüngni bu dunyadikilərgə ayan kilməy, bizgila ayan kilixing kəndak ix? — dəp soridi. 23 Əysa uning o'ya jawəbən mundak dedi: — [Birkim meni səysə, səzümnə tutidu; Atammə uni səyidu wə [Atam] bilən ikkimiz uning yenioa berip, uning bilən billə məkən kilimiz. 24 Meni səyməydiojan kixi səzlimni tutmaydu; wə silər anglawatқан bu səz bolsa mening əməs, bəlki meni əwətkən Atiningkidur. 25 Mən silər bilən billə boluwatқан qəojimda, bularni silərgə eyttim. 26 Ləkin Ata mening namim bilən əwətidiojan Yardəmqi, yəni Mukəddəs Roh silərgə həmmini oğitidu həm mening silərgə eytkən həmmə səzlimni esinglarəya kəltüridu. 27 Silərgə hatirjəmlilik kəldurimən, əz hatirjəmlikimni silərgə berimən; mening silərgə bərginim bu dunyadikilərnə bərginidək əməstur. Kənglünglarnə parəkəndə kilmənglar wə jür'ətsiz bolmənglar. 28 Silər mening: «Mən [silərdin] ayrilip ketimən, keyin yeninglarəya yənə kaytip kelimən» deginimni anglidinglar. Meni səyğən bolsanglar, Atining yenioa ketidiojanlikim üqün hursən bolattinglar. Qünki Ata məndin uluədur. 29 Silərnə bu ixlar yüz bərginidə ixinixinglar üqün bu [ixlar] yüz berixtin əwwal silərgə eyttim. 30 Məndin keyin silər bilən kəp səzləxməymən; qünki bu dunyaning həkümdari kelix aldida turidu wə məndin kirgüdək heq yoquq tapalmaydu. 31 Ləkin bu dunyaning ədəmlirining mening Atini səyidiojanlikimni bilixi üqün Ata manga nemə əmr kiləjan bolsa, mən dəl xuni əməlgə axurimən. Turunglar, bu jaydin ketəyli».

15 — «Həkikijiy üzüm teli» özümdurmən, Atam bolsa baəwəndur. 2 Baəwən məndiki mēwə bərməydiojan hər bir xahni kesip taxlaydu. Mēwə bərgənlirini bolsa tehimu kəp mēwə bərsun dəp, pak kilip putap turidu. 3 Əmdi silər mən silərgə yətküzgən səzüm arkilik alliburun pak boldunglar. 4 Silər məndə izqil turunglar, mənmu silərdə izqil turimən. Xah talda turmay, əzi mēwə bərləməydiojinidək, silərmə məndə izqil turmisanglar, mēwə

berəlməysilər. 5 «Üzüm teli» özümdurmən, silər bolsanglar xahliridursilər. Kim məndə izqil tursa, mənmu xundakla uningda turojnimda, u kəp mewə beridu. Qünki mənsiz heqnemini kılalməysilər. 6 Birsı məndə turmisa, u [kerəksiz] xahtək taxlinip, qurup ketidu. Bundak xahlar yioqıp kelinip otqa taxlinidu. 7 Silər məndə izqil tursanglar wə sezlirim silərdə izqil tursa, nemini tələp kilsanglar, silərgə xu ijabət bolidu. 8 Siləning kəp mewi berixinglar, xundakla mening muhlisirim ikənlikinglarnı ispatlixinglar bilən xan-xərəp Atamoja kəltürülidu. 9 Atam meni səyginidək, mənmu silərni səydüm; mening mehir-muhəbbitimdə izqil turunglar. 10 Əgər əmrlirimni tutsanglar, huddi mən Atamning əmrlirini tutqan wə həmixə uning mehir-muhəbbitidə turojnimdək, silərmu həmixə mening mehir-muhəbbitimdə turisilər. 11 Mening huxallikim silərdə bolsun wə xuningdək huxallikinglar tolup taxsun dəp, mən bularnı silərgə eyttim. 12 Mening əmrim xuki, mən silərni səyginimdək, silərmu bir-biringlarnı səyunglar. 13 İnsanlarning öz dostliri üqün jənini pida kılıxtin qongkur mehir-muhəbbiti yoxtur. 14 Silərgə buyruoqan əmrlirimni ada kilsanglar, mening dostlirim bolisilər. 15 Əmdi mundin keyin mən silərni «kul» dəp atımamən. Qünki kul hojayinining nemə kiliwatqinini bilməydu. Uning ornioja silərni «dost» dəp atidim, qünki Atamdin anglioqanlirimning həmmisini silərgə yatküzdüm. 16 Silər meni talliojininglar yok, əksiqə mən silərni tallidim wə silərni berip mewə bərsun həmdə mewiliringlar daim saklansun, mening namim bilən Atidin nemə tilisənglar, u silərgə bərsun dəp silərni tiklidim. 17 Silərgə xuni əmr kılımənki, bir-biringlarnı səyunglar. 18 Bu dunyadikilər silərdin nəprətlənsə, silərdin awwal məndin nəprətləngənlikini bilinglar. 19 Silərmu bu dunyadikilərdin boləjan bolsanglar, bu dunyadikilər silərni ezimizningki dəp, səygən bolatti. Biraq silər bu dunyadin bolmiojaqqa, bəlki mən silərni bu dunyadin ayrip tallioqanliqim üqün, əmdi bu dunyadikilər silərdin nəprətlinidu. 20 Mən silərgə eytkən səzni esinglarda tutunglar: «Kul

hojayinidin üstün turmaydu». Ular manga ziyankəxlik kıləjan bolsa, silərgimu ziyankəxlik kılidu. Mening səzümni tutqan bolsa, ular siləningkinimu tutidu. 21 Biraq mening namim tüpəylidin ular silərgimu xu ixlarning həmmisini kılidu, qünki ular meni əwətküqini tonumaydu. 22 Əgər mən kelip ularoja səz kılmiəjan bolsam, ularda gunah yok dəp həsablınatti. Ləkin hazır gunah üqün ularning heq bahənisı yoxtur. 23 Kimdəkim məndin nəprətlənsə Atamdinmu nəprətləngən bolidu. 24 Mən ularning arisida baxka heqkim kılıp bakmiojan əməllərni kılmiəjan bolsam, ularda gunah yok dəp həsablınatti. Ləkin ular hazır [əməllirimni] kərgən turukluk, yənıla həm məndin həm Atamdin nəprətləndi. 25 Ləkin bu ixlar ularoja təwə boləjan Təwrat qanunida: «Heqkandək səwəbsizlə məndin nəprətləndi» dəp pütülgən səz əməlgə axuruluxi üqün xundək yüz bərdi. 26 Ləkin mən silərgə Atining yenidin əwətidiəjan Yardəmqi, yəni Atining yenidin qıkkıuqi Həqikətning Rohi kəlgəndə, U manga guwahlik beridu. 27 Silərmu manga guwahlik berisilər, qünki silər baxtin tartip mən bilən billə boldunglar.

16 Siləning putlixip kətməslikinglar üqün bularnı silərgə eyttim. 2 Ular silərni sinagoglarning jamaətliridin koəlap qikiriwetidu; həmdə xundək bir wakit-saət keliduki, silərni əltürgüqi əzini Hudaəja hizmət kiliwatimən, dəp həsabaydu. 3 Ular bularnı ya Atini, ya meni tonumioqanlıki üqün kılidu. 4 Ləkin mən bu ixlarnı silərgə eyttimki, wakit-saiti kəlgəndə, mən xundək aldin'ala eytkinimni esinglarəja kəltürələysilər. 5 — Mən baxta bularnı silərgə eytmidim, qünki mən silər bilən billə idim. Ləkin əmdi meni əwətküqining yenioja qaytip ketimən. Xundək turukluk, aranglardin heqkim məndin: «Nəgə ketisən?» dəp soriməywatidu. 6 Əksiqə, silərgə bularnı eytkinim üqün, kəlbənglar qayoquja qəmüp kətti. 7 Əmma mən silərgə həqikətəni eytip qoyayki, mening ketixim silərgə paydiliktur. Qünki əgər kətmisəm, Yardəmqi silərgə kəlməydu. Əmma kətsəm, Uni silərgə əwətimən. 8 U kəlgəndə, bu

wə Sən əwətkən Əysa Məsihni tonuxtin ibarəttur. (aiōnios q166) 4 Mən Sening əməl kilixim üqün tapxurojan ixingni orundixim bilən Seni yər yüzidə uluqlatkuzdum. 5 I Ata, Sening aləm apiridə boluxtin burun mən Əzüngning yeningda igə bolojan xan-xərəp bilən meni Əzüngning yeningda uluqlatkuzojaysən. 6 Sən bu dunyadin manga tallap bərgən adəmlərgə Sening namingni ayan kildim. Ular Seningki idi, Sən ularni manga bərding wə ular Sening səz-kalamingni tutup kəldi. 7 Ular hazır Sən manga bərgən həmmə nərsiləring Seningdin kəlgənlikini bildi. 8 Qünki Sən manga tapxurojan səzləri ularoja yətküzdüm; ularmu bularni qəbul kildi, xuning bilən Səndin qikqinimni həkikətən bilip yətti həmdə Sening meni əwətkənlikingimu ixəndi. 9 Bularoja dua kiliməni; bu dunyadiki adəmlərgə əməs, bəlki Sən manga bərgən adəmlərgə dua kiliməni; qünki ular Seningkidur. 10 Mening barlikim Seningkidur wə Sening barliqing bolsa meningkidur wə mən ularda xərəp taptim. 11 Mən əmdi bu dunyada turiwərməymən; lekin ular bu dunyada kəldi wə mən Sening yeningoja ketiwatimən. I mukəddəs Ata, Sən manga bərgən naming arqilik ularni saqliqinki, biz ikkimiz bir bolojinimizdək, ularmu bir bolojay. 12 Mən ular bilən billə bolojan waqtimda, Sən manga bərgən naming bilən ularni saqlidim həm koşdidim; wə mukəddəs yazmildiki bexarətning əməlgə axuruluxi yolida, ularning iqidin həlakətə has bolojan kixidin baxqa birimu yoqalmidi. 13 Mana əmdi sening yeningoja barimən. Mening xadlikim ularda tolup taxsun dəp, bu səzləri dunyadiki waqtimda səzlidim. 14 Mən ularoja səz-kalamingni tapxurdum. Mən bu dunyadin bolmiojinimdək, ularmu bu dunyadin bolmiojini üqün, bu dunyaning adəmliri ulardin nəprətlinidu. 15 Ular ni bu dunyadin ayriwətkəysən dəp tiləməymən, bəlki ularni rəzil boluquqidin saqliqoaysən, dəp tiləməni. 16 Mən bu dunyadin bolmiojinimdək, ularmu bu dunyadin əməstur. 17 Ular ni həkikət arqilik Əzünggə mukəddəs kilip atiojuzojaysən, qünki səz-kalaming həkikəttur. 18 Sən meni dunyaroja əwətkeningdək, mənmu ularni dunyaroja əwəttim. 19 Ular mu həkikətə

mukəddəs kilinip Əzünggə atalsun dəp, əzümnə Sanga has ataymən. 20 Mən yaloquz ular üqünlə əməs, yənə ularning səzi arqilik manga etiqađ kilidiojanlar üqünmu dua kiliməni. 21 Ularning həmmisi bir bolojay; i Ata, Sən mənə, mən Səndə bolojandək, ularmu Bizdə bir bolojay; xundək bolojanda, bu dunyadikilər meni Sening əwətkənlikingə ixinidu. 22 Sən manga ata kilojan xan-xərəpni ularoja ata kildimki, biz ikkimiz bir bolojandək, ularmu bir bolojay; 23 yəni mən ularda, sən mənə bolup, ular birliktə kamil kilinoyay. Xu arqilik bu dunyadikilər meni əwətkənlikingni həm meni səygingndək ularnimu səygenlikingni bilidu. 24 I Ata, Sən manga bərgənlingning həmmisining mən bolojan yərdə mən bilən birgə boluxini, xundəklə mening xan-xəripimni, yəni Sən aləm apiridə boluxtin burun meni səygenliking üqün, manga bərgən xan-xərəpni ularning kəriuxini halaymən. 25 I həkqaniy Ata, bu dunyadikilər seni tonumiojan, əmma mən Seni tonuyməni wə bularmu meni Sening əwətkənlikingni bildi. 26 Wə mən Sening namingni ularoja ayan kildim wə yənə dawamliq ayan kiliməni. Xuning bilən, Sening manga kərsətkən mehİR-muhəbbiting ularda bolidu wə mənmu ularda bolay.

18 Əysa bularni eytkəndin keyin, muhlisiri bilən billə taxkiriyoja qikip Kidron jilojisining u ketioja ətti. U yərdə bir başqə bar idi. Əysa bilən muhlisiri u başqigə kirdi. 2 Uningoja satkunluk kilidiojan Yəhədamu u yəri bilətti, qünki Əysa muhlisiri bilən pat-pat u yərdə yiojilip olturatti. 3 Xuning bilən Yəhəda bir top Rim ləxkərliri bilən bax kaşinlar həm Pərisiylər əwətkən qarawullarni baxlap bu yərgə kəldi. Ular ning qollirida panus, məx'al wə qorallar bar idi. 4 Əysa bexioja qüxidiojanlarning həmmisini bilip, ularning aldioja qikip: — Kimni izdəysilər? — dəp soridi. 5 Nasarətlilik Əysani, — dəp jawab berixti ular. Əysa ularoja: — Mana mən bolimən, — dedi. (Uningoja satkunluk kilojan Yəhədamu ularning arisida turatti). 6 Əysa: «Mana mən bolimən» dewidi, ular arqisioja yenip yərgə yikilixti. 7 Xuning bilən Əysa ulardin yənə bir ketim: — Kimni izdəysilər? — dəp soridi. — Nasarətlilik

dunyağa kəldim: — həqiqətkə guwahlıq berixim üqündin ibarəttur. Həqiqətkə təwə boləjan hər bir xixi bolsa mening awazimoğa kulak salidu, — dedi. **38** Pilatus uningdin: — «Həqiqət» degən nemə? — dəp soridi. Pilatus muxularni dəp, yənə taxkiriəja, Yəhudiylarning aldiəja qikip ularəja: — Mən uningdin heqkandak jinayət tapalmidim. **39** Lekin hər yili etüp ketix heytida silər üqün [məhbuslardin] birni qoyup berix kaidəm bar. Xunga bu «Yəhudiylarning padixahı»ni silərgə qoyup beriximni halamsilər? — dedi. **40** Ularning həmmisi jawab berip: — Bu adəmni əməs, Barabbasni qoyup bering! — dəp kiykas-sürən selixti (Barabbas bolsa bir karakqi idi).

19 Xuning bilən, Pilatus Əysani elip berip kamqilatti. **2** Ləxkərlər tikənlik xahlarni erüp, bir taj yasap, uning bexiəja kiydürüxti wə uningəja [xahanə] səsün rənglik bir ton kiydürüp, **3** uning aldiəja kelip: — Yaxiəjayla, i Yəhudiylarning «padixahı!» — dəp məshirə kilixip, uning yüzigə kayta-kayta kaqat saldi. **4** Pilatus bolsa yənə ordisidin qikip, halayikqə: — Mana! Uningdin heqkandak jinayət tapalmiojanlikimni bilixinglar üqün, uni silərnin aldinglarəja elip qiktim, — dedi. **5** Buning bilən Əysa bexiəja tikənlik taj wə uqisiəja səsün ton kiygüzülgən halda taxkiriəja elip qikildi. Pilatus ularəja: — Qaranglar, u adəmgə! — dedi. **6** Bax kaħinlar wə qarawullar uni kərüp: — Uni krestləng, krestləng! — dəp warqiraxti. Pilatus ularəja: — Uni elip berip ezünglar krestlənglar! Qünki mən uningdin heqkandak jinayət tapalmidim! — dedi. **7** Yəhudiylar uningəja jawabən: — Bizdə xundak bir kanun bar. Xu kanunimizəja əsasən u elümgə məħkum kilinixi kərək, qünki u əzini Hudaning Oqlı dəp atıwaldi. **8** Pilatus bu səzni anglap tehimu kərək, **9** yənə ordisiəja kirip, Əysadin: — Sən zadi kəyərdin kəlgən? — dəp soridi. Lekin Əysa uningəja jawab bərmidi. **10** Xunga Pilatus uningəja: — Sən mənə gəp kilməmsən? Seni qoyup berixkə həqqukum barlikini, xundakla krestləxkimu həqqukum barlikini bilməmsən? — dedi. **11** Əysa jawabən: — Sənə ərxin berilmigən bolsa, mening üstümdin heqkandak həqqukung

bolmiojan bolatti. Xuning üqün meni sənə tapxurup bərgən adəmning gunahı tehimu eojirdur, — dedi. **12** Xu qəoqdin tartip, Pilatus uni qoyuwetixkə əmal izdəytti. Lekin Yəhudiylar warqirixip: — Bu adəmni qoyuwətsingiz, siz Kəysərnin dosti bolmiojan bolisiz! Əzini padixah degən hər bir xixi Kəysərgə qarxi qikqan bolidu! — dəp quqan selixti. **13** Pilatus bu səzləni anglap, Əysani taxkiriəja qikardi wə «tax tahtaylik həyola» dəp ataləjan, ibraniy tilida «Gabbata» dəp ataləjan yərdə «sorak təhti»gə olturdi **14** (u wəqit etüp ketix heytining təyyarlik küningin altinqi saiti ətrapida idi). Pilatus Yəhudiylarəja: Mana bu silərnin padixahinglardur! — dedi. **15** Lekin ular warqirixip: — Yokiting, yokiting, uni krestləng! — dedi. Pilatus ularəja: — Məni padixahinglarni krestləngin, dəmsilər? — dedi. Bax kaħinlar jawabən: — Kəysərdin baxqə heqkandak padixahimiz yoktur! — dəp [towlaxti]. Buning bilən Pilatus uni krestləxkə ularəja tapxurup bərdi. **16** [Ləxkərlər] Əysani elip mangdi. U əz krestini yüdüp, «Bax səngək jayı» (ibraniy tilida «Golgota») degən yərgə bardı. **18** Ular uni xu yərdə yənə ikki xixi bilən təng krestkə tartti; bu təripidə birsi, u təripidə birsi wə Əysa ularning otturisida krestkə tartildi. **19** Pilatus tahtiəja elan yezip krestkə bekitip qoydi. Uningəja: — «Nasarətlik Əysa — Yəhudiylarning padixahı» dəp yeziləjanidi. **20** Əysa krestlinidiəjan yər xəhərgə yəqin boləjaqqa, nuroqun Yəhudiylar tahtidiki səzləni okudi. Tahtidiki səzlər ibraniyqə, latinqə wə grekqə yezikta yeziləjanidi. **21** Xunga Yəhudiylarning bax kaħinliri Pilatusqə: — «Yəhudiylarning padixahı» dəp yazmang, bəlki «U əzini mən Yəhudiylarning padixahı, degən» dəp yezing, — deyixti. **22** Biraq Pilatus jawabən: — Yazidiəjanni yezip boldum! — dedi. **23** Ləxkərlər Əysani krestləngəndin keyin, uning kiyimlirini elip, tətəkə bəlüp, hər bir ləxkər bir ülüxtin elixti; ular həm iqidiki uzun kəngləknimu elixti; lekin bu kənglək tikilmigən, üstidin ayiəjiəjiəja bir pütün tokuləjanidi. **24** Xuning üqün ləxkərlər bir-birigə: — Buni yirtmayli, bəlki qək tartixayli, kimgə qikqsa xu alsun, — deyixti. Bu ixlar muqəddəs

yazmilardiki munu soʻzlar əməlgə axurulux üqün yüz bərdi: — «Ular mening kiyimlirimni öz arisida üləxti, Mening kənglikimgə erixix üqün qək taxlaxti». Dərwəqə, ləxkərlər xundak kəlixiti. **25** Əysaning krestining yenida anisi, anisining singlisi, Klopasning ayali Məryəm wə Magdallik Məryəmlər turatti. **26** Əysa anisi bilən ezi səyidiqan muhlisining birgə turoqanlikini kərup, anisoqə: — I hanim, mana sening oqqlung! — dedi. **27** Andin u bu muhlisqə: — Mana sening anang! — dedi. Xundin etibarən, u muhlis uni əzining əyidə turoquzdi. **28** Andin Əysa həmmə ixlarning tamam bolqinini bilip (muqəddəs yazmilardiki bexarət əməlgə axurulux üqün): — Ussap kəttim! — dedi. **29** U yərdə sirkə xarab bilən tolduruloqan bir koza bar idi. Ular bir parqə bulutni sirkə xarabqə qilap, bir lepəkgül oqloqə baqlap, Əysaning aqziloqə tənglidi. **30** Əysa sirkə xarabni iqkəndin keyin: — Tamam boldi! — dedi-də, bexini təwən kəlip, roqini tapxurup bərdi. **31** U küni [ətüp ketix həytinging] təyyarlik küni boləqəqə, krestləngənləarning jəsətlirini xabat künidə kresttə qaldurumaslik üqün (xabat küni «uluq küni» həsablanoqəqə) Yəhudiylar Pilatustin krestləngənləarning putlirini qəqip andin jəsətlirini kresttin tezrək qüxürüwetixni tələp kildi. **32** Xuning bilən ləxkərlər berip Əysa bilən billə krestləngən birinqi andin ikkinqi adəmning putlirini qakti. **33** Lekin Əysaqə kəlgəndə, uning allikaqan əlgənlilikini kərđi, xuning bilən uning putini qəqmidi. **34** Əmma ləxkərlərdin biri uning biqiniqə nəyzini sanjiwidi, xuan qan wə su ekip qiqti. **35** Buni kərgüqi siləarning ixinxinglar üqün guwahlik beridu; kərgüqining guwahliki həktur, u əzining eytkanlirini hək dəp bilidu. **36** Bu ixlarning həmmisi muqəddəs yazmilarda: «Uning bir tal səngikimu sundurulmaydu» wə yənə bir bexarətə: «Ular əzliri sanjiqan adəmgə qaraydu» dəp aldın eytiləqanlarni əməlgə axurux üqün yüz bərdi. **38** Bu ixlardin keyin, Arimatiyalik Yüsüp Pilatustin Əysaning jəsətinini elip ketixni tələp kildi (Yüsüp Əysaning muhlisliridin idi, lekin Yəhudiylardin qorqkqini üqün buni məhpiy tutatti); Pilatus ruhsət bərdi, xuning bilən Yüsüp berip Əysaning jəsətinini elip kətti. **39** Burun bir keqisi Əysaning yenioqə

kəlgən həliki Nikodimmu murməkki bilən səbrə arilaxturuloqan huxbuy dora-dərmandin yüz jingqə elip, [uning] [bilən billə] kəldi. **40** Ikkiylən Əysaning jəsətinini Yəhudiylarning dəpnə kəlix aditi boyiqə dora-dərmanlarni qeqip, kanap rəhtlər bilən orap kəpənlidi. **41** Əysa krestləngən yərdə bir baq bolup, baqning iqidə tehi həqkim yərlənmigən yengi bir box yərlək bar idi. **42** Bu Yəhudiylarning həytinging təyyarlik küni boləqəqə həmə bu yərlək yeqin jayda boləqanliki üqün, ular Əysani xu yərlikkə koydi.

20 Həptining birinqi küni tang səhər, Magdallik Məryəm kəbrigə bardi wə kəbrining aqzidiki taxning eliwetilgənlilikini kərđi. **2** Xunga u yügürginiqə kəlip Simon Petrus wə Əysa səygən həliki muhlisning yenioqə kəlip, ularoqə: — Ular Rəbni kəbridin yətkiwetiptu, uni kəyərgə koyoqinini bilmiduk! — dedi. **3** Petrus bilən həliki muhlis taxkiriqə qiqip, kəbrigə qarap yol aldi. **4** Ikkiylən tang yügürüp mangdi, lekin həliki muhlis Petrustin tez yügürüp, kəbrigə birinqi bolup yetip bardi. **5** U engixip iqigə qarap, kanap kəpənləarning u yərdə yeyiklik turoqanlikini kərđi, lekin iqkiriqə kirmidi. **6** Uningoqə əgixip kəlgən Simon Petrus yetip kəlip, kəbrigə kirdi wə u yərdə yeyiklik turoqan kanap kəpənləni, **7** xundakla Əysaning bexioqə oraləqan yaqliqni mu kərđi. Yaqlik kəpənlər bilən bir yərdə əməs, bəlki ayrim yərdə yəgəklik turatti. **8** Andin kəbrigə awwal kəlgən həliki muhlismu kəbrigə kirip, əhwalni kərup ixəndi **9** (qünki ular uning əlümdin qayta tirilixining muqərrərliki həkqidə muqəddəs yazmilardiki bexarətni tehiqə qüxənməytti). **10** Xuning bilən ikkiylən öz turaləquliriqə kaytixti. **11** Əmma Məryəm bolsa kəbrining sirtida turup yioqlawatatti. U yioqlap turup kəbrining iqigə engixip qariwidi, **12** mana aq kiyim kiygən ikki pərixətə turatti; ularning biri Əysaning jəsiti koyuloqan yərnəng bax təripidə, yənə biri ayaq təripidə olturatti. **13** Ular Məryəmdin: — Hanim, nemixqə yioqlaysən? — dəp soridi. — Rəbbimni elip ketiptu, uni nəgə koyəqanlikini biləlməywatimən, — dedi u ularoqə. **14** U xu səzlərnə kəlip, kəyynigə buruluwidi, Əysaning xu yərdə turoqanlikini

kerdi. Lekin u uning Əysa ikənlikini bilmidi. **15** Əysa uningdin — Hanim, nemixkə yiojlaysən, kimni izdəysən? — dəp soridi. Məryəm uni baqəwən xu, dəp oylap: — Təksir, əgər uni siz xu yərdin yetkiwətkən bolsingiz, kəyərgə koyoqanliqingizni eytip bərgəysiz. Mən uni elip ketimən, — dedi. **16** Məryəm! — dedi Əysa uningoqə. Məryəm burulupla, ibranıy tilida: — Rəbboni! — dedi (bu səz «ustaz» degən mənida). **17** Əysa uningoqə: — Manga esilmioqin! Qünki mən tehi atamning yenioqə qikmidim. Berip kerindaxlirimioqə: Meni «Silərnıngmu Atanglarning, yəni mening Atamning, silərnıng Hudayinglarning, yəni mening Hudayimning yenioqə qikimən!» dəydu, — dəp yətküzgin, dedi. **18** Xuning bilən Magdallik Məryəm muhlislarning yenioqə berip, ularoqə: «Rəbni kərdüm!» dedi wə xundakla Əysa əzigə eytkən u səzlərnı ularoqə yətküzdi. **19** Xu küni kəqtə, yəni həptining birinqi küni kəqtə, Yəhudiylərdin kərkənkəlik iğqün muhlislar yiojloqan əyde ixiklirini hım təkiwəloqanıdi; xu wakıttə, Əysa kelip ularning otturısida [kərünp], ərə turoqan həlda ularoqə: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləy! — dedi. **20** Buni dəp, qollirini wə bikinini ularoqə kərsətti. Xuning bilən muhlislar Rəbni kərginidin xadlandı. **21** Xunga Əysa ularoqə yənə: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləy! Ata meni əwətkinidək, mənmu silərnı əwətimən, — dedi. **22** Bu səzni eytkəndin keyin, u ularning üstigə bir püwəp: — Mukəddəs Rohni kəbul kilinglar. **23** Kimning gunəhlirini kəqürsənglar, uning gunəhi kəqürüm kilinidu; kimning gunəhlirini tutuwəsanglar, xuning gunəhi tutuwəlinidu! — dedi. **24** Əmma on ikkiylənnıng biri, yəni «kəoxkezək» dəp ataloqan Tomas Əysa kəlgəndə ularning yenida əməs idi. **25** Xunga baxkə muhlislar uningoqə: — Biz Rəbni kərdük! — deyixti. Lekin Tomas ularoqə: — Uning qollirida mihlarning izini kərmigüqə, mihlarning izioqə əz barmikimni wə bikinioqə əz kolumni tikip bəkmioqə, hərgiz ixənməymən, — dedi. **26** Səkkiz kündin keyin, muhlislar yənə xu əy iqidə jəm boləqanda, Tomasmu ular bilən billə idi. Ixiklər təkaklık tursimu, Əysa kelip ularning arısida turup: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləy! — dedi. **27** Andin u

Tomaskə: — Barmikıngni bu yərgə təgküzüp, qollirimioqə kəra. Qolungni uzitip, bikinimioqə tikip, gumanda bolmay, ixəngüqi boləjin! — dedi. **28** Tomas uningoqə: — Mening Rəbbim həm mening Hudayimsən! — dəp jawab bərdi. **29** Əysa uningoqə: — Meni kərgənliking üqün ixənding. Kərməy turup ixəngüqilər bəhtliktur! — dedi. **30** Əysa muhlislrining aldida bu kitabta hatirilənmigən baxkə nuroqun məjzilik alamətlərnımu kərsətti. **31** Lekin muxular silərnı Əysaning Məsih, xundakla Hudaning Ooqli ikənlikigə ixənsun həm bu arkilik [uningoqə] etiqad kilip, uning nami arkilik həyatlıkqə erixsun, dəp yezildi.

21 Bu ixlərdin keyin, Əysa Tiberiyas dengizining boyida muhlislrıoqə yənə bir kətim kəründi. Uning bu kətimki kərünxı mundək boldi: **2** Simon Petrus, «kəoxkezək» dəp ataloqan Tomas, Galiliyədiki Kanalik Nataniyə, Zəbədiyning ooqulliri wə baxkə ikki muhlis billə idi. **3** Simon Petrus: Mən belik tutkili barımən, — dedi. Kəpqlik: Bizmu sən bilən billə barimiz, — deyixti. Ular təxkırıoqə qikip, kemigə olturdi, lekin xu bir kəqə həqənrəsə tutalmidi. **4** Tang atay deginidə, Əysa kiroqəktə turatti, biraq muhlislar uning Əysa ikənlikini bilmidi. **5** Xunga Əysa: — Balilar, silərdə yegüdək bir nərsə yokku? — dəp soridi. — Yok, — dəp jawab bərdi ular. **6** Əysa ularoqə — Tornı kemining ong təripigə taxlanglar, xundək kilsanglar tutisilər, — dedi. Xuning bilən ular tornı [xu yakka] taxlap, xundək kəp belik tuttiki, həttə tornı tartip qikıralmay kəldi. **7** Əysa səygən muhlis Petruskə: — Bu Rəbku! — dedi. Simon Petrus uning Əysa ikənlikini anglap, tonini əzigə yəgəp (qünki [belining astı] yalingaq idi) əzini dengizə taxlıdi. **8** Kiroqəktin anqə yirək əməs bolup, təhminən ikki yüz gəz yirəklikə boləqəqə, qəloqan muhlislar belik bilən toloqan tornı tartip kikiq kemisi bilən kiroqəkkə kəldi. **9** Ular kiroqəkkə qikqənda, xəhardin yekiloqan, üstidə belik koyukluk gülhanni wə nanni kərdi. **10** Əysa: — Əmdi tutkən belikınglərdin əkelinglar, — dedi. **11** Simon Petrus [kemigə] qikip, tornı kiroqəkkə tartip qikardi. Tor qong beliklər bilən toloqan bolup, jəmiy bir yüz əllik üq belik

bar idi. Belik xunqə kəp boləjini bilən, tor yirtilmiojanidi. **12** Əysa: — Kelinglar, naxta kilinglar, — dedi. Muhlislarning iqidin heqkim uningdin: — Sən kim bolisən? — dəp soraxka petinalmidi. Qünki ular uning Rəb ikənlikini bildi. **13** Əysa nanni əkilip ularoşa bərdi həm beliklarnimu xundak kildi. **14** Mana bu əysaning əlgəndin keyin tirilip, əzini muhlislirioşa üqinqi ketim ayan kixi idi. **15** Ular naxta kילוəndin keyin, Əysa Simon Petrustin: — Yunusning oşli Simon, sən meni bulardinmu qongkur səyəmsən? — dəp soridi. — Xundak Rəb, mening seni səyidiojanlikimni sən bilisən! — dedi Petrus. Əysa uningoşa: Undakta, kozilirimni otlitip bak! — dedi. **16** U ikkinqi ketim yənə uningdin: — Yunusning oşli Simon, meni səyəmsən? — dəp soridi. Petrus yənə: — Xundak, Rəb, mening seni səyidiojanlikimni bilisən, — dedi. Əysa uningoşa: — Undakta, koylirimni bak, — dedi. **17** Üqinqi ketim uningdin yənə: — Yunusning oşli Simon, meni səyəmsən? — dəp soridi. Petrus əysaning üqinqi ketim əzidin: «Meni səyəmsən?» dəp soriojanlikioşa kəngli yerim bolup: — Rəb, sən həmmi bilisən, seni səyidiojanlikimmu bilisən, — dedi. Əysa uningoşa: — Undakta, koylirimni otlat. **18** Bərhək, bərhək, sanga xuni eytip koyayki, yax waktingda belingni əzüng başlap, kəyərgə baray desəng xu yərgə mangatting; lekin yaxanoşanda, kolliringni uzitisən wə baxka birsi seni başlap, sən halimaydioşan yərgə elip ketidu, — dedi. **19** Əysa bu səzni Petrusning kəndak əlüx arkilik Hudaşa xan-xəşəp kəltüridiojanlikini enik bildürüş üqün eytti. Andin, uningoşa yənə: — Manga əgəxküqi boləjin, — dedi. **20** Petrus kəynigə burulup, Əysa səyidioşan muhlisning əgixip keliwatkanlikini kərdi (bu muhlis kəqlik tamakta əysaning kuqikoşa yəlinip: «I Rəb, seni tutup beridioşan kimdu?» dəp sorioşan muhlis idi). **21** Petrus uni kəşüp, əysadin: — I Rəb, bu adəm keyin kəndak bolar? — dəp soridi. **22** Əysa uningoşa: — Əgər mən kayta kəlgüqə uning turup kəlixini halisammu, sening buning bilən nemə karing?! Manga əgəxküqi boləjin, — dedi. **23** Buning bilən kəşindaxlar arisida «Həlik muhlis əlməydu» degən gəp tarkaldi. Lekin Əysa Petruska: «U əlməydu» demigənidi, bəli pəkət:

«Əgər mən kayta kəlgüqə uning turup kəlixini halisammu, sening buning bilən nemə karing?!» degənidi. **24** Bu ixlaroşa guwahlik bərgüqi həmdə bu ixlarni hatiriligüqi ənə xu muhlistur. Uning guwahlikining həkikət ikənlikini bilimiz. **25** Əysa bulardin baxka nuroşun ixlarnimu kילוənanidi; əgər ularning həmmisi bir-birləp yeziloşan bolsa, meningqə yeziloşan kitablər pütkül ələmning əzigə sioşmaytti!

*Muqəddəs xəhərnin, yəni Hudadin qıqqan, huddi öz yigitigə toy pərdazlırını qılıp
hazırlanoqan kızdək yengi Yerusaleminin ərxtin qüxüwatqanlıqını kərdüm. Ərxtin yuqırı
kötürülgən bir awazning mundaq degənlikini anglıdim: «Mana, Hudaning makani
insanların arisididir; U ular bilən billə makanlıxip turidu, ular Uning həlqi bolidu.
Huda Əzimu ular bilən billə turup, ularning Hudasi bolidu.»*

Wəhij 21:2-3

Wəhiy

19 Bu ixlardin keyin, ərxtə zor bir top adəmlərnin warkiraxliridək bir awazni anglidim. Ular: — Həmdusana! Nijat, xaxərəp wə qüdrət Hudayimizoğa mənəsupur! 2 Qünki Uning həkümliri hək wə adildur; U yər yüzini öz buzuklukı bilən buzoğan qong pahixining üstidin həküm qikirip, Öz kul-hizmətkarlırining kəninin intikamini uningdin aldı, — deyixətti. **3** Ular ikkinqi kətim: — «Həmdusana!» deyixti. Uningdin qikқан istütəklər əbədil'əbədgigə purkıraydu! (aiōn g165) **4** Yigirmə tət əksakal wə tət həyat məhluk yərgə yikilip: — «Amin! Həmdusana!» dəp, təhtə olturoğan Hudaəğa səjdə kılıxti. **5** Andin təhtin kətürülgən bir awaz mundaq dedi: — «Əy uning barlık kul-hizmətkarlıri, Uningdin qorkıdiəğan kattılar bolsun, təwənlər bolsun, Həmminglar Hudayimizni mədhıyilənglar!» **6** Andin zor bir top adəmlərnin awazioğa, nuroqun sularning xarkirixioğa, kattik güldürməmlarning güdürlıxigə ohxax bir awazning mundaq degənlikini anglidim: — «Həmdusana! Həmmigə Qadir Pərwərdigar Hudayimz səltənət kildi! **7** Xadlinayli, təntənə kılayli wə uni mədhıyiləp uluəlayli! Qünki Kozining toy-mərikə küni yetip kəldi, Kız özini təyyar kildi!» **8** Kızoğa kiyix üqün pakiz, parkirap turidəğan nəpis libas berildi (nəpis libas bolsa mukəddəs bəndilərnin həkkanıy əməlliridur). **9** Andin, [pərixətə] manga: — Munu səzləni hatiriliwal: — «Kozining toy ziyapitigə qakıriləğanlar bəhtlikur!» — dedi. U manga yənə: — Bular Hudaning həkıkıy səzlidir, — dedi. **10** Mən uningəğa səjdə kıləjili ayioqioğa yikildim. Ləkin u: — Hərgiz undak kılma! Məmmu Hudaning sən wə əysəəğa guwahlık bərgüqi kərinədxliring bilən ohxax kul-hizmətkarmən. Hudaəjila ibadət kıl! Qünki wəhiy-bexarətning roh-mahıyiti bolsa əysə həkıkidə guwahlık berixtur, — dedi. **11** Andin kərdümki, asman eqildi wə mana, bir aq at turatti; üstigə mingüqining bolsa nami «Sadıq» wə «Həkıkiy» bolup, U həkkanıylik bilən həküm qikiridu wə jəng kılıdu. **12** Uning kəzlıri ot yalkunioğa ohxaytti,

bexida nuroqun taji bolup, tenidə Əzidin baxka həqkim bilməydiəğan bir nam pütüklük idi. **13** U uqisioğa qanoğa miləngən bir ton kiygənidi, Uning nami «Hudaning Kalami» dəp atilidu. **14** Uning kəynidin əgixip keliwatқан ərxtiki koxunlar bolsa, aq atlarəğa mingən, ap'ak, pak nəpis kanap libas bilən kiydürülgənidi. **15** Uning aqzidin ətkür bir kiliq qikip turatti; U buning bilən barlık əlləni uridu; U ularni təmür kaltək bilən padıqidək bakıdu; U Həmmigə Qadir Hudaning dəhxətlik əzəpining «xarab kəlqiki»ning qəyliyüqisidur. **16** Uning toni wə yotisi üstigə «Padıxahlarning Padıxahı wə rəblərnin Rəbbi» degən nam yeziləjanidi. **17** Andin mən kuyaxning iqidə turoğan bir pərixətini kərdüm. U asmanın otturisida uquwatқан barlık kuxlarəğa yukiri awaz bilən: — Kelinglar, Hudaning katta ziyapitigə yiojilinglar! **18** Padıxahlarning, sədarlarınin wə palwanlarınin, atlarınin wə ularəğa mingənlərnin, xundakla barlık ət igiliring, kullarning həm hərlərnin, kattılarning həm təwənlərnin gəxlirini yənglar! — dedi. **19** Xuning bilən mən diwə, yər yüzidiki padıxahlar wə ularning koxunlirining atqa Mingüqi həm Uning koxuni bilən jəng kılıx üqün toplanəjanlikini kərdüm. **20** Əmdi diwə wə uningəğa wakalitən məjizilik alamətləni kərsətkən sahta pəyoəmbərnin hər ikkisi tutuwelindi (sahta pəyoəmbər xu alamətlər bilən diwining taməjisini qobul kıləğan həmdə uning but-həykiligə qokunəjanlarni əzdurup yürgənidi). Ular ikkisi günggürt yeniwatқан ot kəligə tirik taxlandı. (Limnə Pyr g3041 g4442) **21** Kəlojini bolsa atqa Mingüqining aqzidin qikқан kiliq bilən kırildi. Barlık pütin uqar-qanatlar bularning gəxi bilən yəp toyundi.

20 Uningdin keyin, qolida tegi yok hangning aqkuqi wə yoəğan zənjir tutқан bir pərixətnin asmandin quxuwatқанlikini kərdüm. (Abyssos g12) **2** Pərixətə əjdihani, yəni İblis yaki Xəytan deyilidəğan həliki qədimiy yilanni tutup, ming yillik zənjirləp koydi. **3** Uning ming yil toxkuqə əlləni əzdurmaslıki üqün, uni tegi yok hangəğa taxlap hangning aqzini etip pəqətlıwətti. Bu

wakıtlardin keyin, u waqtinçə qoyup berilixi muqərrər. (Abyssos g12) 4 Andin mən təhtlärni wə ularda olturojanlarni kərdüm. Ularoça həküm kılıx həküki berilgənidi. Mən yənə, əysaoça bərgən guwahlikı wəjidin wə Hudaning səz-kalami wəjidin kallisi elinojanlarning janlirininimu kərdüm. Ular diwigə wə uning but-həykiligə qokunmiojan, uning tamojisi pexanisigə wə kəlioça urulmiojanlar idi. Ular tirilip, Məsih bilən birliktə ming yil həküm sürdi 5 (əlgənlərninçə qəlojanliri ming yil toxmioçəqə tirilməydu). Bu dəsəlpki tirilix idi. 6 Dəsəlpki tirilixtin nesiwə boləjanlar bəhtlik wə muqəddəstur; ikkinçi əlümninçə bularni ilkiçə elix həküki yoktur. Ular Hudaning wə Məsihning kahinliri bolidu wə Uning bilən birliktə ming yil həküm süridu. 7 Ming yil toxqanda, Xəytan zindandin boxitilip, 8 yər yüzinçə tət bulungidiki əllərni, yəni Gog wə Magogni azdurux wə ularni jəng kılıxka bir yərgə toplaxka qıkidu. Toplanəjanlarning sani dengiz sahilidiki qumdək sanaxsiz bolidu. 9 Ular yər yüzidiki kəng tüzlənglikkə qıqip, muqəddəs bəndilərninçə bargahini, yəni Huda səyidiəjan xəhərni muhasirigə alidu. Ləkin asmandin ot yeəcip, ularni yutuwetidu. 10 Ular ni azduruəjan İblis bolsa diwə bilən sahta pəyoqəmbər kəyüwatqan ot wə günggürt kəligə taxlinip, u yərdə keqə-kündüz əbədil'əbədgiçə kiynilidu. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Uningdin keyin, qong bir aq təht wə uningda Olturoquçini kərdüm. Asman bilən zemin Uning yüzidin əzini qaçurup, ular turojan jay hərgiz tepilməydu. 12 Mən yənə katta bolsun, yaki təwən bolsun, əlgənlərninçə həmmisining təhtning aldida turojanlikini kərdüm. Kitablar eqildi; andin yənə bir kitab — «Hayatlik dəptiri» dəp atalojan kitab eqildi. Əlgənlərgə kitablarda hatiriləngini boyiqə əz əməliyitigə qarap həküm kılındi. 13 Dengiz əzidə əlgənlərni tapxurup bərdi, əlüm wə təhtisaramu əzlididiki əlgənlərni tapxurup bərixti. Hərkimning üstigə əz əməliyitigə qarap həküm kılındi. (Hadēs g86) 14 Andin əlüm wə təhtisara ot kəligə taxlandi. Mana ikkinçi əlüm — ot kəlidur. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 Kimning ismininçə «Hayatlik

dəptiri»də yezilmiojanlikı bayqalsa, ot kəligə taxlandi. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Andin, yengi asman wə yengi zeminni kərdüm; qünki burunki asman wə zemin ətöp kətkənidi, dengizmu məwjut bolmidi. 2 Muqəddəs xəhərninçə, yəni Hudadin qıqқан, huddi əz yigitigə toy pərdəzirini kılıp həzirlənojan kizdək yengi Yerusaleminçə ərxtin qüxüwatqanlikni kərdüm. 3 Ərxtin yukiri kətürüləng bir awazning mundə degənlikini anglidim: «Mana, Hudaning makani insanlarning arisididur; U ular bilən billə makanlixip turidu, ular Uning həlki bolidu. Huda Əzimu ular bilən billə turup, ularning Hudasi bolidu. 4 U ularning kəzlididiki hər tamqə yaxni sürtidu; əmdi əlüm əsla bolməydu, nə matəm, nə yioça-zar, nə qaçoju-ələm bolməydu, qünki burunki ixlar ətöp kətti». 5 Təhtə Olturoquçi: — Mana, həmmi ni yengi kılıməni! — dedi. U mənçə yənə: Bularni hatiriliwa! Qünki bu səzlər həkəkiçə wə ixənqliktur, — dedi. 6 U yənə mənçə mundə dedi: — «İx tamam boldi! Mən «Alfa» wə «Omega»durmən, Muqəddimə wə Hatimə Əzümdurmən. Ussiojan hərkimçə həyatlik süyininçə bulikidin həksiz bərimən. 7 Oqəlibə kılıquçi hərkim bularoça mirashorluk kılıdu; Mən uning Hudasi bolimən, umu Məninçə oqlum bolidu. 8 Ləkin qorqunqəqlər, etikədsizlər, yirginqliklər, qatillar, buzukluk kılıquçılar, səhərgərlər, butpərəslər wə barlik yalojanqilaroça bolsa, ularning kismiti ot bilən günggürt yenip turuwatqan kəldur — bu bolsa ikkinçi əlümdur». (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Ahirki yəttə balayi'apət bilən tolojan yəttə qinini tutqan yəttə pərixtidin biri kəlip, mənçə səzlər: — Kəl! Sənçə Qozininçə jorisi bolidiəjan kizni kərsitip qoyay, — dedi. 10 Andin u mənçə Rəhning ilkidə boləjan həlda yoojan wə egiz bir taşka elip koydi. U yərdin mənçə Hudadin qıqқан muqəddəs xəhər Yerusaleminçə ərxtin qüxüwatqanlikini kərsətti. 11 Uningda Hudaning xan-xəripi bar idi, uning julasi intayin kimmətlik gəhərninçə, yexil yakuttək yaltiriojan hrustalning julasioça ohxaytti. 12 Uning qong həm egiz sepili bar idi; sepilning on ikki dərwazisi bolup, dərwazilarda

on ikki pərixta turatti. Hər bir dərważining üstigə Israillarning on ikki kəbilisidin birining ismi yeziloqanidi. **13** Məxrək tərpidə üq dərwaza, ximal tərpidə üq dərwaza, jənub tərpidə üq dərwaza wə məqrıp tərpidə üq dərwaza bar idi. **14** Xəhərning sepilining on ikki ul texi bolup, ularning üstigə on ikki isim, yəni Kozining rosulining ismliri pütüklüktur. **15** Manga sez kılqan pərixtni qolida xəhərni, uning dərważiliri wə uning sepilini elqəydoqan altun qomux elqigüq hasa bar idi. **16** Xəhər tet qasa bolup, uzunluğu bilən kəngliki ohxax idi. Pərixta xəhərni hasa bilən elqidi — on ikki ming stadiyon kəldi (uzunluğu, kəngliki wə egizliki təngdur). **17** U sepilnimu elqidi. Sepilning [kəlinliki] insanlarning elqəm birliki boyiqə, yəni xu pərixtni elqimi boyiqə bir yüz kirik tet jəynək kəldi. **18** Sepilning quruluşu bolsa yexil yaquttin, xəhər əynəktək süzük sap altundin bina kılinoqanidi. **19** Xəhər sepilining ulliri hərhil kimmətlik yaqutlar bilən bezəlgənidi. Birinçi ul tax yexil yaqut, ikkinçisi kək yaqut, üçinçisi həkik, tətinqisi zumrət, **20** bəxinçisi kizil həkik, altinqisi kizil qaxtax, yəttinqisi serik kwarts, səkkizinqisi sus yexil yaqut, tokkuzinqisi topaz, oninqisi yexil kwarts, on birinçisi səsün yaqut wə on ikkinçisi piroza idi. **21** On ikki dərwaza on ikki mərwayit idi, demək dərważilarning hər biri birdin mərwayittin yasaloqanidi. Xəhərning oqol yoli əynəktək süzük sap altundin idi. **22** Xəhərdə həqkəndək ibadəthana kərmidim, qünki Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda wə Kəza uning ibadəthanisidir. **23** Xəhərning yorutuluxi üçün kuyaxqa yaki ayoqa mohtaj əməs, qünki Hudaning xan-xəripini uni yorutqanidi, uning qirioji bolsa Kəzidir. **24** Əllər xəhərdiki yoruklukta yürüdü; yər yüzidiki padixahlar xanuxəwkitini uning iqiğə elip kelidu. **25** Uning dərważiliri kündüzdə hərgiz taqalmaydu (əməliyəttə u yərdə keqə zadi bolmaydu). **26** Hərkəysi əllərnin xanuxəwkiti wə hərmət-izziti uning iqiğə elip kelinidu. **27** Hərkəndək haram nərsə wə hərkəndək yirginlik ixlarni kılquqi yaki yaloqanqilik kılquqi uningə kirəlməydu; pəkət nami Kozining həyatlik dəptiridə yeziloqanlarla kirələydu.

22 Andin [pərixta] manga hrustaldək parkirak həyatlik süyi ekıwatqan dəryani kərsətti. Dərya Hudaning wə Kozining təhtidin qıkkən bolup, **2** xəhərning oqol yolining otturisida ekıwatqanidi. Dəryaning bu tərpidə wə u tərpidimu on ikki hil mewə beridoqan, hər ayda mewiləydoqan həyatlik dərihi bar idi; dərəhning yopurmaklıri əllərnin xıpası üçün idi. **3** Lənət degən əmdı bolmaydu; Hudaning wə Kozining təhti xəhərning iqidə bolup, Uning kıl-hizmətkarlıri Uning hizmət-ibaditidə bolıdu. **4** Ular Uning jamalini kəridu; Uning nami ularning pexanilirigə pütüklük bolıdu. **5** U yərdə əsla keqə bolmaydu, nə qıraoq nuriəqə, nə kuyax nuriəqə mohtaj bolmaydu. Qünki Pərwərdigar Huda ularning üstidə yorıdu, ular əbədil'əbədgiqə həküm sürıdu. (aion q165)

6 Pərixta manga: — Bu səzlər həkikiy wə ixənqlıktur; pəyoəmbərlərnin rohlirining Rəb Hudasi yekın kəlgüsıdə yüz berixi mukərrər boləqan ixlarni Əz kıl-hizmətkarlıriəqə kərsıtix üçün, pərixtsini əwətti, — dedi. **7** («Mana, pat yekında kelimən! Bu kitabtiki bexarətnin səzlırini tutquqi kixi bəhtlıktur!») **8** Bularni angliəquqi wə kərgüqi mən Yuhənnamən. Bu ixlarni angliəqinimda wə kərginimda, bularni manga kərsətkən pərixtigə səjdə kıləqili ayioji aldioqə yikildim. **9** Lekin u manga: — Hərgiz undək kılma! Mənmu Hudaning sən wə kərinədxlırin boləqan pəyoəmbərlər bilən ohxax kıl-hizmətkarımən. Hudaəqila ibadət kıl! — dedi. **10** U manga yənə: — Bu kitabtiki bexarətnin səzlırini pəqətlimə; qünki bularning waqti yekın kəldi. **11** Kəbihlik kıləquqi kixi kəbihlikni kılıwərsun; pəskəx kixi bolsa pəskəxlıktə turıwərsun; həkkanıy kixi bolsa həkkanıylikini yürüğüwərsun; pak-mukəddəs kixi bolsa pak-mukəddəslikdə turıwərsun, — dedi. **12** «Mana, pat yekında kelimən! Hərkimnin əməliyitigə qarap beridoqinimni Əzüm bilən billə elip kelimən. **13** Mən «Alfa» wə «Omega», Birinçi wə Ahırki, Mukəddimə wə Hatimə Əzümdurmən». **14** Həyatlik dərihinin mewisidin nesip bolux wə dərważiliridin xəhərgə kirixkə muyəssər bolux üçün tonlırini yuoqanlar bəhtlıktur! **15** Xəhərning sirtidikilər — itlar, sehırgərlər, buzukluk kıləquqılar, katıllar,

butpərəslər, yaloqanqilikka huxtar bolqanlar wə əməl qiloqulardur. **16** «Mənki Əysa jamaətlərnı dəp silərgə bu ixlarning guwahlikini yətküzüx üqün pərixətəmnı əwəttim. Dawutning Yiltizi həm Nəsli, Parlak Tang Yultuzidurmən!» **17** Roh wə toyi bolidioqan qız: «Kəl!» dəydu. Angliqıuqi: «Kəl!» desun. Ussiqıuqi hərkim kəlsun, halioqan hərkim həyatlik süyidin həqsiz iqsun. **18** Mənki bu kitabniki bexarətning səzlırını angliqanlaroqa guwahlik berip agahlandurimənki: kimdikim bu səzlərgə birnemini qoxsa, Huda uningə bu kitabta yeziloqan balayi'apətlərnı qoxıdu. **19** Kimdikim bu bexarətklik kitabning səzlıridin birər səznı elip taxlısa, Hudamu uningdin bu kitabta yeziloqan həyatlik dərihidin wə muqəddəs xəhərdin bolidioqan nesiwisini elip taxlaydu. **20** — Mana, bularoqa agah-guawah Bərgüqi bolsa mundak dəydu: — «Xundak, pat yekında kelimən!» — «Amin! Kəl, ya Rəb Əysa!» **21** Rəb Əysa Məsihning mehir-xəpkiti barlik muqəddəs bəndilər bilən billə boləy, amin!

66 Verses

Uyghur tili at AionianBible.org

The Bible is a library of 66 books in the Protestant Canon written by 40 different men over a span of 1,500 years from 1435 BC to 65 AD with one consistent message. From the first page through the last, Jesus. Genesis promised our deliverer is coming, Jesus. Moses said our better prophet is coming, Jesus. Isaiah prophesied our Messiah will be a suffering servant, Jesus. John announced our Anointed One is here, Jesus. Jesus himself testified he is our Lord God, Yahweh. The gospels agree our conqueror of death has risen, Jesus. The Apostles witnessed our victor ascend to his throne in Heaven, Jesus. And Revelation promises Jesus' return for our final judgment. Are you ready? Read the Bible cover to cover at AionianBible.org and answer these questions. How did I get here? Why am I here? How do I determine right or wrong? How can I escape condemnation? What is my destiny? Begin with the primer verses below.

Yaritilix **9:8** Andin Huda Nuḥ bilən uning oqulliriqə səz kılıp mundaq dedi: — «Mana Əzüm silər bilən wə silərdin keyin kelidiqan əwladliringlar bilən, xundaqla silər bilən billə turoqan hər bir jan igisi, uqarqanatlar, mal-qarwilar, silər bilən billə turoqan yər yüzidiki hər bir yawayi haywanlar, kemidin qıqkanlarning həmmisi bilən — yər yüzidiki heqbir haywanni kaldurmay, ular bilən Əz əhdəmni tüzimən. **9:11** Mən silər bilən xundaq əhdə tüzimənki, nə barlıq ət igiliri topan bilən yökütilmas, nə yərni wəyran kildidiqan heqbir topan yənə kəlməs». **9:12** Huda yənə: — «Mən Əzüm silər bilən wə qexinglardiki həmmə jan igiliri bilən mənggülik, yəni pütkül əwladliringlaroqiə bekitkən muxu əhdəmning bəlgisi xuki: — Mana, Mən Əzüm bilən yərning otturisida bolqan əhdining bəlgisi bolsun dəp həsən-hüsinimni bulutlar iqiğə qoyimən;

Misirdin qıqix **14:13** Buning bilən Musa həlkqə: — Qorkmay, tik turunglar, Pərwədigarning bugin silərgə yürğüzidiqan nijatini kərisilər; qünki silər bugin kərgən misirliklarni ikkinqi kərməysilər. **14:14** Pərwədigar silər üqün jəng kılıdu, lekin silər bolsanglar jim tursanglarla boldi, dedi.

Lawiylar **20:26** Silər Manga has pak-mukəddəs boluxunglar kerək; qünki Mən Pərwədigar pak-mukəddəsturmən, silərni Manga has bolsun dəp barlıq əllərdin ayrim qiloqanmən.

Qəl-bayawandiki səpər **6:24** «Pərwədigar silərgə bəht-bərikət ata qiloqay, silərni Əz panahıda saqliqay; **6:25** Pərwədigar yüzini silərnin üstünlərdə yorutup, silərgə xapaət qiloqay; **6:26** Pərwədigar yüzini üstünləroqə qaritip kətürüp, silərgə hatirjəmlik bərgəy!» — dəp tilənglar.

Qanun xərhi **18:18** Mən ularoqə qerindaxliri arisidin sanga ohxaydiqan bir pəyoqəmbərni turoqumən, Mən Əz səzlimni uning aqziqə salimən wə u Mən uningə barlıq tapiloiqimni ularoqə səzləydu. **18:19** Wə xundaq boliduki, u Mening namimda dəydiqan səzlimigə kulak salmaydiqan hər kəndəq xiki bolsa, Mən uningdin hesab alimən.

Yəxua **1:7** Mening kulum Musa sanga buyruqan barlıq qanunoqə əməl kılıxqə kəngül bəlüp, kət'iy jür'ətlik wə tolimu kəysər bolqin; sən kəyərgila barsang ixliring qəlibilik boluxi üqün uningdin ya onq ya soloqə qətnəp kətmə; **1:8** bu qanun kitabini əz aqzinqdin neri qılmay, uning iqidə pütülgənnin həmmisini tutup, uni keqə-kündüz zikir kılıp oyla; xundaq qilsang yolliringda qəlibilik bolup, əzüng ronək tapisən. **1:9** Mana sanga: — Jür'ətlik wə kəysər bol, dəp buyruqanidimoq? Xunga heq wəhimigə qüxmə, yürəksiz bolma; qünki kəyərgə barsang Pərwədigar Hudaying sən bilən birgidur.

Batur Ҳакимлар 2:7 Yəxuaning pütkül һаят күнлиридә, xundaqla Yəxuadin keyin қалоған, Pərwərdigarning Israil үqün қилоған һəммə karamət əмəллirini obdan билгəн ақсақалларнинг пүткүл һаят күнлиридиmu [Israil] һəлқи Pərwərdigarning ibaditidə болуп турди.

Rut 1:16 Lekin Rut jawabən: — Mening sening yeningdin ketiximni wə sanga əgixix niyitimdin yenixni etünmə; qünki sən nəgə barsang mənmu xu yərgə barimən; sən nədə qonsang mənmu xu yərdə qonimən; sening һəлқing meningmu һəлқimdur wə sening Hudaying meningmu Hudayimdur. 1:17 Sən nədə əlsəng mənmu xu yərdə əlimən wə xu yərdə yatimən; əlümdin baxқisi meni səndin ayriwətsə Pərwərdigar meni ursun һəм uningdin axurup jazalisun! — dedi.

Samu'il 1 16:7 Lekin Pərwərdigar Samuiloğa: — Uning təқи-turқioğa yaki boyioğa қarimiojin. Mən uni xalliwəttim, qünki Huda insan kərgəndəк kərməydu; insan bolsa sirtқi қiyapitigə қaraydu, lekin Pərwərdigar қəlbгə қaraydu, dedi.

Samu'il 2 7:22 Xunga Sən uluqsən, i Pərwərdigar; қulақlirimiz barlıq angliqinidəк, Sening təngdixing yok, Səndin baxқа һəққandəк ilah yoktur.

Padixahlar 1 2:3 Sən barlıq қiliwatқан ixliringda һəmdə barlıq niyət қилоған ixliringda rawaj tepixing үqün Musoğa qüxürүlgəн қanunda pütүlgəndəк, Pərwərdigar Hudayingning yollirida mengip, Uning bəlgilimiliri, Uning əmliri, Uning һəқүmliri wə agah-guwaһlıqlirida qing turup, Uning tapxurukini qing tutқin.

Padixahlar 2 22:19 Qünki kənglүng yumxaқ болup, muxu jay wə uningda turoquqilarning wəyrənə wə lənətkə aylandurulidioğanlıқи toqrisida ularni əyibləp eytқан səzlimni angliqiningda, Pərwərdigarning aldida əzüngni təwən қilip, қiyimliringni yirtip, Mening aldimda yioqlioqining үqün, Mənmu duayingni anglidim, dəydu Pərwərdigar.

Tarih-təzқirə 1 29:17 I Hudayim, xuni bilimənki, Sən insanning қəlbini sinap, durusluқtin hursən bolisən; mən bolsam durus қəlbimdin bularni ihtiyarən təқdim қildim; wə bu yərdə һəzir turoğan һəлқingningmu Sanga təқdim қiloinini huxal-huramlıq bilən kərdüm.

Tarih-təzқirə 2 7:14 [xu qaoqda] namim bilən ataloğan bu һəлқim əzini kəmtər tutup, dua қilip yüzümni izləp, rəzil yolliridin yansa, Mən asmanda turup anglap, ularning gunahini kəqürimən wə zeminini saқaytimən.

Əzra 7:10 Qünki Əzra kəngүl қoyup Pərwərdigarning Təwrat-қanunini qüxinip təhsil қilixқа һəм uningğa əməl қilixқа wə xuningdəк Israil iqidə uningdiki һəқүm-bəlgilimilərnə oğitixкə niyət қiloinidi.

Nəһəmiya 6:3 Xunglaxқа mən əlқilərnə əwətip: — Mən uluq bir ix bilən xuoqulliniwatқанlıқimdin silər tərəpkə qüxməymən. Mən қandəқmu silərnəng қexinglaroğa barimən dəp, ixni taxlap uni tohtitip қoyay? — dedim.

Əstər 4:14 Əgər bu qaoqda sən jim turuwalsang, Yəһudiylaroğa baxқа tərəptin mədət wə nijat қixixi mumkin; lekin u qaoqda sən əz ata jəməting bilən қoxulup yoktilisən. Kim bilsun, sening hanixlıq mərtiwisigə erixkingin dəl бүgünki muxundəк pəyt үqün bolojanmu?».

Ayup 19:25 Biraқ mən xuni bilimənki, əzümnəng Һəmjəmət-Қutқuzoquqim һayattur, U ahirət күnidə yər yüzidə turup turidul

Zəbur 23:1 Dawut yazoğan küy: — Pərwərdigar meni bəққuқи Padiqidur, Mohtaj əməsmən һəq nərsigə; 23:2 U meni yumran qəplərdə yatқuzup dəm aldurar; Tinq aқidioğan sularni boylitip bəқidu; 23:3 U wujudumni yengilaydu; U һəққaniylıq yolida Əz nami үqün yetəkləydu; 23:4 Һəttə

Yo'el 2:28 Həm keyin, Mən Öz Rohimni barlik ət igiliri üstigə quyimən; Silərning oqul-kizliringlar bexarət beridu, Kəriliringlar alamət qüxlərni kəridu, Yigitliringlar oqayibana alamət kərinüxlərni kəridu; 2:29 Bərħək, xu künlərdə kullar üstigimu, dedəklər üstigimu Rohimni quyimən. 2:30 Mən asmanlarda, zemində karamətlərni, Qan, ot, is-tütək tüwrüklirini kərsitimən. 2:31 Pərwərdigarning uluq həm dəhəxətlik küni kəlmigüqə, Quyax qarangojulukqa, Ay qanoja aylandurulidu. 2:32 Həm xundək əməlgə axuruliduki, Pərwərdigarning namini qakirip nida kıljoanlarning həmmisi kütquzulidu; Qünki Pərwərdigar deginidək, Zion teoşida həm Yerusalemda, Həmdə Pərwərdigar qakirmakqi boljoan «kaldisi»lar üqün kütquzux-nijat bolidu.

Amos 5:24 Buning ornida adalət huddi xarkiratmidək, Həkkaniylik əbədiy akidiojan ekimdək dolkunlisun!

Obadiya 1:15 Qünki Pərwərdigarning küni barlik əllər üstigə qüxüxkə yekin qalojandur; Sening baxkilaroja kıljoaningdək, sangimu xundək kılınidu; Sanga tegixlik jaza öz bexingoja qüxidu;

Yunus 2:6 Mən taşlarning təglirigiqə qüxüp kəttim; Yər-zemin tegidiki takaklar meni əbədil'əbədkiqə kamap koydi; Həlbuki, Sən jenimni haŋg iqidin qıkardıng, i Pərwərdigar Hudayim. 2:7 Jenim iqimdə halidin kətkəndə Pərwərdigarni esimgə kəltürdum, Duayim Sanga yetip, Muxəddəs ibadəthanangoja kirip kəldi. 2:8 Bimənə ərziməs butlaroja qokunojanlar əzigə nesip boljoan meħribanliktin məħrum bolidu. 2:9 Birək mən bolsam təxəkkür sadayim bilən Sanga kurbanlik kılımən; Mən iqkən kəsəmlirimni Sening aldingda ada kılımən. Nijat-kütquzux Pərwərdigardındur!»

Mikah 6:8 I insan, U sanga nemə ixning yaxhi ikənlikini kərsətti, Bərħək, Pərwərdigar səndin nemə tələp kıljoanliqini kərsətti — Adalətni yürgüzüx, Meħribanliqni səyüx, Sening Hudaying bilən billə kəmtərlik bilən mengixtin baxqa yənə nemə ixing bolsun?

Naħum 1:2 Pərwərdigar otluq muħəbbətlik, intikam aloquqi bir Hudadur; Bərħək, Pərwərdigar bir intikam aloquqi, Dəroşəzəp Igisidur; Pərwərdigar yawliridin intikam alidu, Düxmənliři üqün adawət saklaydu. 1:3 Pərwərdigar asanliqə aqqıqlanmaydu, Küq-kudrəttə uluşdur, Gunahı barni heq aqlımaydu; Pərwərdigar — Unıng yoli qara quyunda wə borandıdu, Bulutlar Unıng ayaşlırı purkiratқан qang-tozangdur.

Həbakkuk 3:17 Qünki ənjür dərihi qeqəklimisimu, Üzüm tallirida mewə bolmisimu, Zəytun dərihiğə kıljoan əjir yokqa qıkқан bolsimu, Etizlar heq həsul bərmigən bolsimu, Qotandin koy padisi üzülgən bolsimu, Eoşilda kala padisi yok bolsimu, 3:18 Mən haman Pərwərdigardin xadlinimən, Manga nijatimni bərgüqi Hudayimdin xadliqqa qəmülümən, 3:19 Pərwərdigar, Rəb, mening küq-kudritimdur; U mening putlirimni keyikningkidək kılidu; Meni yukiri jaylirimda mangoşuzidu! (Bu küy nəoşmiqlərning bexioja tapxurulup, tarliq sazlar bilən oқulsun).

Zəfaniya 3:17 Pərwərdigar Hudaying arangda, Kütquzidiojan kudrət Igisidur! U xadliq bilən üstüngdə xadlinidu; Öz meħir-muħəbbətidə aram alidu; Üstüngdə nahxilar eytip yayrap-yaxnaydu.

Həgay 1:4 Bu ey tehiqila harabə tursa, bu silər tahtaydin bezəlgən əyliringlarda yaxaydiojan waqitmu? 1:5 Mana, Pərwərdigar mundaq dəydu: — Kılıwatқininglar üstidə kəngül koyup oylininglar! 1:6 Terioşininglar kəp, yioşwalidioşininglar az; Yəşylər, birək toymaysilər; Iqisilər, birək qanmaysilər; Kiyisilər, birək heqқandək illimaysilər; Ix həkqi aloquqi bolsa, Huddi ix həkқini təxük həmyanoja saloqanoja ohxaxtur. 1:7 — Samawi koxunlarning Sədari boljoan Pərwərdigar mundaq dəydu: — Kılıwatқininglar üstidə kəngül koyup oylininglar!

Zakariya 12:10 Wə Mən Dawut jəməti wə Yerusalemda turuwatqanlar üstigə xapaət yatküzgüqi wə xapaət tiligüqi Rohni kuyimən; xuning bilən ular əzliri sanjip öltürgən Manga yənə qaraydu; birsining tunji oşli üqün matəm tutup yioqa-zar këtürgəndək ular Uning üqün yioqa-zar këtüridu; yəkkə-yeganə oşlidin juda boluquqining dərd-ələm tartqinidək ular uning üqün dərd-ələm tartidu.

Malaki 4:2 Lekin namimdin əyminidioşan silər üqün, qanatlırida xipa-dərman elip kelidioşan, həkkanıyliqni parlitidioşan Quyax ornidin turidu; silər talaşqa çiqip bordaq mozaylardək kiyoyitip oynaysilər; 4:3 silər rəzillərni qəyləp dəssiwetisilər; ular Mən təyyarlıoşan künidə tapininglar astida küil bolidu, — dəydu samawi qoxunların Sərdari bolıoşan Pərwərdigar.

Matta 28:18 Əysa ularning yenioşqa kelip, mundaq dedi: — Ərxtə wə yər yüzidə barlıq həkuk manga berildi. 28:19 Xuning üqün, berip pütkül əllərni [əzümgə] muhlis kılıp yetixtürüglar, xundakla ularni Ata, Oşul wə Muqəddəs Rohning namioşqa təwə kılıp qəmişdürüp, 28:20 ularoşqa mən silərgə tapıloşan barlıq əmrlərgə əməl kılıxni əgitinglar. Wə mana, mən zaman ahirioşiqə hər küni silər bilən billə bolimən. (aiōn g165)

Markus 1:14 Əmdi Yəhya solanoşandin keyin, Əysa Galiliyə əlkisigə berip: «Waqit-saiti toxti, Hudaning padixahlıqi yekınlaxti! Towa kilinglar, hux həwərgə ixininglar!» dəp Hudaning padixahlıqining hux həwirini jakarlawqa baxlıdi. 1:16 [Xu künlərdə] u Galiliyə dengizi boyida ketiwetip, Simon bilən inisi Andriyasni kərđi. Ular belıqçı bolup, dengizoşqa tor taxlawatatti. 1:17 Əysa ularoşqa: — Mening kəynimdin menginglar, mən silərni adəm tutkuqi belıqçı kılımənl! — dedi. 1:18 Ular xuan torlırini taxlap, uningoşqa əgixip mangđi.

Luka 4:18 — «Pərwərdigarning Rohi mening wujudumda, Qünki U meni yoksullaroşqa hux həwərlər yatküzüxkə məsih kıldı. Tutkunlaroşqa azadlıqni, Wə korlaroşqa kərux xipasini jakarlawqa, Ezilgənlərni halas kılıxqa, Pərwərdigarning xapaət kərsitidioşan yilini jakarlawqa meni əwətti».

Yuhanna 3:16 Qünki Huda dunyadiki insanlarni xu kədər səyiduki, Əzining birdinbir yeganə Oşlini pida boluxqa bərđi. Məqsiti, uningoşqa etiqad kılıoşan hər birining həlak bolmay, mənggülik həyatqa erixixi üqündur. (aiōnios g166) 3:17 Huda Oşlini dunyadiki insanlarni gunahqa bekitix üqün əməs, bəlki ularning u arkilik kutkuzuluxi üqün dunyaoşqa əwətti.

Rosullarning paaliyətləri 1:7 U ularoşqa mundaq dedi: — Ata Əz həkukioşqa əsasən bekitkən waqit-pəytlərni silərnin bilix nesiwənglar yok, 1:8 Biraq Muqəddəs Roh üstinglaroşqa qüxkəndə silər küq-kudrətə igə bolisilər, Yerusalemlə, pütün Yəhudiyə wə Samariyə boyiqə həm jaşanning qətlirigiqə manga guwahqi bolisilər.

Rimliklaroşqa 11:32 Qünki Huda pütkül insanoşqa rəhim-xəpəkət kərsitix üqün, həmməylənni itətsizlikkə solap koydı. (eleēsē g1653) 11:33 — Ah! Hudaning danalıqi wə ilim-həkmitining bibahə baylıqliri həm həsəbsiz qongkurluqi! Uning həkünilirining tegigə yətkili bolmas! Uning yolliri izdəp təpextin xunqə yiraqtur! 11:34 «Kimmu Pərwərdigarning oy-muddialirini qüxinip yətti? Kimmu Uningoşqa məslihətqi bolalidi?» 11:35 «Uningoşqa kim əwwal bir nərsə berip, Keyin uni kayturup bər dəyəlidı?» 11:36 Qünki barlıq məwjudatlar Uningdin kəlgən, U arkilik məwjut bolup turidu, Həm Uning üqün məwjut bolup turidu. [Barlıq] xan-xərəp əbədgiqə Uningoşqa boloyay! Amin. (aiōn g165)

Korintliklaroşqa 1 6:9 Həkkanıyisizların Hudaning padixahlıqioşqa warislik kılalmaydıoşanlıqini bilməmsilər? Aldinip kətmənglar! Buzuklıq kılıoşqılar, butpərəslər, zina kılıoşqılar, bəqqiwazlar, baxqa ərlər bilən buzukluk kılıoşqılar, 6:10 oşrılar, nəpsaniyətkilər, hərəkəxlər, təhməthorlar yaki aldəmqi-kazzaplar Hudaning padixahlıqioşqa warislik kılalmaydu; 6:11 bəzinglar dərwekə xundak boləansilər; əmma silər Rəb Əysa Məsihning namida wə Hudayimizning Rohi bilən yuyuldunglar, pak-muqəddəs kilinginglar, həkkanıy kilinginglar.

Korintliklaroq 2 **5:17** Xunga əmdi birsi Məsihdə bolsa, u yengi bir yaritiloquqidur! Kona ixlar etüp, mana, həmmə ix yengi boldi! **5:18** Wə barlik ixlar Hudadindur; U bizni Məsih arkilik Özigə inaklaxturdi, xundakla bizgə inaklaxturux hizmitini tapxurdi: — **5:19** demək, Huda Məsihdə adəmlərnin itaətsizliklerini ularning əyibi bilən hesablaxmay, aləmni Özigə inaklaxturdi; xuningdək bizgə inaklaxturux həwirini amanət kılıp tapxurdi. **5:20** Xunga huddi Huda biz arkilik [adəmlərdin inaklikkə kelixni] etügingidək, biz Məsihkə wakaliten əqlilərdurmiz; Məsihning ornida «Hudaqə inaklaxturuloqaysilər!» dəp etünimiz. **5:21** Gunahkə heq tonux bolmioqan kixini Huda bizni dəp gunahning əzi kildi; məksiti xuki, bizning Uningda Hudaning həkkanıyliki boluximiz üqündur.

Galatyaliklaroq 1:6 Silər ezünglarni Məsihning mehİR-xəpkiti arkilik Qakiroquqining yenidin xunqə tez yiraklaxturup baxkiqə bir hil «hux həwər»gə əgixip ketiwatkininglaroqə intayin həyran qalmaktimən! **1:7** Əməliyəttə u heqqandək baxkə «hux həwər» əməstur! — pəkətlə bəzi kixilər silərni qaymakturup, Məsihning hux həwirini burmilimakqi bolqan, halas.

Əfəsusluklaroq 2:1 Wə silər bolsanglar, kəbihlikliringlar həm gunahliringlarda əlgən bolup, **2:2** bu dunyaning dəwrigə əgixip, həwaning hokuqkini tutqan həkümdaroqə, yəni bügünki kündə itaətsizliktin bolqan pərzəntlarni kutritiwatqan rohkə əgixip, bu ixlarda ilgiri mangojansilər; **(aiōn q165) 2:3** biz hər birimizmu ilgiri xularning arisida ətlirimizdiki xəhwət-həwəslərdə həyat etküzgənmiz, ətlirimiz həm öz oy-hiyalimizning haixilirioqə əməl kılıp, baxkilaroqə ohxax, məhiyəttə «oqəzəptiki pərzəntlər» bolqanmiz; **2:4** birak Huda, mol rəhim-xəpətni kərsətküqi bolup, bizni səygəndə bizgə kərsətkən aləmbəhx mehİR-muhəbbiti tüpəylidin, — **2:5** həttə itaətsizliklərdə əlgən waqtimizdimu, bizgə Məsih bilən billə jan kirgüzüp (mehİR-xəpəkt bilən kutkuzlunglar!), **2:6** bizni Uning bilən billə tirildürüp, ərlərdə Məsih Əysa bilən billə olturojuzoqan; **2:7** məksiti kəlgüsi zamanlarda Uning Məsih Əysada bizgə karitiloqan mehİRbanliki bilən ipadiləngən xapaitining xunqə oqayət zor ikənlikini kəsitixtin ibarəttur; **(aiōn q165) 2:8** qünki silər xəpəkt bilənla ixənq arkilik kutkuzlunglar. Bu ix ezünglardin kəlgən ix əməs, bəliki Hudadin kəlgən iltipət, **2:9** u zadila adəmlərnin əməl-əjridin kəlməydu, bu həm heqkimning mahtanmasliki üqündur. **2:10** Qünki biz Hudaning ixligən hüniridurmiz, həyrhəh ixlar üqün Məsih Əysada yaritiloqanmiz; Huda əsli bizning ularda mengiximiz üqün bu ixlarni aldin'ala təyyarlioqanidi.

Filippiliklaroq 3:7 əmma mənə nəmə ix «paydilik» bolsa, bularni Məsih səwəbidin ziyanlik dəp hesablidim; **3:8** Məsih Əysa Rəbbimni tonuxning əwzəlliki wəjidin, mən baxkə həmmə ixni ziyanlik dəp hesablaymən; mən dərwəxə Uning üqünmu həmmidin məhrum bolqan; bərhək, Məsihkə erixixim üqün bularni nijasət dəp hesablaymənki, **3:9** Məsihtə bolup, ezümdiki qandaktur həkkanıylik (Təwrat qanunidin qikkən həkkanıylik)tin waz keqip, Məsihning etiqad-sadikliki arkilik bolqan həkkanıylik, yəni etiqad arkilik Hudadin bolqan həkkanıylikkə erixələymən;

Kolossiliklərgə **1:15** U bolsa kərünməs Hudaning sürət-obrazidur, pütkül kainattiki tunjidur; **1:16** qünki Uningda barlik məwjudatlar, asmandiki bolsun, zemindiki bolsun, kərünidioqan bolsun, kərünməs bolsun, məyli təhtlər, hojayinlar, həkümrənliklər, hokuqdarlar bolsun, barlik həmmə Uning tərripidin wə Uning üqün yaritiloqandur. **1:17** U həmmidin burundur, wə həmmə məwjudatlar Uningda bir-birigə baqlinip turmakta; **1:18** U yənə tənning, yəni jamaətnin bexidur; u baxlinixtur, əlgənlərdin tunji bolup tirilgüqidur; buningdiki məksət, Uning pütkül məwjudatlar iqidə hər jəhəttin əng üstün orunda turuxi üqündur. **1:19** Qünki Huda Özining mukəmməl jəwhirini Uningda turojuzuxkə, **1:20** wə Uning arkilik barlik məwjudatlarni Əzi bilən əpləxtürüxkə layik kərgənidi, yəni, Uning kreštə təkülgən kəni arkilik inaklik elip kəlgəndin

keyin, — U arkilik møyli zeminda bolsun, ərxlərdə bolsun barlik məvjudatlarni Əzi bilən əpləxtürüxkə layik kərgənidi;

Tesalonikaliklaroşa 1 4:1 Ahirida, i kərindaxlar, biz Rəb Əysada turup silərdin xuni ətünimiz həm jekiləymizki, silər bizdin Hudani hursən kəlixkə qandaq mengixinglar kerəklikini tapxuruwaləjninglərdək həm hazır xu boyiqə mengiwatqininglərdək, xundak kəlixinglar tehimu exip taxqay. 4:2 Qünki silər bizning Rəb Əysa arkilik silərgə nemə əmrlərnə tapiliojanlikimizni bilisilər. 4:3 Qünki Hudaning iradisi xuki, pak-mukəddəs kəlinix, hərəkəndək buzuqquqlıqın saqlinix, 4:4 yəni hərbinglar Hudani tonumaydiəjan taipilərdək xəhwəniy həwəslərgə berilməy, bəlki kandaq kəlip əz tenini baxkurup, uni pak-mukəddəslikdə ar-nomus bilən saqlaxni əginiwelixtur.

Tesalonikaliklaroşa 2 3:6 Əmdi kərindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsihning namida xuni tapilaymizki, bizdin alojan təlimlərgə riayə kilməy, tərtipsiz yürgənlərdin əzünglarni neri tutunglar. 3:7 Bizdin kandaq ülgə elixinglar kerəklikini əzünglar bilisilər; qünki biz silər bilən billə boləqanda tərtipsiz yürmigəniduk. 3:8 Həqkimning nenini bikaroşa yeməyttuk; bəlki biz həqkaysinglaroşa eəjirimizni salmaslik üqün, keqə-kündüzləp tirixip-tirmixip jəpalik ixləyttuk. 3:9 Bundak kəliximiz, silərdin yardım kütüxkə həkəlik bolmiojanlikimizdin əməs, bəlki əzimizni silərgə bizdin yaxhi ülgə kəldurup, silərnə bizgə əgixixinglar üqün idi. 3:10 Qünki biz silərnə yeninglərdə boləjinimizda silərgə: «Birsi ixliməymən desə, u yemisun!» dəp tapiliojaniduk.

Timotioşa 1 2:1 Mən həmmidin əwwal, [etikədqilaroşa] pütkül insanlar üqün Hudadin tiləklər tilixini, dua-tilawət kəlixini, baxkilar üqün murajət kəlixini wə təxəkkürlər eytixini, 2:2 bolurmu padixəhlar wə barlik əmədarlar üqün dua-tilawət kəlixini jekiləymən. Xundak kəlioşanda, biz toluq ihlasmənlik wə salmaklik bilən tinq wə aman-esən həyat kəqürəlymiz. 2:3 Bundak dua-tilawət kəlix güzəl ixtur, Qutkuzəjuqimiz Hudani hursən kəlidu. 2:4 Qünki U pütkül insanning kutkuzuluxi wə ularning həkəqətini tonup yetixini halaydu. 2:5 Qünki birlə Huda bardur, Huda bilən insanlar arisida bir kəlixitürgüqimu bar, U bolsimu Əzi insan bolup kəlgən Məsih Əysadur.

Timotioşa 2 2:8 Sən Dawutning nəslə boləjan, əlümdin tirilgən Əysa Məsihni mən yətküzüwatkan hux həwər boyiqə esingdə qing tut. 2:9 Bu hux həwərnə dəp kəp harlik-muxəkkət qekip, həttə jinayətqi həsəblinip kixənlinip yatimən. Həlbuki, Hudaning səz-kalami həq kixənənəməydu! 2:10 Əmdi mən dəl xu səwəbtin, [Huda] talliojan bəndilərnə Məsih Əysada boləjan nijatqə mənggülik xən-xərəp bilən erixixi üqün həmmə ixkə bərdəxlik bərimən. (aiōnios g166)

Titusqə 2:11 Qünki Hudaning nijatni barlik insanlaroşa elip kəlidiojan mēhīr-xəpkiti ayan boldi; 2:12 u bizgə ihlasmənlik wə bu dunyaning arzu-həwəslirini rət kəlip, hazırki zamanda salmaq, həkəqəniy, ihlasmən həyatni ətküzüximiz bilən, (aiōn g165) 2:13 uluq Huda, nijatkarimiz Əysa Məsihning xən-xərəp bilən kəlidiojanliqioşa boləjan mubərək ümidimizning əməlgə exixini intizarlik bilən kütüxni əgitudu. 2:14 U bədəl tələp bizni həmmə itaətsizliklərdin azad kəlix həmdə bizni əzi üqün pak kəlip, Əzigə mənəsup boləjan, yaxhi əməllərgə kəzojin intilidiojan həlk kəlixkə biz üqün qurban boldi.

Filemonoşa 1:3 Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin silərgə mēhīr-xəpkət wə hatirjəmlik boləy! 1:4 Rəbbimiz Əysaşa wə barlik mukəddəs bəndilərgə boləjan mēhīr-muhəbbiting wə ixənq-etikədingni anglap, mən dualirimda həmixə seni yad etip turuwatimən, sən üqün təxəkkür eytəməy; 1:6 Bizgə nesip boləjan, Məsihni uluqlaydiəjan barlik yaxhi iltipətni toluq tonup yetixing bilən, sening etikədnə əməlliridə mərdlərqə ortəkləixing kəqəytilsun dəp dua kəlimən. 1:7 Qünki sening mēhīr-muhəbbiting mənə zor huxəllik wə riəbət elip kəldi; qünki i kərindixim, mukəddəs bəndilərnə iq-bəqirliri sening arkilik kəp səyündürüldi.

Ibraniylarğa 1:1 Huda burunķi zamanlarda ata-bowilarğa pəyoǵəmbərlər arķilik türküm-türküm boyıqə wə nuroǵun yollar bilən səz kılǵan bolup, 1:2 muxu ahirkī künlərdə bolsa bizgə Oǵlı arķilik səzlidi. U Oǵlıni pütkül məwjudatning mirashori kılıp bekətkən, Uning arķilik kainatlarni yaratqan. (aion g165) 1:3 U Hudaning xan-xəripidin parlıǵan nur, Uning əyniyitining ipadisidur, U qüdrətlik səz-kalami bilən pütkül kainattiki məwjudatni öz ornida turoǵuzuwatqan bolup, U gunahlarıni tazilax hizmitini ada kılǵandın keyin, ərxniki xanu-xəwkət igisining ong yenida olturdi.

Yaqup 1:16 Xunga səyümlük kərindaxlırim, aldınip qalmanglar! 1:17 Barlık yüksək sehiylik wə hərbir mukəmməl iltipət yukıridin, yəni [asmandiki] [barlık] yorukluklarıning Atisidin qüxüp kelidu; Uningda hēqkandak əzgirix bolmaydu yaki Uningda «aylinix» bilən hasil bolıdıǵan kəlangılərmu bolmaydu. 1:18 U bizni [Əzi yaratqan barlık] məwjudatlarıning iqidə Əzigə dəsləp pıxqan mewidək bolsun dəp, Əz iradisı boyıqə bizni həkikətning səz-kalami arķilik tuǵdurdi.

Petrus 1 3:18 Qünki Məsih bizni Huda bilən yaraxturux üqün, yəni Həkkanıy Bolıquı həkkanıy əməslərnı dəp, birla kətimlik azab-ıqubət qəkti; gərqə U tən jəhəttə ɵltürülgən bolsimu, lekin rohta janlanduruldi;

Petrus 2 1:3 Bu [duayimning] asası — biz bizni Əzining xan-xəripı wə esil pəzilətimizni təsiri arķilik Qakıroǵunı qongqur tonuǵanlıķımız üqün, Uning ilahiy küq-kudriti həyatimizə wə ihlasmanlıktə mengiximizə kerəklik bolıǵan həmmını ata kıldı. 1:4 U muxu pəzilətliri arķilik bizgə kimmətlik, əng uluǵ wədılərnı bərdi, bular bilən silər bu dunyadiki həwayi-həwəslərdin bolıǵan ıplalıktin kütulup, Hudalıq təbiətkə ortaq nesip bolalaysilər.

Yuhanna 1 2:1 I əziz balilirim, mən silərnı gunah sadır kılmişun dəp, bu səzlərnı yeziwatimən. Mubada birsi gunah sadır kılsa, Atining yenida bir yardımçı wəkilimiz, yəni Həkkanıy Bolıquı Əysa Məsih bardur. 2:2 U Əzi gunahlırimiz üqün [jazani kətürgüqı] kafarəttur; muxu kafarət pəqət bizning gunahlırimiz üqünla əməs, bəlki pütkül dunyadikilərnıng gunahlıri üqündur.

Yuhanna 2 1:7 Qünki nuroǵun aldımqılar dunyaning jay-jaylırida qıkti. Ular Əysaning dunyaǵa insaniy təndə kəlgən Məsih ikənlikini etirap kılmaydu. Bundaklar dəl aldımçı wə dəjjaldur.

Yuhanna 3 1:4 Manga nisbətən, əziz balilirimning həkikəttə mengiwatqanlıķını anglaxtinmu qong huxallıq yoqtur.

Yəhuda 1:3 I səyümlüklirim, mən əsli silərgə ortaq bəhrimən boluwatqan nijatimiz toǵrisida hət yezixka zor ıxtıyakım bolsimu, lekin hazır buning ornıǵa silərnı mukəddəs bəndilərgə bir yolıla amanət kılınǵan etıqadnı qolunglardın bərməslikkə jiddiy kürəx kılaxka jekiləp uxbu hətni yazmısa bolmıdi. 1:4 Qünki məlum kixilər — ihlassız adəmlər, heli burunla munu sorakka tartılaxka pütülgənlər aranglarǵa sukunup kiriwalǵan. Ular Hudaning mehir-xəpkitini buzukluk kılaxning bahānisıǵa aylanduruwalǵan, birdinbir İgimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin tanǵan adəmlərdur.

Wəhiy 3:19 Mən kimni səysəm, xuning əyibini kərsitip tərbiyləymən; xuning üqün kızıǵın kəyüp-pixip towa kıl. 3:20 Mana, Mən hazır ıxik aldida turup, ıxikni kəkiwatimən. Əgər biri awazimni anglap ıxikni aqsa, uning yenıǵa kırımən. Mən uning bilən, umu Mən bilən billə ıjzalinıdi. 3:21 Oǵlibə kılıǵunı bolsa, Mənmü oǵlibə kılıp, Atamning təhtidə uning bilən birgə olturoǵınimdək, unımu təhtimdə Mən bilən birgə olturuxka muyəssər kılımən. 3:22 Kılıki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglısun!›

Reader's Guide

Uyghur tili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Uyghur tili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

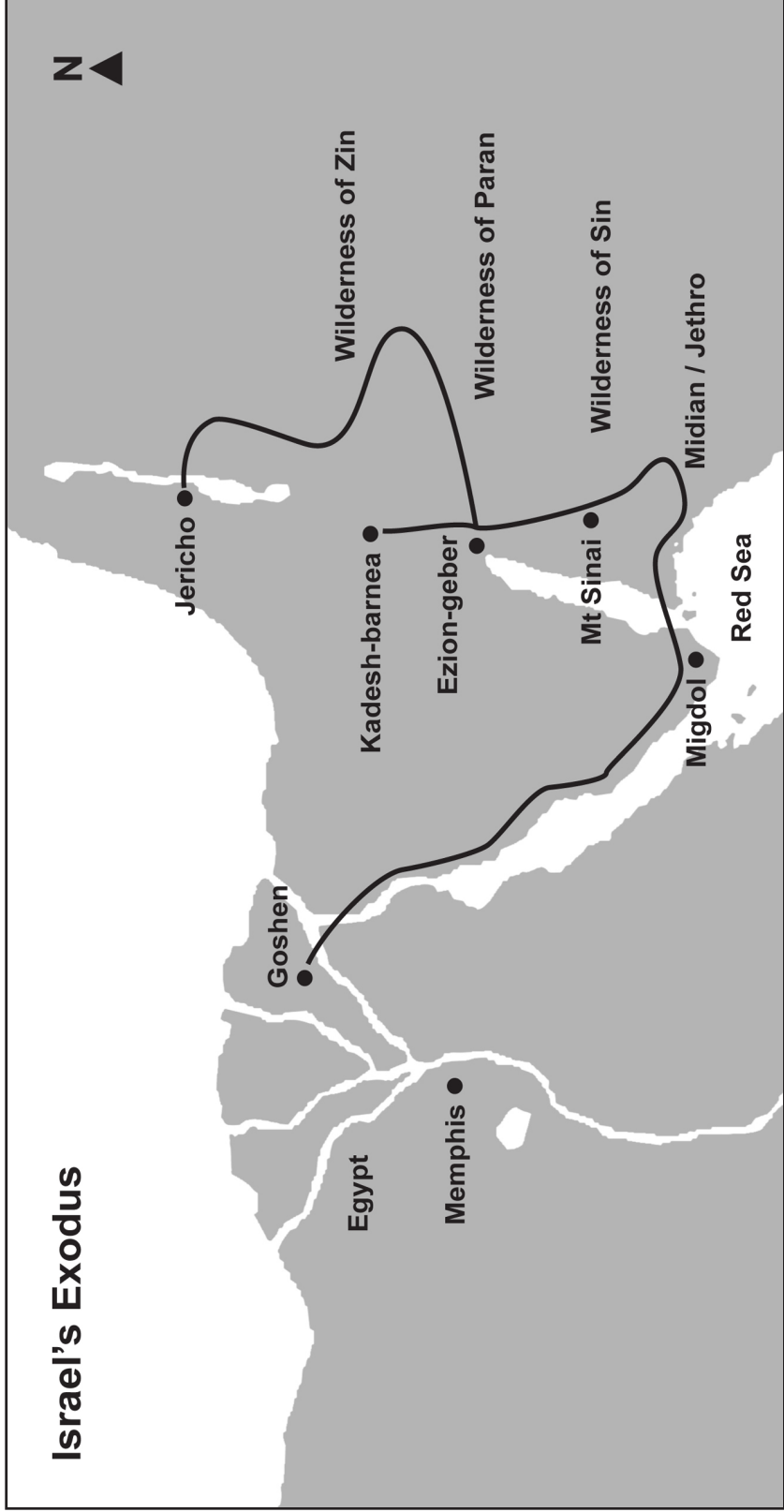
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

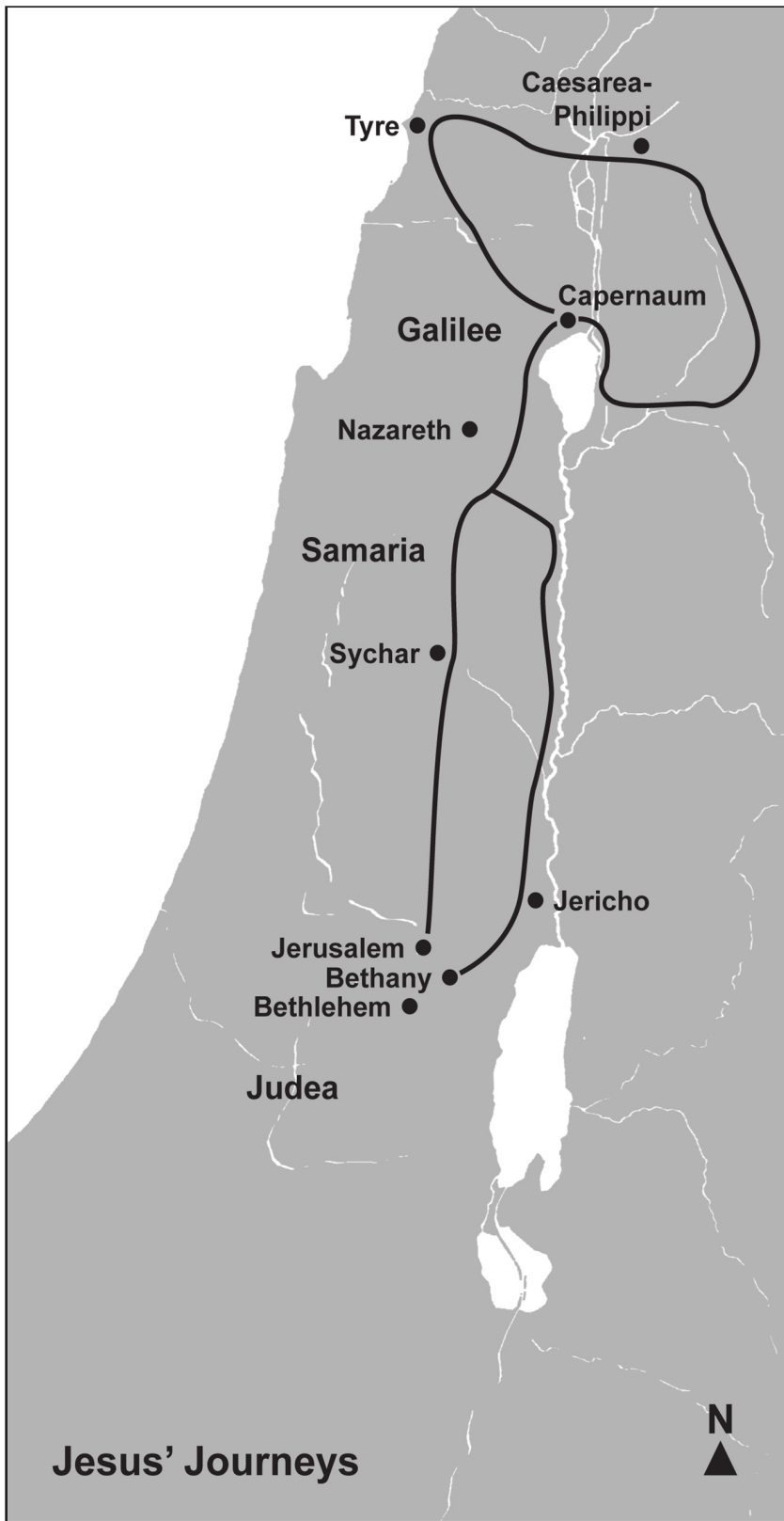

*Etikadi boloqaaqa, Huda Ibrahimi uningoa miras siipitidə barməqəi boləjan zeminəja berixə qəqiroqanda, u itaat qildi;
u kəyərgə baridəqanlikini bilməy turup yoloqa qikti. - Ibraniylarəja 11:8*

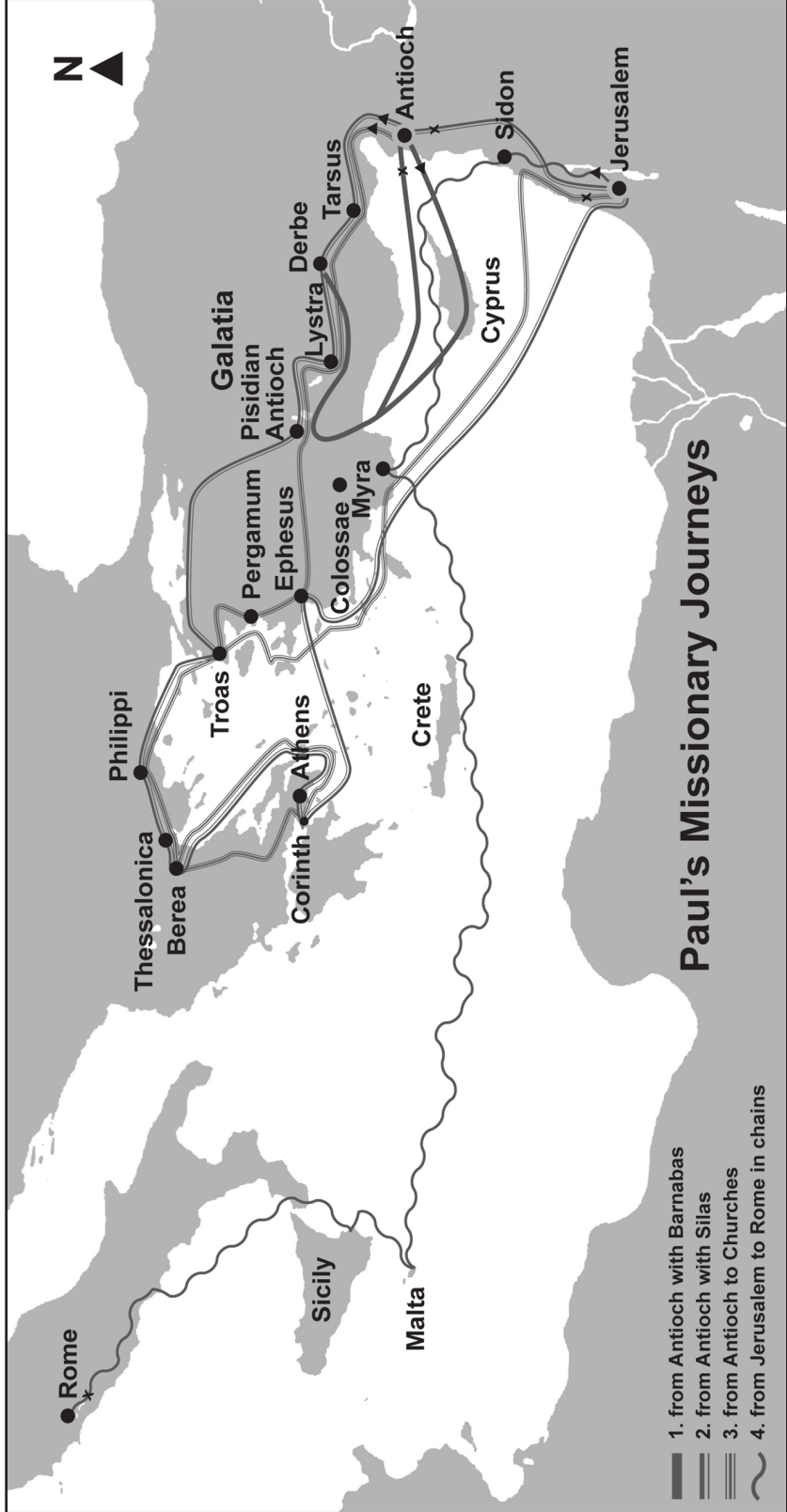

Israel's Exodus

Әмма Пирәwn һәлқни кетикә қояқандин кейин, Филистийләрning земинидики yol yeқin болсиму, Етудә ularни xu yol билән бәхлимиди; қинки u: «һәлқим јәנגгә уғрап қалса, қорқуп пухәймап қилип, Мисирәә яеип кетихи мүмкин» дәр ойлотақаниди. - Мисирдин қилқих 13:17

Qünki Insan' o'jlimu dər wəqə xu yolda kəpqlik mening hizmitimda bolsun deməy, balki kəpqlikning hizmitida bolay wə jənimni pida qılıx bədtliqə nuroqun adamlarni hərlükkə qıkray dəp kəldi. - Markus 10:45

Rosultukça tallap qakiriloqan, Hudaning hux hawirini jakarlatxka ayrip tayinlangan, Masih Əysaning kuli bolagan manki Pawlustin salam! - Rimliklarğa 1.1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- 1956 Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyrd in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyrd in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19	
Where are we? ◀			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ▶	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son	God's perfect fellowship	
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise		
Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers			
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Revelation 20:13 Thalaasa		
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind		Revelation 19:20 Lake of Fire		
		Revelation 20:2 Abyss		

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Uyghur tili at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Xuning üqün, berip pütkül allarni [özümge] muhlis kılip yetixtürüinglar; xundaqla ularni Ata, Oqul wa Muqaddas Rohning namiyoq tawə kılip qemüldürüp, - Matta 28:19